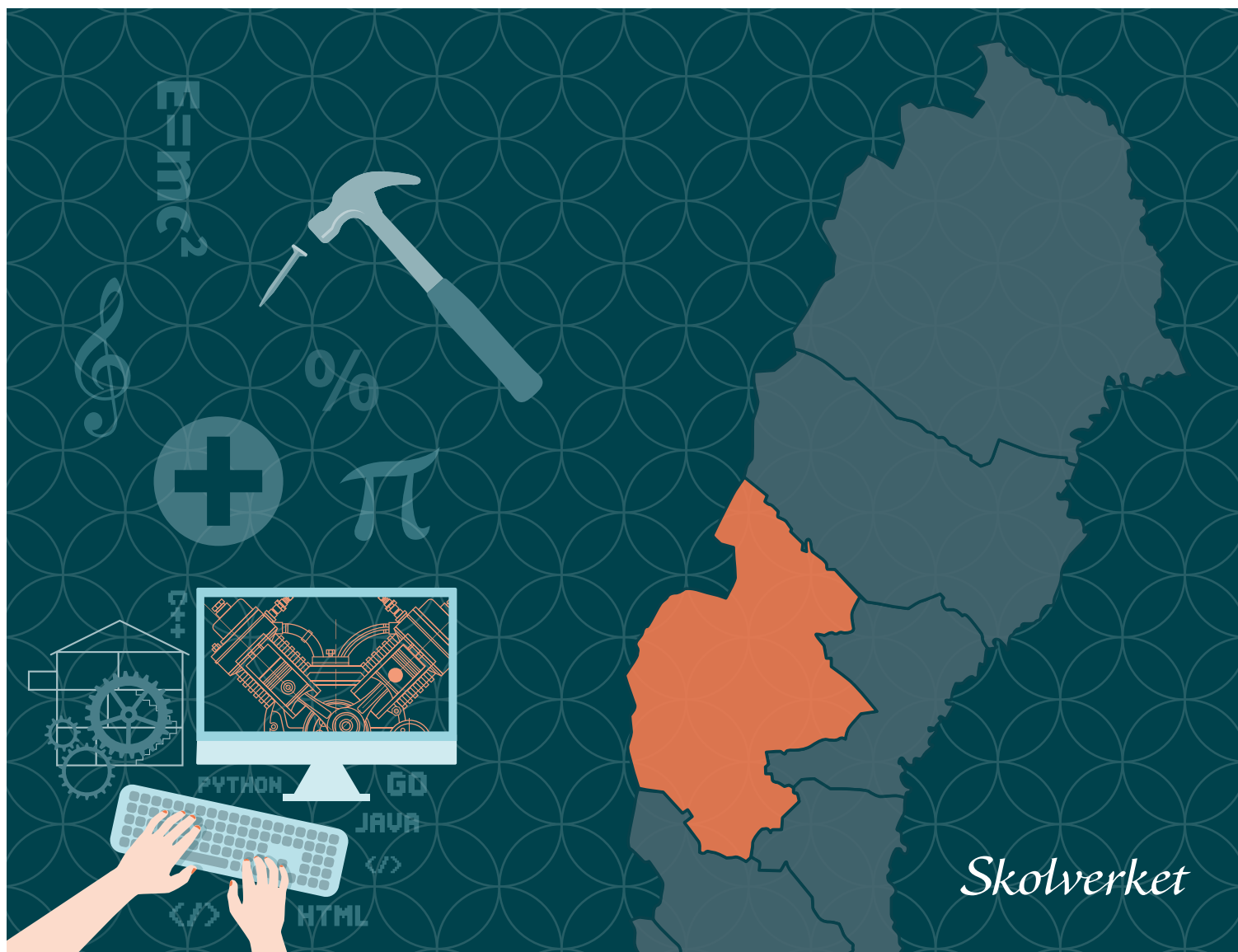

REGIONALA
PLANERINGSUNDERLAG

Planeringsunderlag för gymnasial utbildning

Jämtlands län

Skolverket

Planeringsunderlag för gymnasial utbildning

Jämtlands län

Publikationen finns att ladda ner som kostnadsfri PDF
från Skolverkets webbplats: skolverket.se/publikationer

Diarienummer: 2022:1840

Grafisk form och illustrationer: Typoform
Grafik och kartor: Skolverket

Skolverket, Stockholm 2023

Innehåll

Inledning	5
Sammanfattning av Skolverkets bedömning	6
Gymnasieskolan	6
Komvux	9
Kort om Jämtlands län	11
Befolkningsstruktur	11
Arbetsmarknad	11
Del 1 Arbetsmarknadens behov, unga och vuxnas efterfrågan och utbildningsutbud i länet	12
Arbetsmarknadens behov av utbildad arbetskraft	13
Behov av arbetskraft med gymnasial yrkesutbildning	13
Behov av arbetskraft med högskoleförberedande utbildning och högskoleutbildning	18
Regionens bedömning om behovet av arbetskraft	20
Ungdomars och vuxnas efterfrågan på och behov av gymnasial utbildning	22
Förväntad utveckling av elevantalet i gymnasieskolan	22
Ungdomars efterfrågan på utbildning i gymnasieskolan	23
Vuxnas efterfrågan på och behov av yrkesutbildning inom komvux	26
Gymnasial utbildning i länet	28
Gymnasieskolan: nationella program i länet	28
Gymnasieskolan: introduktionsprogram i länet	30
Komvux: yrkesinriktad vuxenutbildning i länet	32
Anpassad gymnasieskola i länet	34
Del 2 Fördjupning per utbildningsområde	35
Bilaga 1. Yrkesstatistik Jämtlands län	124
Bilaga 2. Definitioner och förklaringar	125

Inledning

Riksdagen har fattat beslut om ändringar i skollagen som innebär att arbetsmarknadens behov ska få betydelse vid planering och dimensionering av vissa utbildningar inom gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning (komvux). Ändringarna ska öka det tillgängliga utbudet av utbildning på gymnasial nivå, underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden samt förbättra kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv.¹ Lagändringarna ska tillämpas första gången för utbildning som påbörjas 2025.

För att stärka förutsättningarna för en ändamålsenlig planering och dimensionering av gymnasial utbildning ska Skolverket ta fram regionala planeringsunderlag.² Planeringsunderlagen ska stödja huvudmännen i att planera utbildningsutbudet så att det möter både ungdomars efterfrågan, vuxnas efterfrågan och behov samt arbetsmarknadens behov.

Detta planeringsunderlag avser Jämtlands län och innehåller beskrivningar av:

- Skolverkets bedömning om behov av förändringar i länets utbildningsutbud
- arbetsmarknadens behov av gymnasialt utbildade i länet och nationellt
- ungdomars efterfrågan på gymnasial utbildning och vuxnas efterfrågan på och behov av yrkesutbildning inom komvux³
- de utbildningar som erbjuds i länet och elevernas pendlingsmönster.

För gymnasieskolan ska planeringsunderlagen användas för utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2025. För yrkesutbildning inom komvux ska underlagen användas för utbildning som påbörjas efter den 31 december 2024.

I underlaget använder Skolverket statistik från flera olika källor. När inget annat anges kommer statistiken från Skolverket.

1. Prop. 2021/22:159 s. 1.
2. 6 a § förordning (2015:1047) med instruktion för Statens skolverk.
3. Med yrkesutbildning avses i lagstiftningen yrkesämnen och sammanhållna yrkesutbildningar inom komvux på gymnasial nivå.

Sammanfattning av Skolverkets bedömning

Skolverkets bedömning baseras på planeringsunderlaget. Här följer en övergripande sammanfattning. Det finns en mer detaljerad bedömning för varje utbildningsområde i respektive fördjupningsdel.

Gymnasieskolan

För att möta arbetsmarknadens behov och ungdomars efterfrågan bör platser i Jämtlands län omdisponeras från högskoleförberedande program till yrkesprogram.

Yrkesprogram

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser bör öka inom följande yrkesprogram:

- bygg- och anläggningsprogrammet
- fordons- och transportprogrammet
- industritekniska programmet
- VVS- och fastighetsprogrammet
- vård- och omsorgsprogrammet.

I länet finns en risk för brist på utbildade inom fordon, industriteknik, vård och omsorg samt VVS, drift, underhåll och energiteknik på sikt enligt Statistiska centralbyråns (SCB:s) prognos. De som har läst ovanstående yrkesprogram har en relativt hög etableringsgrad på arbetsmarknaden tre år efter avslutad utbildning.

SCB bedömer att arbetsmarknadsläget för byggutbildade kommer vara balanserat framöver. Region Jämtland Härjedalen anser att efterfrågan väntas bli större än vad SCB prognostiserar och att det framför allt är brist på utbildade plåtslagare och målare. Etableringsgraden för de som har läst bygg- och anläggningsprogrammet är högre än för de som läst övriga yrkesprogram i länet. Dessutom är det en hög andel byggutbildade i länet som arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning.

Både SCB och Region Jämtland Härjedalen bedömer att det i länet kommer vara en brist på naturbruksutbildade framöver. Regionen anger att det i dag är en snedfördelning mellan inriktningarna på programmet. Det är en övervikt på inriktningarna hästhållning och djurvård, samtidigt som efterfrågan är störst på utbildade inom inriktningarna skogsbruk eller lantbruk. Skolverket anser därför att det finns skäl att omdisponera utbildningsplatserna så att andelen erbjudna platser på inriktningarna skogsbruk och lantbruk ökar. Den totala andelen erbjudna platser på programmet bör dock behållas på nuvarande nivå.

För barn- och fritidsprogrammet bör andelen erbjudna platser minska. SCB prognostiserar att det kommer bli ett överskott på barn- och fritidsutbildade i länet framöver. De som har läst barn- och fritidsprogrammet har en relativt låg etableringsgrad på arbetsmarknaden. Dessutom har andelen ungdomar som söker till programmet i första hand minskat de senaste åren.

Även för det kommande frisör- och stylistprogrammet bör andelen erbjudna platser minska jämfört med andelen platser på hantverksprogrammet läsåret 2023/24. Region Jämtland Härjedalen bedömer att det finns en risk för överskott av utbildade frisörer i länet. De som har läst hantverksprogrammet har en relativt låg etableringsgrad, och andelen som söker till programmet i första hand i länet har minskat de senaste åren.

För övriga yrkesprogram bör andelen erbjudna platser behållas på nuvarande nivå.

Högskoleförberedande program

I länet finns enligt SCB en risk för överskott på arbetskraft med högskoleförberedande utbildning som högsta utbildningsnivå framöver. För att möta arbetsmarknadens behov och ungdomars efterfrågan bör platser omdisponeras från högskoleförberedande program till yrkesprogram.

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser bör minska på samhällsvetenskapsprogrammet, ekonomiprogrammet och estetiska programmet, eftersom utbildade på dessa tre program fortsätter till högskolestudier i lägre utsträckning jämfört med de som har läst andra högskoleförberedande program. Dessutom har andelen förstahandssökande till estetiska programmet minskat de senaste åren. För övriga högskoleförberedande program bör andelen erbjudna platser behållas på nuvarande nivå.

Tabell. Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet för nationella program i gymnasieskolan i länet.

Nationellt program	Andel erbjudna platser läsåret 2023/24 ⁴	Skolverkets bedömning andel platser	Förändringsriktning
Yrkesprogram totalt	45 %	48 %	↑
Barn- och fritidsprogrammet	6 %	4 %	↓
Bygg- och anläggningsprogrammet	5 %	6 %	↑
El- och energiprogrammet	4 %	4 %	→
Fordons- och transportprogrammet	8 %	10 %	↑
Försäljnings- och serviceprogrammet	2 %	2 %	→
Frisör- och stylistprogrammet ⁵	2 %	1 %	↓
Hotell- och turismprogrammet	1 %	1 %	→
Industri tekniska programmet	2 %	3 %	↑
Naturbruksprogrammet	8 %	8 %	↑
Restaurang- och livsmedelsprogrammet	2 %	2 %	→
VVS- och fastighetsprogrammet	1 %	2 %	↑
Vård- och omsorgsprogrammet	3 %	5 %	↑
Högskoleförberedande program totalt	55 %	52 %	↓
Ekonomiprogrammet	16 %	15 %	↓
Estetiska programmet	5 %	4 %	↓
Humanistiska programmet	2 %	2 %	→
Naturvetenskapsprogrammet	8 %	10 %	→
Samhällsvetenskapsprogrammet	15 %	14 %	↓
Teknikprogrammet	7 %	7 %	→

4. Avrundat till heltal. Summerar i vissa fall inte till 100 procent på grund av avrundningar. Till högskoleförberedande program räknas även International Baccalaureate, för detta program gör Skolverket ingen bedömning.

5. Från och med hösten 2025 upphör hantverksprogrammet och ersätts av ett nytt nationellt program som heter frisör- och stylistprogrammet. Skolverkets bedömning gäller det kommande frisör- och stylistprogrammet, medan andelen erbjudna platser läsåret 2023/24 gäller hantverksprogrammet.

Programinriktat val och yrkesintroduktion

Skolverket bedömer att det finns skäl att se över vilka utbildningsområden som finns som yrkesintroduktion och programinriktat val utformade för en grupp elever.

En utmaning vid planering av gymnasieskolans introduktionsprogram utformade för en grupp elever är att i förväg veta hur många elever som kommer att söka till respektive nationellt program och hur många som kommer att bli behöriga. Ofta erbjuds programinriktat val och yrkesintroduktion inom utbildningsområden där det finns plats efter den ordinarie antagningen till gymnasieskolan. Detta riskerar att begränsa elevers möjlighet att välja utbildning.

För att bättre svara mot ungdomarnas efterfrågan på utbildning och arbetsmarknadens behov bör huvudmännen följa Skolverkets bedömning av de nationella programmen även vid planering och dimensionering av programinriktat val och yrkesintroduktion utformade för en grupp elever.

Komvux

För att möta arbetsmarknadens behov samt vuxnas efterfrågan och behov anser Skolverket att antalet utbildningsplatser bör öka inom flera yrkesområden på komvux. Om det inte finns möjlighet att öka det totala antalet elever i komvux, kan det behövas en omfördelning av platser mellan yrkesområdena enligt Skolverkets bedömning.

Antalet utbildningsplatser bör öka inom yrkesområdena industriteknik, naturbruk, VVS och fastighet samt vård och omsorg. För barn och fritid samt det kommande yrkesområdet frisör och stylist bedömer Skolverket att antalet platser bör minska, eftersom behovet av arbetskraft inte är lika stort och etableringsgraden efter utbildningen är relativt låg.

Tabell. Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet för yrkesområden inom komvux i länet

Yrkesområden	Antal elever 2022	Förändringsriktning
Barn och fritid	120	↓
Bygg och anläggning	102	→
El och energi	73	→
Fordon och transport	32	→
Försäljning och service	29	→
Frisör och stylist ⁶	30	↓
Hotell och turism	1	→
Industri teknik	20	↑
Naturbruk	62	↑
Restaurang och livsmedel	32	→
VVS och fastighet	32	↑
Vård och omsorg	347	↑

6. Skolverkets bedömning gäller det kommande yrkesområdet frisör och stylist, medan antalet utbildningsplatser 2022 gäller för yrkesområdet hantverk. För mer information se fördjupningskapitlet om hantverk.

Kort om Jämtlands län

Invånarantal (2022)

ca 133 000

Andel arbetslösa som saknar gymnasial utbildning (2023)

I länet: 35 %

I riket: 35 %

Utbildningsnivå i länet (2022)

Förgymnasial: 8 %

Gymnasial: 49 %

Eftergymnasial: 41 %

Utbildningsnivå i riket (2022)

Förgymnasial: 10 %

Gymnasial: 41 %

Eftergymnasial: 46 %

Kommuner

Berg

Bräcke

Härjedalen

Krokom

Ragunda

Strömsund

Åre

Östersund

Befolkningsstruktur

Jämtlands befolkning väntas minska fram till år 2040. Folkmängden beräknas minska i de flesta åldrar under 80 år, men i åldrarna kring 50 år beräknas antalet vara större år 2040 jämfört med i dag. Medelåldern i länet väntas även framöver vara högre än snittet för riket. Andelen av befolkningen som är i yrkesaktiv ålder (25–64 år) väntas år 2040 vara lägre än snittet i riket. I dag är ungefär 10 procent av befolkningen i Jämtlands län utrikesfödda. Andelen beräknas vara densamma även år 2040. Tillsammans med Gotlands län beräknas Jämtland då vara det län med lägst andel utrikesfödda.

Folkmängden väntas öka i två av länets åtta kommuner, Östersund och Åre, och minska i de övriga kommunerna fram till år 2040. Andelen äldre väntas öka samtidigt som andelen yngre och andelen i förvärvsaktiva åldrar minskar i samtliga kommuner förutom Strömsund och Bräcke. I Strömsund väntas andelen barn och unga öka och i Bräcke väntas andelen vara oförändrad. Åre är den enda kommun där över halva befolkningen är mellan 25 och 64 år. Även år 2040 väntas mer än hälften av befolkningen i Åre vara i dessa åldrar.⁷

Arbetsmarknad

I Jämtlands län arbetar en högre andel i offentlig tjänstesektor jämfört med riket totalt. Industrin och den privata tjänstesektorn står för en lägre andel av sysselsättningen än i riket som helhet. Åre var den kommun där störst andel arbetade inom privat tjänstesektor, nästan hälften av de sysselsatta i kommunen. Den mest industritunga kommunen var Bräcke och den minst industritunga Östersund.

Arbetslöshetsnivån i Jämtland var andra kvartalet 2023 lägre än i riket som helhet.⁸ Arbetslösheten i länet var högre för män än för kvinnor. Arbetslöshetsnivån varierar mellan länets kommuner, men samtliga kommuner hade en lägre arbetslöshetsnivå än snittet i riket. Andelen arbetslösa med högst förgymnasial utbildning var samma i Jämtlands län som i Sverige som helhet.⁹

7. SCB Demografiska rapporter 2021:3 Den framtida befolkningen i Sveriges län och kommuner 2021–2040.
8. Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingens arbetslöshetssiffror skiljer sig från SCB:s. Det beror på att Arbetsförmedlingen och SCB utgår från olika dataunderlag och definitioner. SCB utgår från Arbetskraftsundersökningen och deras arbetslöshetssiffra omfattar sysselsatta respektive arbetslösa i hela gruppen 15–74 år. Det betyder att exempelvis heltidsstuderande ungdomar kan definieras som arbetslösa. Arbetsförmedlingens statistik bygger på de personer som är inskrivna vid Arbetsförmedlingen.
9. Arbetsförmedlingen Analys 2023:10, *Arbetsmarknadsläget i Sveriges län kvartal 2 2023*.

DEL 1

Arbetsmarknadens behov, unga och vuxnas efterfrågan och utbildningsutbud i länet

Arbetsmarknadens behov av utbildad arbetskraft

Enligt skollagen ska huvudmän ta hänsyn till arbetsmarknadens behov vid planering och dimensionering av viss gymnasial utbildning. För denna utbildning handlar det om tre typer av behov:

- behovet av gymnasialt yrkesutbildade som har läst ett yrkesprogram inom gymnasieskolan eller har en yrkesutbildning inom komvux
- det generella behovet av gymnasialt utbildad arbetskraft på den del av arbetsmarknaden där arbetsgivare rekryterar brett (personer som har läst yrkesprogram eller högskoleförberedande program)
- behovet av högskoleutbildad arbetskraft.

Syftet med detta kapitel är att beskriva behovet på arbetsmarknaden i Jämtlands län utifrån ovanstående tre perspektiv.

Behov av arbetskraft med gymnasial yrkesutbildning

Utbildningsväxling Kompetenskraven ökar inom många yrken där det tidigare har varit tillräckligt med en kortare utbildning.

Nationellt väntas efterfrågan på arbetskraft med gymnasial yrkesutbildning öka fram till år 2035. Det beror dels på att befolkningen växer, vilket i sig leder till ett ökat behov av arbetskraft, dels på att samhället genomgår en stor utbildningsväxling. Utbildningsväxlingen innebär att kunskapskraven ökar inom många yrken. Det kan till exempel leda till att fler arbetsgivare efterfrågar arbetskraft med specifik utbildningsbakgrund till yrken där det tidigare har varit tillräckligt med en kortare eller mer generell utbildning. I vilken utsträckning behovet av gymnasialt yrkesutbildade kommer att öka varierar över landet.

Statistiska centralbyrån (SCB) bedömer hur tillgång och efterfrågan på gymnasialt yrkesutbildade i Jämtlands län väntas utvecklas på sikt. År 2035 bedöms det vara risk för brist på arbetskraft med gymnasial yrkesutbildning inom vård- och omsorg, naturbruk, industriteknik, fordon samt VVS, energi, drift och underhåll. Samtidigt väntas det finnas en risk för överskott på arbetskraft med transportutbildning och barn- och fritidsutbildning. Det bedöms dock vara en brist på arbetskraft inom olika transportyrken i länet i dag.

Arbetsmarknadsprognosen för Jämtland skiljer sig från prognosen för riket som helhet när det gäller tre utbildningsgrupper. Det är utbildningsgrupperna byggutbildade, utbildade inom el-, automations- data- och kommunikationsteknik samt restaurang- och livsmedelsutbildade.

SCB tar hänsyn till en mängd faktorer i sina bedömningar. Demografi, pendlingsmönster, pensionsavgångar, och antaganden om hur yrken och utbildningskrav kommer att förändras är några av aspekterna som ingår.

Tabell. Arbetsmarknadsläget år 2035.

Utbildningsgrupp ¹⁰	Prognos	
	Jämtlands län	Prognos riket
Barn- och fritidsutbildning	●	●
Byggutbildning	●	●
El-, automations-, dator- och kommunikationsteknisk utbildning	●	●
Fordonsutbildning	●	●
Handels- och administrationsutbildning ¹¹	●	●
Industri teknisk utbildning	●	●
Naturbruksutbildning	●	●
Restaurang- och livsmedelsutbildning	●	●
Transportutbildning	●	●
VVS-utbildning samt utbildning inom drift, underhåll och energiteknik	●	●
Vård- och omsorgsutbildning	●	●

● Överskott ● Balans ● Brist ● Varierat arbetsmarknadsläge

KÄLLA: SCB.

Som framgår av tabellen saknas prognoser för utbildningsgrupper som omfattar personer som har läst hantverksprogrammet¹² och hotell- och turismprogrammet. Skälet är att dessa utbildningsgrupper är mycket svårfångade, inte minst för att de finns i så många olika branscher. Dessutom skapar tidigare förändringar i gymnasieprogrammets inriktningar gränsdragningsproblem mellan industri tekniska programmet och hantverksprogrammet, samt restaurang- och livsmedelsprogrammet och hotell- och turismprogrammet.

10. Svensk utbildningsnomenklatur (SUN) är en klassifikation för att redovisa utbildningsbakgrund. I den Statistiska centralbyråns rapporter Trender och prognoser med sikte på år 2035 aggregerar SCB SUN 2000 i ett antal olika utbildningsgrupper. Denna klassificering skiljer sig något från uppdelningen av de nationella gymnasieprogrammen.
11. I denna utbildningsgrupp ingår personer som har en utbildning inom handel och administration på gymnasial nivå. Den 1 juli 2022 ändrades handels- och administrationsprogrammet till försäljnings- och serviceprogrammet. Förändringen innebar bland annat att programstruktur och examensmål förändrades. Förändringarna gäller även motsvarande utbildning inom komvux.
12. Från och med 1 juli 2025 upphör hantverksprogrammet och ersätts av frisör- och stylistprogrammet. De övriga inriktningarna från hantverksprogrammet finsnickeri, florist, textil design och övriga hantverk, har möjlighet att efter godkänd ansökan bedrivas som riksrekryterande utbildningar med egna examensmål.

Etableringsgrad För att räknas som etablerad krävs att man är sysselsatt, har en årsinkomst om minst 202 400 kronor och inte har varit arbetslös eller studerat under året.

Etablering efter yrkesprogram: arbete eller högskolestudier

Ett sätt att beskriva hur väl de gymnasiala yrkesutbildningarna motsvarar arbetslivets behov är i vilken utsträckning de utbildade etablerar sig på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning.¹³ En låg etableringsgrad kan bero på flera faktorer, exempelvis bristande utbildningskvalitet eller ett för stort antal utbildade i relation till den lokala arbetsmarknadens behov. Etableringsgraden ger dock en indikation på hur attraktiv en utbildningsbakgrund är på arbetsmarknaden.

Personer som har gått ett yrkesprogram i gymnasieskolan kan även vidareutbilda sig till ett yrke som kräver eftergymnasial utbildning. Inom vissa yrken, exempelvis inom hälso- och sjukvård, är det vanligt att studenterna har läst en gymnasial yrkesutbildning innan de påbörjar högskolestudier inom samma område. För att beskriva yrkesprogrammets bidrag till kompetensförsörjningen är det därför viktigt att även titta på hur stor andel som studerar vidare inom högskolan efter gymnasieskolan.

Mellan år 2011 och 2023 kunde elever på yrkesprogrammen välja till de kurser som krävs för grundläggande behörighet till högskolestudier. För utbildning som påbörjas från och med höstterminen 2023 ska dock alla yrkesprogram i gymnasieskolan innehålla dessa kurser.¹⁴

Som figuren nedan visar varierar det mellan programmen hur stor andel av ungdomarna som är etablerade på arbetsmarknaden respektive studerar vid högskola eller universitet tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹⁵

Andelen som är etablerade på arbetsmarknaden efter ett yrkesprogram i gymnasieskolan varierar mellan cirka 45 och drygt 70 procent beroende på yrkesprogram. Etableringsgraden är högst för de som har läst programmen bygg och anläggning samt fordon och transport. Därefter ligger etableringsgraden högst för de som har läst industritekniska programmet. Det är en lägre andel av de som har läst programmen fordon och transport, bygg- och anläggning och industriteknik som fortsätter i högskolestudier tre år efter avslutad utbildning jämfört med flera andra program. Lägst etableringsgrad har de som har läst programmen hantverk samt hotell och turism.

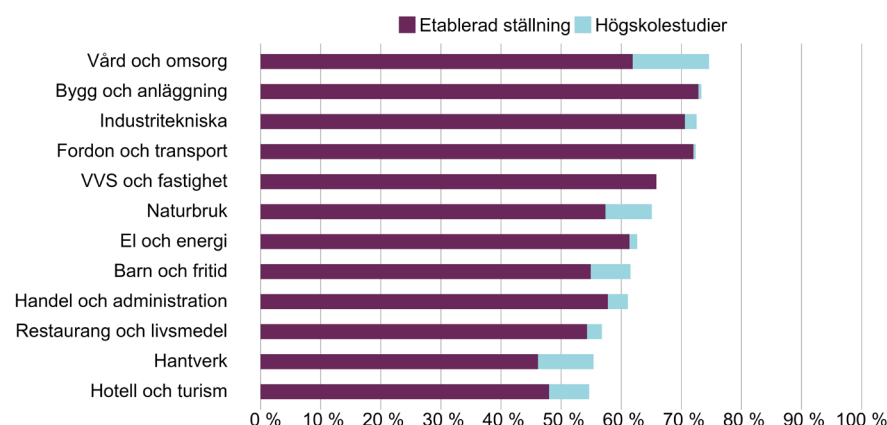
Det är enligt SCB brist på gymnasialt utbildade inom vård- och omsorg i länet i dag och det väntas även vara det framöver. De som har läst vård- och omsorgsprogrammet i gymnasieskolan har högst andel totalt i etablerad ställning eller i högskolestudier. Jämfört med övriga yrkesprogram är det en högre andel som fortsätter till högskolestudier efter vård- och omsorgsprogrammet. Även de som har läst hantverksprogrammet fortsätter i relativt hög utsträckning till högskolestudier.

13. Skolverket använder SCB:s mått "etableringsstatus" för att följa upp ungdomars och vuxnas sysselsättning efter avslutad utbildning. Se mer i Bilaga 2 *Definitioner och förklaringar*.

14. 16 kap. 3 § Skollagen (2010:800). En elev ska dock ha rätt att välja bort delar av det som krävs för grundläggande behörighet enligt vad som framgår av bilaga 2 till skollagen.

15. Observera att statistiken omfattar elever som gått yrkesprogram under perioden då kurser som ger behörighet till högskolan inte ingick i programstrukturen.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹⁶

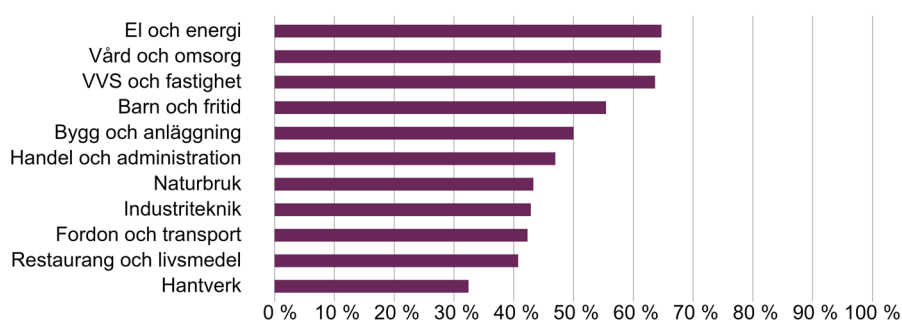
Etablering efter yrkesinriktad utbildning inom komvux

Etableringsgrad efter avslutad yrkesutbildning inom komvux kan, precis som för yrkesprogram i gymnasieskolan, ge en indikation om hur efterfrågad en viss utbildningsbakgrund är på arbetsmarknaden. Figuren nedan visar hur stor andel av personer som har avslutat en yrkesutbildning inom komvux som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter utbildningen.

Etableringsgraden för de som har läst en yrkesinriktning inom komvux varierar mellan drygt 30 och 65 procent beroende på yrkesinriktning. Vilken inriktning som har högst respektive lägst etableringsgrad skiljer sig något jämfört med hur det ser ut för de som har läst ett yrkesprogram i gymnasieskolan. Högst etableringsgrad har de som läst komvux inom områdena el och energi, vård och omsorg samt VVS och fastighet. Lägst etableringsgrad har de som läst en utbildning inom hantverk, följt av de som har läst en utbildning inom restaurang och livsmedel.

16. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2500 poäng läsåren 2014/15–2016/17. Värt att notera är att covid 19-pandemin pågick under uppföljningstiden för personerna som avslutade gymnasieskolan 2016/2017. Eftersom pandemin drabbade sektorer där många unga får sitt första jobb är det troligt att detta påverkade deras förutsättningar att etablera sig. År 2020 var det en relativt kraftig nedgång av andelen ungdomar med etablerad ställning på arbetsmarknaden jämfört med året innan. Läs mer i Skolverkets rapport 2022:38 *Etablering på arbetsmarknaden och fortsatta studier år 2020 efter gymnasieskolan*.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.¹⁷

Matchning mellan utbildning och arbete

Matchad förvärvsgrad Ett mått på matchningen mellan utbildning och yrke.

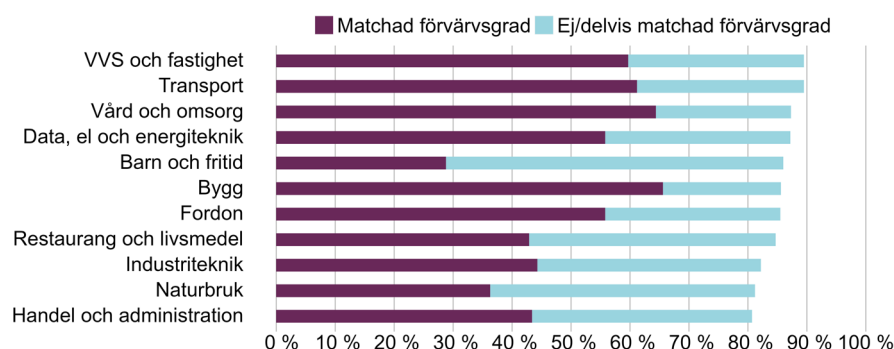
Ytterligare en relevant aspekt är hur stor andel som har ett yrke som matchar deras utbildningsbakgrund, så kallad matchad förvärvsgrad. Är den matchade förvärvsgraden hög tyder det på ett stort arbetsmarknadsbehov av personer med denna utbildning. Är den matchade förvärvsgraden låg, samtidigt som en hög andel arbetar, innebär det att personerna är i arbete men inte inom yrken som är mest relevanta utifrån deras utbildningsbakgrund. Det kan i sin tur tyda på ett mindre arbetsmarknadsbehov eller på att dessa personer arbetar på en del av arbetsmarknaden där arbetsgivarna inte efterfrågar specifik kompetens.

Figuren nedan visar förvärvsgrad och matchad förvärvsgrad för personer som har en gymnasial yrkesutbildning (i gymnasieskolan eller komvux).

För samtliga utbildningsgrupper är förvärvsgraden i Jämtland över 80 procent. Hur stor andel som har en matchad förvärvsgrad skiljer sig mer. Den matchade förvärvsgraden är högst för de som har en gymnasial yrkesutbildning inom vård och omsorg samt bygg. Inom dessa utbildningsgrupper fanns det också en viss brist på arbetskraft i början av SCB:s prognos. Den matchade förvärvsgraden är lägst för de som har läst en utbildning inom barn och fritid, där det enligt SCB:s prognos var ett balanserat arbetsmarknadsläge i början av prognosen. Även naturbruksutbildade har en matchad förvärvsgrad som är lägre än många andra utbildningsgrupper.

17. Statistiken omfattar personer som avslutade sina studier under åren 2017–2019. Eftersom covid 19-pandemin pågick under uppföljningstiden för de som avslutade sina komvux-studier år 2019 kan det inte uteslutas att det har påverkat förutsättningarna för arbetsmarknadsetablering. Skolverkets statistik visar att avgångseleverna 2019 har haft svårare att etablera sig på arbetsmarknaden jämfört med tidigare elevgrupper. Läs mer i Skolverkets rapport 2022:1486 Etablering på arbetsmarknaden eller fortsatta studier år 2019 och 2020 efter avslutad kommunal vuxenutbildning.

Figur. Förvärvsgrad och matchad förvärvsgrad bland personer med gymnasial yrkesutbildning i åldrarna 20–39 år i länet.

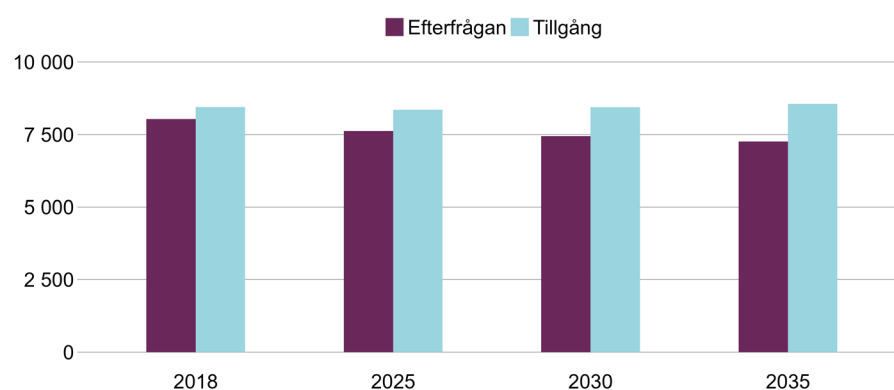
Källa: SCB

Behov av arbetskraft med högskoleförberedande utbildning och högskoleutbildning

Personer som har gått ett högskoleförberedande program i gymnasieskolan bidrar till kompetensförsörjningen på två sätt. För det första är de relevanta på den del av arbetsmarknaden där arbetsgivare rekryterar brett och har ett generellt behov av gymnasialt utbildad arbetskraft. För det andra utgör de den huvudsakliga grunden för den högskoleutbildade arbetskraften.

Tillgången på arbetskraft med högskoleförberedande utbildning som högsta utbildningsnivå överstiger i dag efterfrågan både i länet och riket i stort. Som figuren nedan visar bedömer SCB att skillnaden mellan tillgång och efterfrågan i länet kommer att öka fram till år 2035. Det betyder att det finns en risk för överskott av personer med högskoleförberedande utbildning på arbetsmarknaden.

Figur. Tillgång och efterfrågan på personer med högskoleförberedande utbildning som högsta utbildningsnivå i länet.

Källa: SCB

De högskoleförberedande programmen bidrar även till att möta arbetsmarknadens behov av högskoleutbildad arbetskraft. Enligt SCB beräknas arbetsmarknadsläget för eftergymnasialt utbildade variera framöver. Inom vissa utbildningsgrupper väntas ett överskott på utbildade samtidigt som det väntas bli brist inom andra. Arbetsmarknadsläget väntas också se olika ut i olika delar av landet. Nationellt väntas ett överskott på eftergymnasialt utbildade inom bland annat humaniora och samhällsvetenskap. Samtidigt väntas det nationellt bli en brist på eftergymnasialt utbildade inom bland annat hälso- och sjukvård samt pedagogik och lärarutbildning.¹⁸

I Jämtland finns en risk för fortsatt brist på eftergymnasialt utbildade inom flera av de pedagogiska yrkena, särskilt vad gäller förskollärare, grundskollärare och yrkeslärare. Samtidigt finns en risk för överskott av arbetskraft med speciallärar- och specialpedagogutbildning.

I Jämtland, liksom riket i stort, finns en risk för överskott av arbetskraft med utbildning inom humaniora, samhällsvetenskap och juridik. Det väntas dock finnas en risk för en viss brist på arbetskraft med ekonomiutbildning.

För eftergymnasialt utbildade inom teknik, naturvetenskap, data samt land- och skogsbruk väntas arbetsmarknadsläget variera framöver. Det väntas framöver vara risk för ett visst överskott av civilingenjörsutbildade. Samtidigt finns det en risk för brist på utbildade inom biologi, miljövetenskap och data.

Inom områdena hälso- och sjukvård och social omsorg beräknas det vara brist inom flera utbildningsgrupper år 2035. Till exempel läkare, sjuksköterskor och specialistsjuksköterskor.

Etablering efter högskoleförberedande program: arbete eller studier

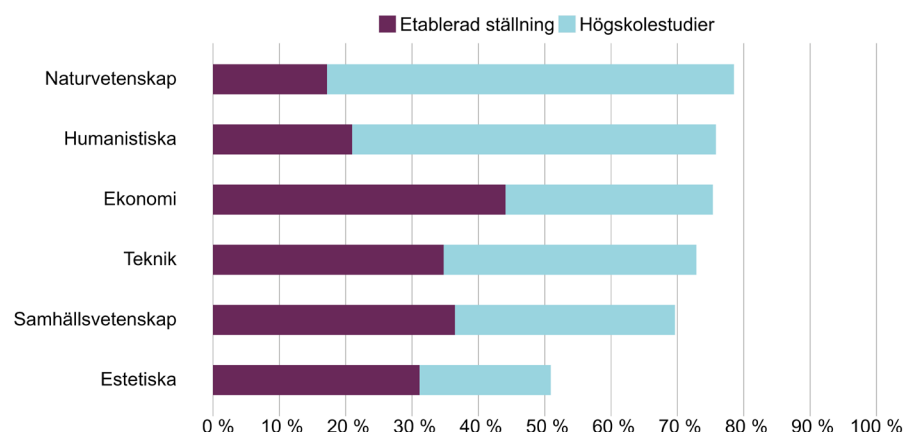
Personer som har läst ett högskoleförberedande program är etablerade på arbetsmarknaden i lägre utsträckning än de som har läst ett yrkesprogram tre år efter avslutad utbildning. Detta är förväntat, givet att programtyperna har olika syften. De högskoleförberedande programmen ska i första hand förbereda eleverna för högskolestudier.

Figuren nedan visar att andelen som har etablerat sig på arbetsmarknaden tre år efter avslutad gymnasieutbildning är högre bland de som har läst ekonomiprogrammet jämfört med de som har läst övriga högskoleförberedande program. Det stämmer överens med hur det ser ut i riket som helhet. I Jämtland, och även i riket, är etableringsgraden lägst för de som har läst naturvetenskapsprogrammet.

Andelen som studerar vid högskola är högst för de som har läst naturvetenskapsprogrammet och humanistiska programmet i gymnasieskolan. De som har läst det estetiska programmet fortsätter till högskolestudier i relativt liten utsträckning jämfört med de som har läst övriga högskoleförberedande program.

18. SCB, Bedömning av arbetsmarknadsläget år 2020 och år 2035 per utbildningsgrupp, eftergymnasial nivå.

Figur. Andel ungdomar i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter att de lämnat gymnasieskolan.¹⁹

Regionens bedömning om behovet av arbetskraft

Sveriges 21 regioner ska tillhandahålla bedömningar av länets kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt. För att få en bredare bild av behoven i länet har Skolverket efterfrågat inspel från regionerna, som komplement till SCB:s prognos. Skolverket har även efterfrågat synpunkter från nationella branschföreträdare om kompetensbehoven på nationell nivå. Både regionerna och branschföreträdarna har fått möjlighet att kommentera SCB:s arbetsmarknadsprognos. Branschföreträdarnas inspel tas upp i fördjupningsdelen, i de avsnitt där det är relevant.

Region Jämtland Härjedalen har i sitt inspel till Skolverket angett att det är kompetensbrist inom i princip samtliga områden och att bristen väntas öka ytterligare framöver. En hög sysselsättning och låg arbetslöshet i länet gör att det är viktigt att utbildningarnas innehåll och dimensionering stämmer väl överens med arbetsmarknadens behov. I länet är det stora geografiska avstånd, vilket gör att det är viktigt att utbildningen finns tillgänglig där behoven finns.

Regionen har angett fyra styrkeområden för länet:

- jord, skog och vatten
- upplevelser
- hållbar energi
- digitala lösningar.

Inom dessa områden finns utmaningar med kompetensförsörjning. Samtidigt finns det en stor potential inom dessa områden, vilket medför ett ökat behov och krav på ny kompetens. Flera yrkesinriktningar på gymnasial nivå är viktiga för att möta dessa behov, men det kommer även vara viktigt med arbetskraft med eftergymnasial utbildning.

¹⁹. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde högskoleförberedande program med examen eller studiebevis om 2500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

Utöver de fyra styrkeområdena anser regionen att det är prioriterat att arbeta med kompetensförsörjning inom vård och omsorg och tillverkningsindustrin. Inom tillverkningsindustrin är det redan i dag en brist på arbetskraft och det väntas bli än mer akut framöver. Det finns även stora utmaningar i länet när det gäller eftergymnasialt utbildade inom till exempel pedagogik. Regionen menar att en ökad övergång från högskoleförberedande program till högre studier är av stor vikt för att möta länets utmaningar med kompetensförsörjning.

Ytterligare kommentarer som regionen har lämnat för varje utbildningsgrupp presenteras i fördjupningsdelen om respektive utbildningsområde. Där finns också inspel från branschföreträdare om nationella kompetensbehov.

Ungdomars och vuxnas efterfrågan på och behov av gymnasial utbildning

Utöver arbetsmarknadens behov ska huvudmän för gymnasieskolan även ta hänsyn till ungdomars efterfrågan när de planerar sitt utbildningsutbud.²⁰ På liknande sätt ska huvudmän för komvux också ta hänsyn till vuxnas efterfrågan och behov av utbildning när de beslutar vilka yrkesutbildningar och hur många platser som ska erbjudas.²¹

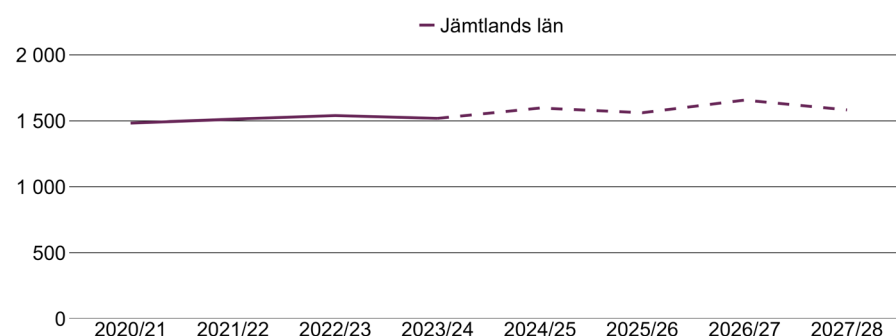
När ungdomar ska söka gymnasieprogram är det många olika faktorer som påverkar. Tidigare studier har visat att valet bland annat påverkas av den sökandes eget intresse och socioekonomiska bakgrund samt sociala normer och tillgängligt utbud.²²

I detta underlag använder Skolverket förväntad utveckling av elevantal och ungdomars sökmönster för att beskriva ungdomars efterfrågan på utbildning inom gymnasieskolan. För att beskriva vuxnas efterfrågan på och behov av yrkesutbildning inom komvux använder vi ett flertal olika faktorer, till exempel andel arbetslösa i länet som saknar en gymnasieutbildning och andel elever i länet som lämnar gymnasieskolan utan en examen.

Förväntad utveckling av elevantalet i gymnasieskolan

En central faktor för planering och dimensionering av utbildning i gymnasieskolan är elevkullarnas storlek. I figuren nedan visar vi hur antalet förstaårselever förväntas utvecklas fram till läsåret 2027/28 i Jämtlands län. Antalet nybörjarelever väntas variera mellan åren och vara som störst läsåret 2026/27.

Figur. Faktisk och förväntad utveckling av antal nybörjarelever i gymnasieskolan läsåren 2020/21–2027/28 i länet.

20. 15 kap. 30 b, 31 a och 32 a §§ skollagen.

21. 20 kap. 16 a § skollagen.

22. Skolverkets rapport *Kunskapsöversikt om faktorer som har betydelse för elevers val av utbildning på gymnasial nivå* (Dnr. 2021:501).

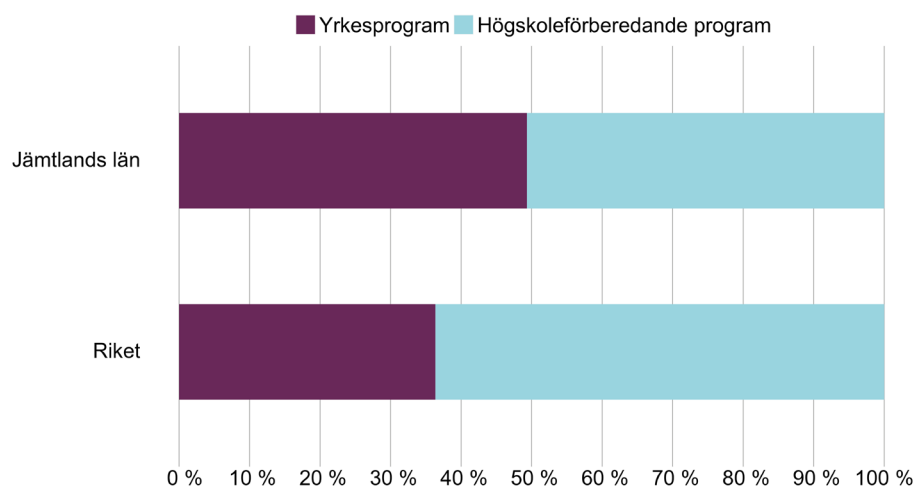
Förstahandssökande beskriver andelen ungdomar som har sökt till ett visst program i första hand, oavsett om de är behöriga att antas till programmet eller inte.

Ungdomars efterfrågan på utbildning i gymnasieskolan

För att beskriva ungdomars efterfrågan på utbildning i gymnasieskolan använder Skolverket också gymnasieelevers sökmönster.

Som figuren nedan visar söker en högre andel ungdomar till ett högskoleförberedande program än till ett yrkesprogram nationellt. I Jämtland är skillnaderna mindre, ungefär hälften av eleverna väljer ett yrkesprogram i första hand.

Figur. Förstahandssökande till yrkesprogram respektive högskoleförberedande program i länet och riket, läsår 2022/23.

Ungdomars efterfrågan på gymnasieprogrammen varierar över tid. Som figuren nedan visar har andelen förstahandssökande till de olika yrkesprogrammen minskat för vissa program och ökat för andra. Andelen förstahandssökande till naturbruksprogrammet och fordons- och transportprogrammet har ökat kontinuerligt sedan läsåret 2017/18. Samtidigt har antalet förstahandssökande till bland annat barn- och fritidsprogrammet minskat.

Könsfördelning bland förstahandssökande i länet läsåret 2022/23

Högskoleförberedande program

44 % kvinnor

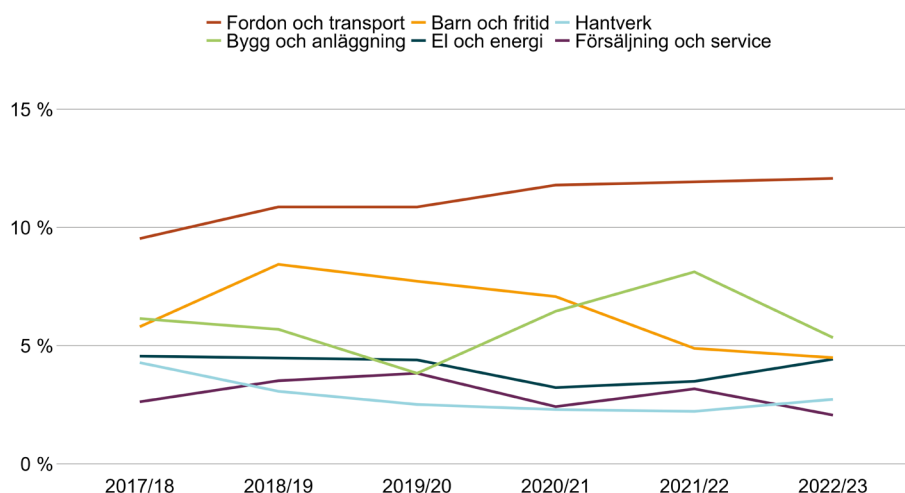
56 % män

Yrkesprogram

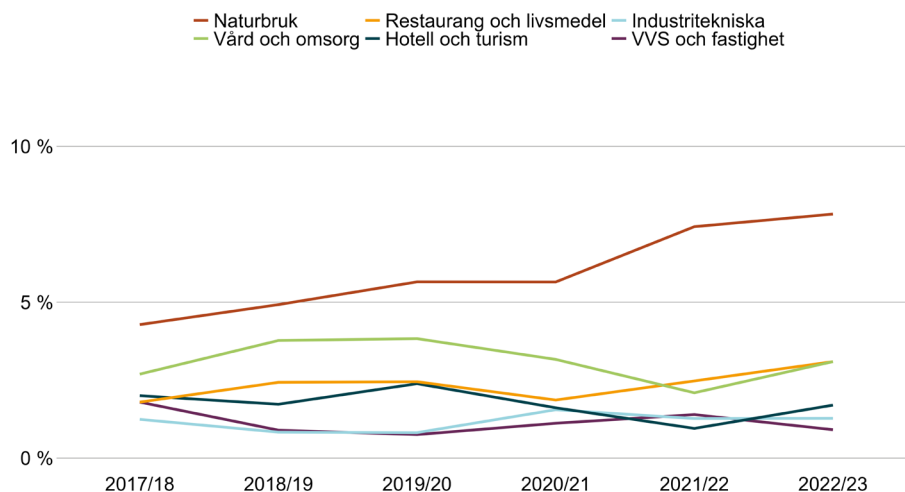
53 % kvinnor

47 % män

Figur. Utveckling av andel förstahandssökande per yrkesprogram i länet.²³

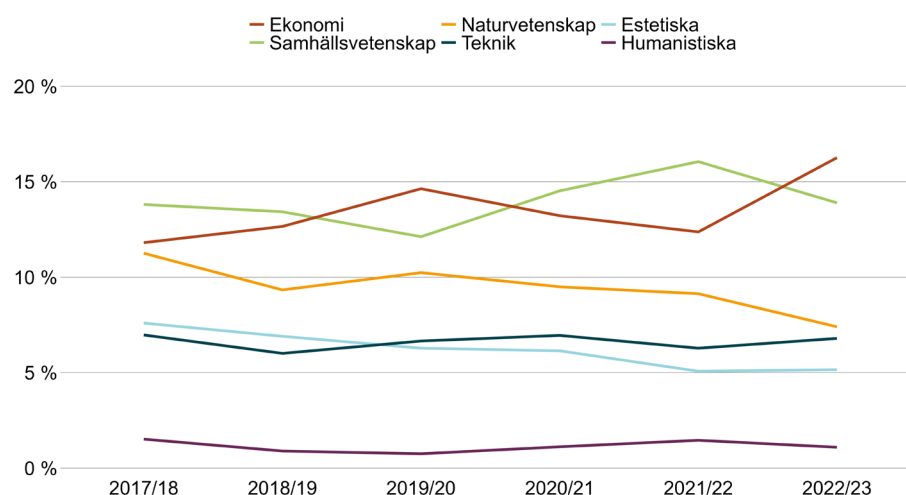
Figur. Utveckling av andel förstahandssökande per yrkesprogram i länet.

Av de högskoleförberedande programmen är det samhällsvetenskapsprogrammet och ekonomiprogrammet som under perioden har haft högst andel förstahandssökande. Andelen förstahandssökande har varit relativt jämn över tid för de flesta programmen. Det går dock att se att andelen förstahandssökande till naturvetenskapsprogrammet och estetiska programmet har minskat något sedan läsåret 2017/18, samtidigt som andelen förstahandssökande till ekonomiprogrammet har ökat.

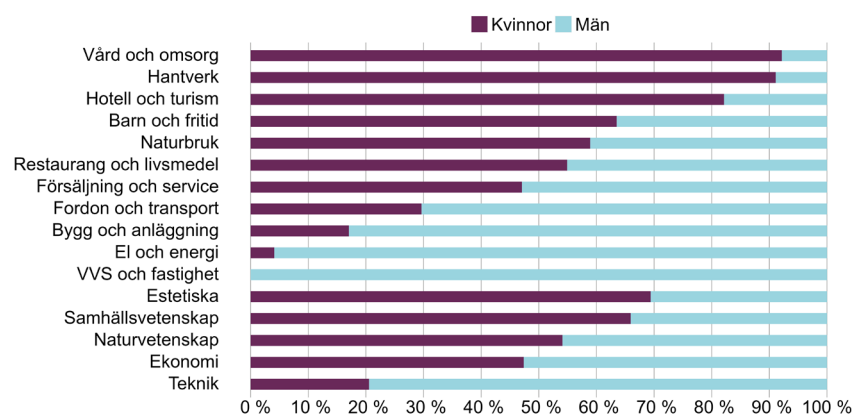
²³. Försäljnings- och serviceprogrammet ersatte handels- och administrationsprogrammet till läsåret 2022/23. Uppgifterna om förstahandssökande fram till förändringen gäller handels- och administrationsprogrammet.

Figur. Utveckling av andel förstahandssökande per högskoleförberedande program i länet.

En ytterligare dimension av efterfrågan på gymnasial utbildning är om det finns skillnader mellan vilka program som kvinnor kontra män söker till. Vilka utbildningar unga väljer påverkar de enskilda personernas förutsättningar för att etablera sig på arbetsmarknaden och arbetsgivares möjligheter att hitta den arbetskraft som de behöver. En ojämn könsfördelning bland de sökande tyder på att det finns möjlighet att öka intresset för programmet hos en av grupperna. Som figuren nedan visar är det en mycket ojämn könsfördelning bland de förstahandssökande till flera av de nationella programmen.

Figur. Könsfördelning bland förstahandssökande i länet, läsår 2022/23.²⁴

För de högskoleförberedande programmen är könsfördelningen mest ojämn bland förstahandssökande till teknikprogrammet. För yrkesprogrammen är det en betydligt större andel kvinnor som söker till hantverksprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet. Det är i dag brist, och väntas även framöver vara stor brist på, arbetskraft med vård- och omsorgsutbildning på gymnasial nivå i länet enligt SCB. Det är betydligt högre andel män än kvinnor som söker till yrkesprogrammen bygg och anläggning, VVS och fastighet samt el och energi.

24. Industritekniska programmet och humanistiska programmet visas ej på grund av få förstahandssökande.

Andel arbetslösa som saknar gymnasieutbildning

Länet: 35 %

Riket: 35 %

Vuxnas efterfrågan på och behov av yrkesutbildning inom komvux

Att beskriva vuxnas behov av yrkesutbildning inom komvux är komplext eftersom det till stor del påverkas av den allmänna samhällsutvecklingen. Konjunktur- och arbetsmarknadsläget, befolkningens sammansättning och utbildningsnivå samt elevernas resultat i grund- och gymnasieskolan är några faktorer som har betydelse. En annan faktor som påverkar behovet av yrkesutbildning inom komvux är strukturella förändringar på arbetsmarknaden. Pågående utbildningsväxling och digitalisering gör att både yrkesroller och kompetenskrav förändras inom många yrken och verksamheter. Det gör att många, yrkesverksamma såväl som arbetssökande, kan behöva yrkesväxla eller komplettera sin utbildning för att behålla eller hitta ett arbete. Storleken på den här gruppen varierar över tid och den kan växa kraftigt med kort varsel, till exempel om en verksamhet läggs ned. Det kan i sin tur leda till ett ökat behov av yrkesutbildning inom komvux.

Enligt Arbetsförmedlingen efterfrågas en fullföljd gymnasieutbildning av de flesta arbetsgivare i dag. En fullföljd gymnasieutbildning är därför avgörande för en persons möjlighet att etablera sig. Arbetsförmedlingen konstaterar dessutom att personer som saknar gymnasieutbildning löper större risk för långvarig arbetslöshet än andra grupper av arbetssökande. Många av de som saknar gymnasieutbildning i dag kommer därför att behöva utbilda sig inom komvux för att öka sina möjligheter till varaktig sysselsättning.²⁵

I länet var det år 2022 cirka 25 procent av eleverna som lämnade gymnasieskolan utan att ha tagit gymnasieexamen inom 3 år. Bland de personer som är arbetslösa i länet är det cirka 35 procent, eller ca 1 000 personer, som saknar fullföljd gymnasieutbildning. Alla som ingår i dessa två grupper kommer inte att söka sig till yrkesutbildning inom komvux. En del vill hellre komplettera sin utbildning för att kunna studera vidare vid högskolan. Antalet elever som inte fullföljer gymnasieskolan och antalet arbetslösa som saknar gymnasieexamen är därför ingen exakt måttstock på behovet av yrkesutbildning inom komvux. Men det ger en indikation om hur behovet kan komma att se ut framöver.

Även arbetslösa med en fullföljd gymnasieutbildning är en potentiell målgrupp för yrkesutbildning inom komvux. Det kan till exempel handla om personer som har läst en högskoleförberedande utbildning i gymnasieskolan, men behöver utbilda sig inom ett specifikt yrkesområde för att förbättra sina möjligheter på arbetsmarknaden. Denna grupp är dock mindre och mer svår fångad jämfört med de som saknar en gymnasieutbildning.²⁶

En annan stor målgrupp för gymnasial yrkesutbildning inom komvux är utrikes födda som saknar gymnasieutbildning. Idag är ungefär hälften av dem som studerar på komvux på gymnasial nivå utrikes födda, sett till hela landet. I Jämtland är motsvarande andel drygt 30 procent.

25. Arbetsförmedlingens analys 2022:13, Arbetsmarknadsutsikterna våren 2022 – Utveckling på arbetsmarknaden 2022–2023.

26. För utbildning på gymnasial nivå ska de som har störst behov av utbildning prioriteras enligt 20 kap. 2 § Skollagen.

För att kunna tillgodogöra sig en yrkesutbildning på gymnasial nivå kan en person med annat modersmål än svenska först behöva läsa kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) och/eller svenska som andraspråk inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå. Ett annat alternativ är att läsa en utbildning som kombinerar sfi eller svenska som andraspråk med yrkesutbildning, eller att få någon form av språk- eller modersmålsstöd parallellt med sina komvuxstudier. Även om alla elever inom sfi inte fortsätter att studera på en yrkesutbildning kan antalet elever inom sfi ge en indikation på behovet av yrkesutbildning inom komvux.

Elever som läser sfi delas in i olika grupper beroende på utbildningsbakgrund. Studieväg 1 riktar sig till elever som har kort eller ingen skolbakgrund. Studieväg 2 riktar sig till elever vars skolbakgrund är mindre omfattande än motsvarande svensk gymnasieskola. Studieväg 3 är för personer vars skolbakgrund motsvarar en svensk gymnasieexamen eller som har deltagit i högre studier. I länet var det drygt 1 400 elever som läste sfi 2021. Under år 2020 och 2021 läste flest elever studieväg 2 i länet.

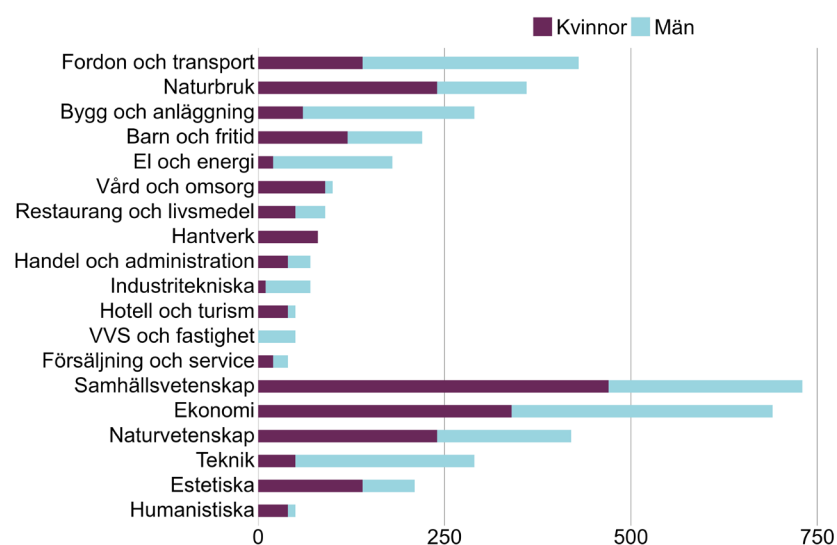
Gymnasial utbildning i länet

Hur väl överensstämmer den gymnasiala utbildning som finns i länet med ungdomars och vuxnas efterfrågan och arbetsmarknadens behov? Det här kapitlet innehåller beskrivningar av vilka utbildningar som bedrivs och var de finns.²⁷

Gymnasieskolan: nationella program i länet

Läsåret 2022/23 läste knappt 4 400 elever på ett nationellt program i gymnasieskolan i Jämtland. Av dessa läste ungefär 2 000 ett yrkesprogram och cirka 2 400 ett högskoleförberedande program. Störst antal elever fanns på samhällsvetenskapsprogrammet. Det högskoleförberedande programmet som hade minst antal elever var det humanistiska programmet. Bland yrkesprogrammen var det flest elever på programmet fordon och transport och minst antal elever på programmen hotell och turism samt VVS och fastighet. I länet var det inga elever som läste en riksrekryterande utbildning.

Figur. Antal kvinnor och män på de nationella programmen i länet, läsåret 2022/23.²⁸

27. I de regionala planeringsunderlagen redovisar Skolverket förekomst av utbildning rörande nationella program, introduktionsprogram, riksrekryterande utbildningar med egna examensmål, anpassad gymnasieutbildning och yrkesinriktad vuxenutbildning. Det finns även möjlighet för huvudmän att ansöka om tillstånd för att bedriva idrottsutbildningar inom gymnasieskola och anpassad gymnasieskola, riksrekryterande gymnasieutbildning och särskild variant av gymnasieutbildning.

28. Avrundat till närmaste 10-tal. Försäljnings- och serviceprogrammet gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter den 1 juli 2022.

Vilket utbud av gymnasieprogram som eleverna har tillgång till beror på hur hemkommunens samverkan med andra kommuner ser ut. Utbudet påverkas också av vilka pendlingsmöjligheter som finns i länet. Elevers benägenhet att pendla påverkas i sin tur av hur attraktiva olika utbildningsorter, program och skolor upplevs.

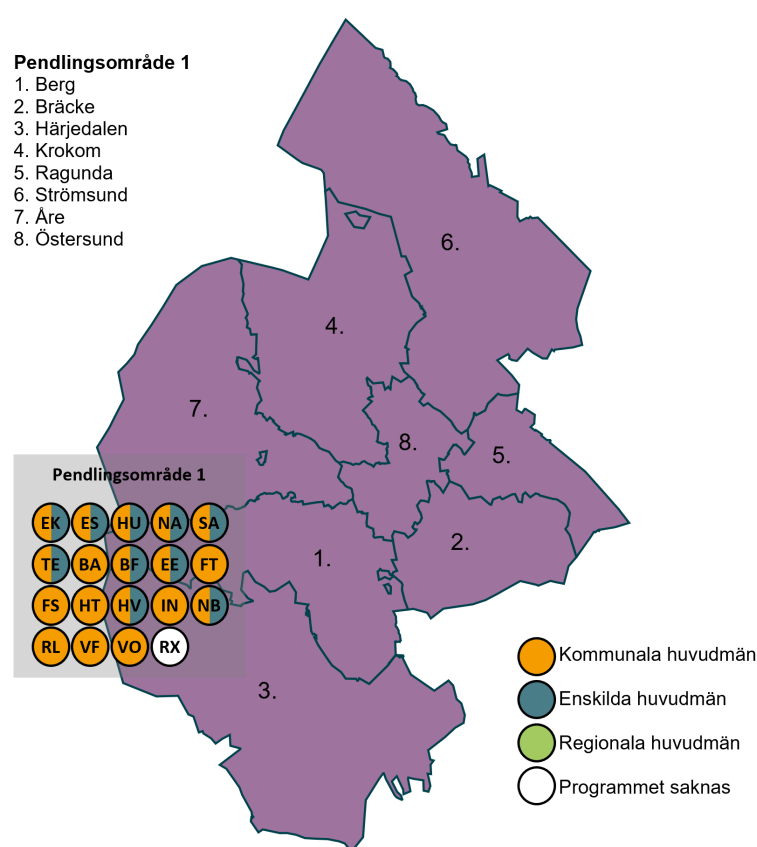
I Jämtlands kommun finns enbart ett pendlingsområde. Den huvudsakliga elevpendlingen sker till Östersund. Även om det största antalet elever läser i Östersund fanns det elever som läste på ett nationellt program i samtliga av länets kommuner läsåret 2022/23. I Östersund fanns elever på samtliga nationella program förutom naturbruksprogrammet. Det var enbart i Krokom kommun som elever läste på naturbruksprogrammet. Sammantaget bedrevs samtliga nationella program i länet läsåret 2022/23.

Figur. Utbud av nationella program i gymnasieskolan i länet, läsåret 2022/23.²⁹

Förklaring av förkortningar av gymnasieprogram

EK	ekonomi
ES	estetiska
HU	humanistiska
NA	naturvetenskap
SA	samhällsvetenskap
TE	teknik
BA	bygg och anläggning
BF	barn och fritid
EE	el och energi
FT	fordon och transport
FS	försäljning och service*
HT	hotell och turism
HV	hantverk
IN	industritekniska
NB	naturbruk
RL	restaurang och livsmedel
VF	VVS och fastighet
VO	vård och omsorg
RX	riksrekryterande utbildning med egna examensmål

* Försäljnings- och serviceprogrammet gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för programmet finns även de som läst på handels- och administrationsprogrammet, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022.

Använder Bing
© TomTom

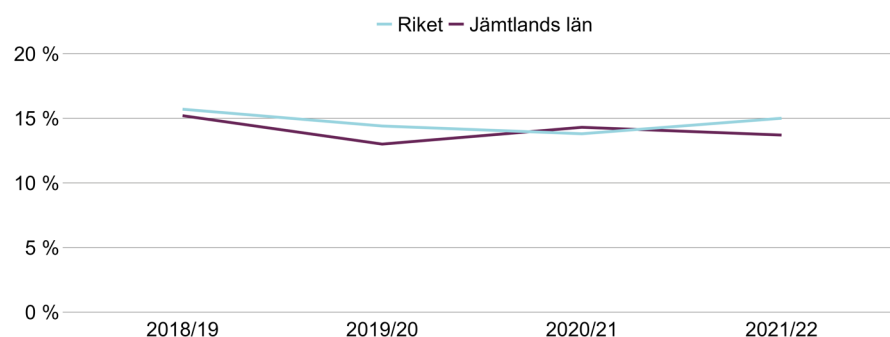
29. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Gymnasieskolan: introduktionsprogram i länet

Ungdomar som inte är behöriga till ett nationellt program har rätt att gå ett introduktionsprogram.³⁰ Behovet av utbildningsplatser på introduktionsprogram styrs alltså av hur många elever som efter grundskolan inte har blivit behöriga för nationella program i gymnasieskolan. Utvecklingen av andelen elever som inte har uppnått behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan visas i figuren nedan.

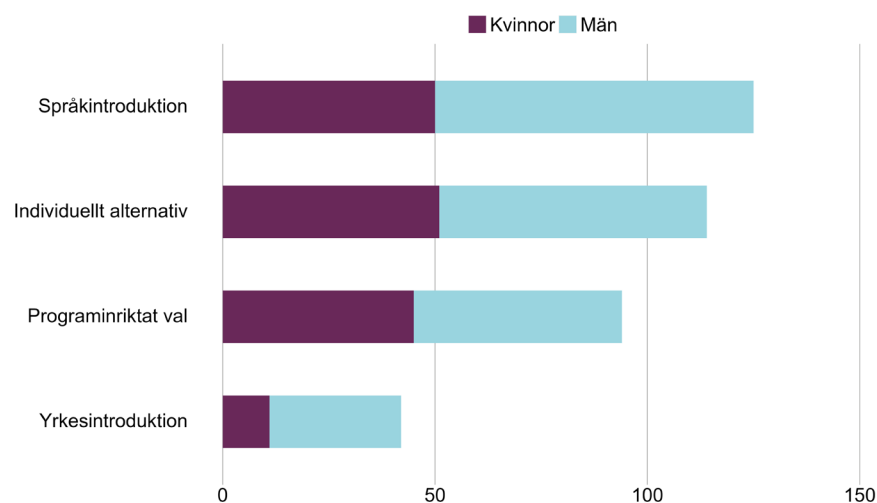
Andelen elever som inte har uppnått behörighet till nationellt program från grundskolan var 2021/22 cirka 14 procent i Jämtlands län. Andelen elever som inte har uppnått behörighet i länet har varit relativt konstant sedan läsåret 2018/19 och ligger i linje med andelen obehöriga i riket totalt.

Figur. Andel ungdomar som inte uppnått behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan läsåren 2018/19–2021/22 i länet och riket.

I figuren nedan visas en översikt över hur eleverna är fördelade på introduktionsprogrammen i länet. Störst antal elever läste på introduktionsprogrammet språkintröduktion, därefter individuellt alternativ. Könsfördelningen är relativt jämn på samtliga program förutom yrkesintröduktion, där läser en större andel män.

Figur. Antal kvinnor och män på introduktionsprogrammen i länet, läsåret 2022/23.

30. 17 kap. 8–12 §§ Skollagen.

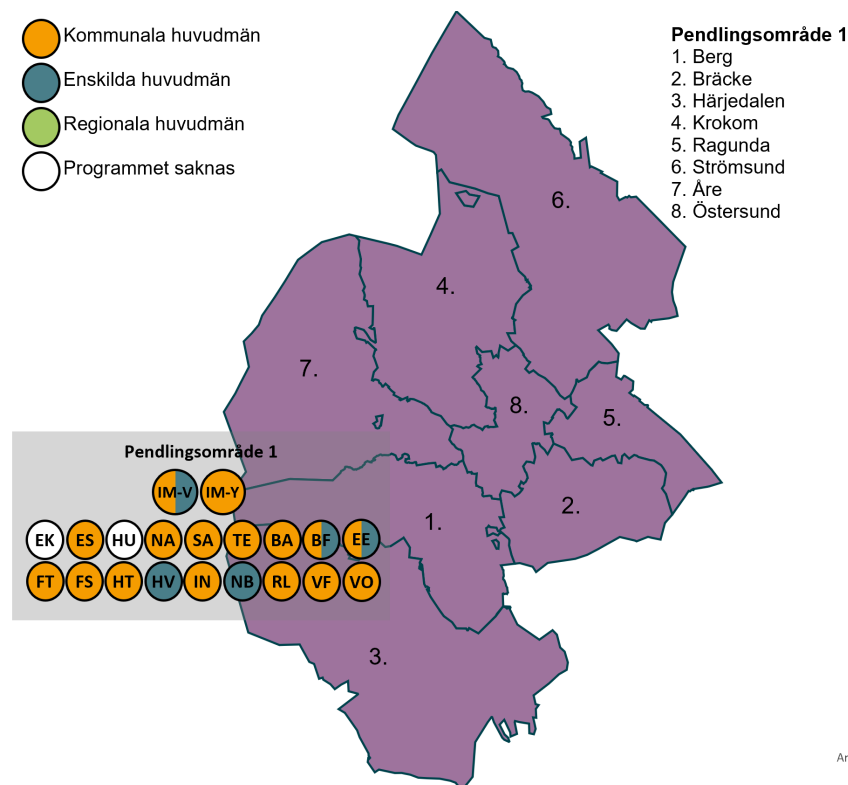
De nya bestämmelserna om att huvudmän ska ta hänsyn till arbetsmarknadens behov vid planering och dimensionering av utbildning omfattar introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion utformade för en grupp elever.³¹ I figuren nedan visas en karta över var i länet dessa introduktionsprogram finns och vilka inriktningar som bedrevs läsåret 2022/23.³²

Figur. Utbud av introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion i länet läsåret 2022/23.³³

Förklaring av förkortningar av gymnasieprogram

IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion
EK	ekonomi
ES	estetiska
HU	humanistiska
NA	naturvetenskap
SA	samhällsvetenskap
TE	teknik
BA	bygg och anläggning
BF	barn och fritid
EE	el och energi
FT	fordon och transport
FS	försäljning och service*
HT	hotell och turism
HV	hantverk
IN	industri tekniska
NB	naturbruk
RL	restaurang och livsmedel
VF	VVS och fastighet
VO	vård och omsorg

* Försäljnings- och serviceprogrammet gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för programmet finns även de som läst på handels- och administrationsprogrammet, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022

Använder Bing
© TomTom

Lsåret 2022/23 läste elever på introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion i länet. På programinriktat val läste elever både hos kommunala och enskilda huvudmän. I länet läste elever inom samtliga områden, förutom mot ekonomiprogrammet och humanistiska programmet. Störst antal elever läste ett introduktionsprogram i Östersund. För elever som läste programinriktat val var det vanligast att läsa mot samhällsvetenskapsprogrammet, barn och fritid eller el och energi läsåret 2022/23. För de som läste yrkesintroduktion var det vanligast att läsa mot industri teknik eller restaurang och livsmedel.

31. 15 kap. 30 b § Skollagen.

32. I kartan görs ingen skillnad på om introduktionsprogrammet är utformat för en grupp elever eller inte.

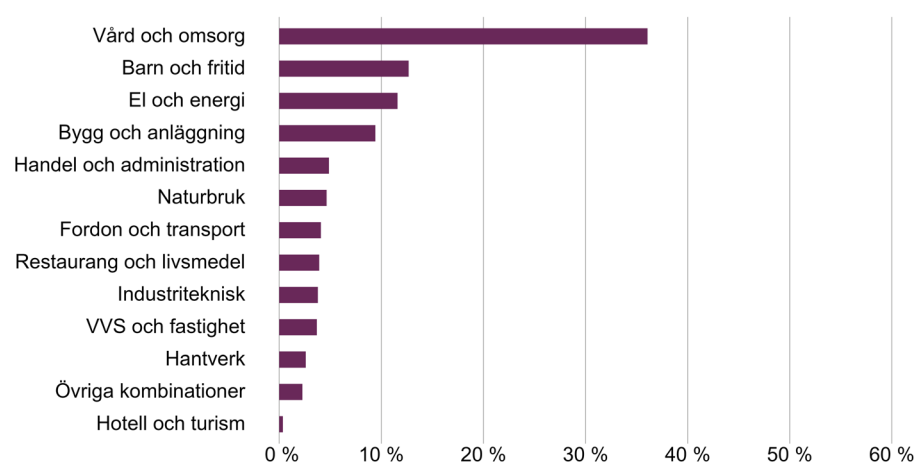
33. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Komvux: yrkesinriktad vuxenutbildning i länet

Komvux är i grunden kursutformat, men det är vanligt att huvudmän kombinerar kurser relevanta för ett yrkesområde i ett yrkespaket för att erbjuda utbildningar som motsvarar behoven på arbetsmarknaden. Dessa yrkespaket kan vara nationella eller regionala.³⁴ Vuxna kan också själva söka olika kombinationer av fristående yrkeskurser för att utbilda sig eller komplettera sin kompetens inom ett yrkesområde. En elev på en yrkesinriktning definieras av Skolverket som en elev som läst minst 400 poäng i kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram.³⁵ År 2021 var det ungefär 900 elever som läste en yrkesinriktning inom komvux i Jämtlands län.

Figuren nedan visar fördelningen mellan olika yrkesinriktningar i Jämtlands län åren 2020–2022. Inriktningen vård och omsorg har haft den absolut största andelen elever.

Figur. Andel elever på olika yrkesinriktningar i komvux i länet, 2020–2022.

Kartan nedan visar vilka huvudmän i länet som bedrev yrkesutbildning på gymnasial nivå inom komvux åren 2020–2022.

34. Skolverket tar fram exempel på yrkespaket på nationell nivå i samråd med de nationella programråden och de regionala yrkespaketen är utformade av huvudmännen utifrån ett lokalt/regionalt behov på arbetsmarknaden.

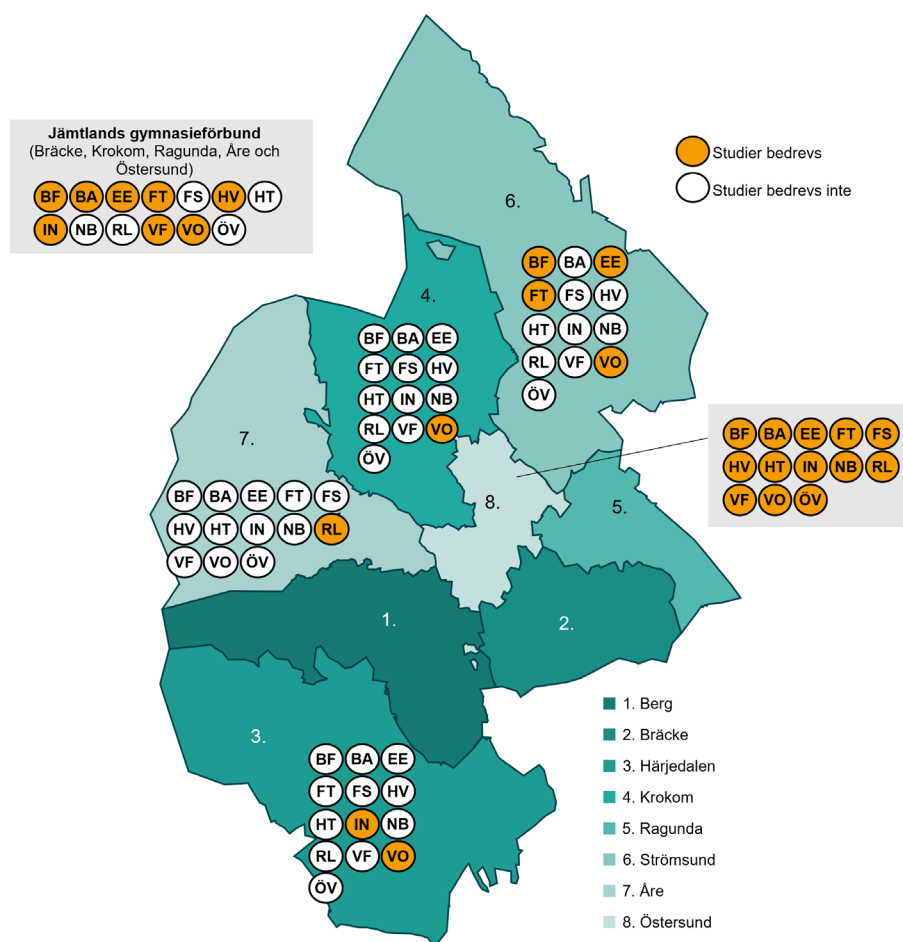
35. Att läsa 400 poäng motsvarar 20 veckors heltidsstudier på komvux.

Figur. Huvudmän i länet som har bedrivit yrkesutbildning på gymnasial nivå inom komvux, åren 2020–2022.³⁶

Förklaring av förkortningar av yrkesinriktningar

BA	bygg och anläggning
BF	barn och fritid
EE	el och energi
FT	fordon och transport
FS	försäljning och service*
HT	hotell och turism
HV	hantverk
IN	industriteknik
NB	naturbruk
RL	restaurang och livsmedel
VF	VVS och fastighet
VO	vård och omsorg

* Försäljning och service gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för yrkesinriktningen finns även de som läst utbildningar inom handel och administration, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022.

Använder Bing
© TomTom

Östersunds kommun bedrev komvuxutbildning inom samtliga yrkesinriktningar 2020–2022. Även Jämtlands gymnasieförbund bedrev utbildning inom de flesta inriktningar under samma period. I övriga kommuner bedrevs yrkesutbildning inom komvux endast inom ett fåtal eller inga yrkesområden. Vård och omsorg var det yrkesområdet som bedrevs av flest huvudmän.

36. Det krävs att minst fem elever har läst yrkesinriktningen under åren 2020–2022 för att den ska visas som "studier bedrivs" i kartan.

Anpassad gymnasieskola i länet

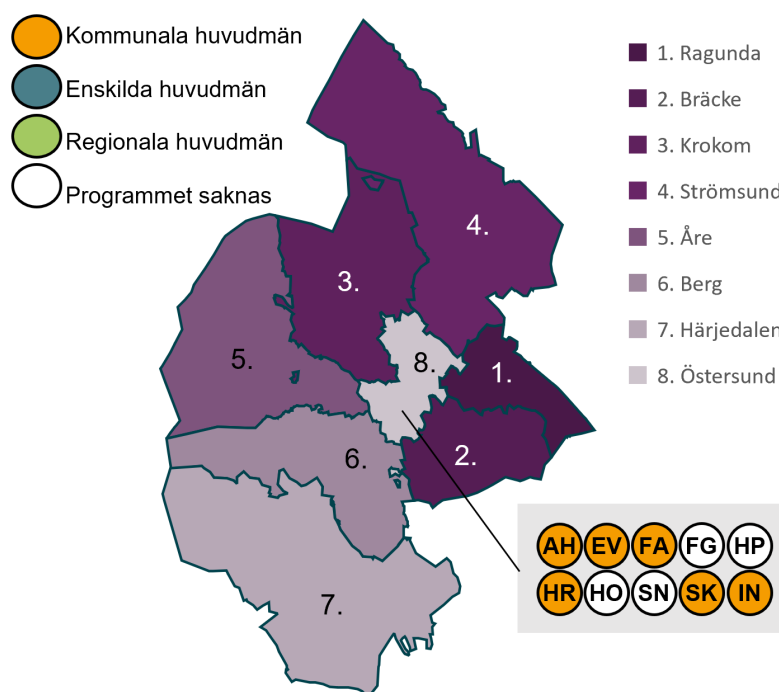
Kommunerna är skyldiga att tillhandahålla anpassad gymnasieskola för elever som tillhör målgruppen. Skolformen omfattar nio nationella program samt individuella program. Det finns också utbildningar som avviker från den nationella programstrukturen.³⁷

Läsåret 2022/23 läste knappt 80 elever inom anpassad gymnasieskola i länet.³⁸ Ungefär 55 procent av eleverna läste på ett nationellt program och knappt 45 procent på ett individuellt program. I länet fanns anpassad gymnasieskola i en kommun, Östersund. Samtliga nationella program bedrevs förutom fordonsvård och godshantering, hantverk och produktion, hälsa, vård och omsorg samt samhälle natur och språk. Samtliga elever läste utbildningen hos en kommunal huvudman.

Figur. Utbud av anpassad gymnasieskola i länet läsåret 2022/23.³⁹

Förklaring av förkortningar anpassad gymnasieutbildning

AH	administration, handel och varuhantering
EV	estetisk verksamhet
FA	fastighet, anläggning och byggnation
FG	fordonsvård och godshantering
HP	hantverk och produktion
HR	hotell, restaurang och bageri
HO	hälsa, vård och omsorg
SN	samhälle, natur och språk
SK	skog, mark och djur
IN	individuella program

Använder Bing
© TomTom

37. Nationellt godkända idrottsutbildningar, riksrekryterande utbildningar med egna examensmål och särskilda varianter.

38. Antal elever i huvudmannens skolor 2022/23, Skolverkets jämförelsetal. Siffrorna avser elever som läser hos en kommunal huvudman. Skolverket presenterar inte statistik för elever som läser inom anpassad gymnasieskola hos en enskild eller regional huvudman.

39. Statistiken bygger på skolenhetsregistret, vilket baseras på huvudmännens egna uppgifter.

DEL 2

Fördjupning per utbildningsområde

Innehåll del 2

Barn och fritid	37
Bygg och anläggning	44
El och energi	51
Fordon och transport	58
Försäljning och service	66
Hantverk	73
Hotell och turism	79
Industriteknik	84
Naturbruk	91
Restaurang och livsmedel	98
VVS och fastighet	105
Vård och omsorg	111
Högskoleförberedande program	117

Barn och fritid

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på barn- och fritidsprogrammet i länet bör minska. Huvudmännen bör planera och dimensionera introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta. Inom komvux bedömer Skolverket att antalet utbildningsplatser på barn- och fritidsutbildningar bör minska eftersom det finns större behov på arbetsmarknaden inom andra områden.

SCB bedömer att det framöver finns en risk för ett visst överskott av barn- och fritidsutbildade i länet. Samtidigt bedömer Region Jämtland Härjedalen att efterfrågan på utbildade mot inriktningen pedagogik kommer att öka. Etableringsgraden bland de som har läst barn- och fritidsprogrammet i gymnasieskolan är lägre än genomsnittet för yrkesprogrammen i länet. En relativt stor andel fortsätter dock till högskolestudier efter avslutad gymnasieutbildning. För de som har läst barn- och fritidsutbildning inom komvux är andelen som är etablerade på arbetsmarknaden något högre än efter flera andra yrkesinriktningar. Andelen som arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning är endast 29 procent för barn- och fritidsutbildade (antingen inom komvux eller i gymnasieskolan). Av de som läst en barn- och fritidsutbildning inom komvux, och har en etablerad eller osäker ställning på arbetsmarknaden, arbetar 56 procent som barnskötare.

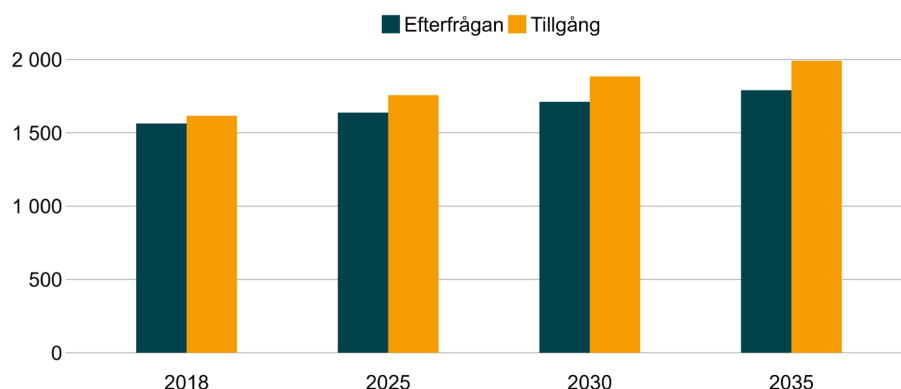
Ungdomars efterfrågan på barn- och fritidsprogrammet har minskat de senaste åren. Inom komvux har antalet elever på barn- och fritidsutbildningar ökat jämfört med 2018. Båda inriktningarna på barn- och fritidsprogrammet bedrevs i länet läsåret 2022/23. Åren 2020–2022 bedrevs barn- och fritidsutbildning inom komvux av tre huvudmän i länet. Barn- och fritidsutbildning är den näst största yrkesinriktningen inom komvux i länet.

Visst överskott på barn- och fritidsutbildade på sikt enligt SCB

SCB bedömer att det på nationell nivå väntas bli ett visst överskott på barn- och fritidsutbildade 2035. I Jämtland bedömer SCB att det finns en risk för visst överskott av arbetskraft med barn- och fritidsutbildning år 2035.

Länets tillgång på barn- och fritidsutbildade väntas öka med cirka 25 procent fram till år 2035. Pensionsavgångarna inom utbildningsgruppen väntas bli mindre än genomsnittet på arbetsmarknaden. Relativt många väntas lämna utbildningsgruppen för att vidareutbilda sig inom framför allt pedagogik och vård och omsorg. Efterfrågan på barn- och fritidsutbildade väntas öka med ungefär 15 procent under prognosperioden. Det beror på den utbildningsväxling som väntas fortsätta. En större andel av de som arbetar som barnskötare och elevassistenter antas ha barn- och fritidsutbildning på sikt.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på utbildade inom barn och fritid i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Regionen anger att det finns ett särskilt behov av utbildade mot inriktningen pedagogik

Region Jämtland Härjedalen anger i sitt inspel till Skolverket att de delvis delar SCB:s prognos. Regionen anser att tillgången på barn- och fritidsutbildade bedöms bli något mindre och efterfrågan något större än vad SCB anger. Den målgrupp som har utbildats inom framför allt komvux under senare år tenderar att minska framöver på grund av låg migration och låg arbetslöshet.

Regionen bedömer att efterfrågan på utbildade med pedagogisk inriktning väntas öka. I länet finns till exempel en stor brist på förskolelärare. På grund av den stora bristen av förskolelärare pågår omstruktureringar i kommunernas förskoleverksamheter. Det leder till att efterfrågan på bland annat barnskötare ökar, där utbildade inom inriktningen pedagogik utgör en relevant utbildningsgrupp i sammanhanget.

Nationella branschföreträdare bedömer att behovet av utbildade kommer öka

Skolverket har fått två inspel om kompetensbehovet av utbildade inom barn och fritid.⁴⁰

Kommunal delar inte SCB:s bedömning om att det i många delar av landet kommer att vara balans eller överskott på utbildade inom barn och fritid år 2035. Kommunal menar att det redan är svårt att rekrytera utbildad personal på många platser i landet och att det finns flera faktorer som talar för att behovet kommer att öka framöver. En faktor som Kommunal lyfter är att politikens ambitioner för förskolan har höjts de senaste åren och att detta ökar behovet av utbildad personal.

Även Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) lyfter att politiken har stor påverkan på behovet av utbildade inom barn och fritid. SKR lyfter utökad rätt till fritidshem och ett ökat deltagande i förskolan som exempel på statliga ambitionshöjningar som har lett till ett ökat behov av utbildad personal.

Varierande möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken. Yrkesprognosen visar att det på nationell nivå är små till medelstora möjligheter till arbete för flera yrken inom barn- och fritidsområdet.⁴¹

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom barn- och fritidsområdet.

Yrke	Nationell prognos 2026
Barnskötare	Små till medelstora möjligheter till arbete
Elevassistent	Små till medelstora möjligheter till arbete
Personlig assistent	Stora möjligheter till arbete
Vårdare och boendestödjare	Stora möjligheter till arbete
Väktare och ordningsvakt	Stora möjligheter till arbete

Källa: Arbetsförmedlingen

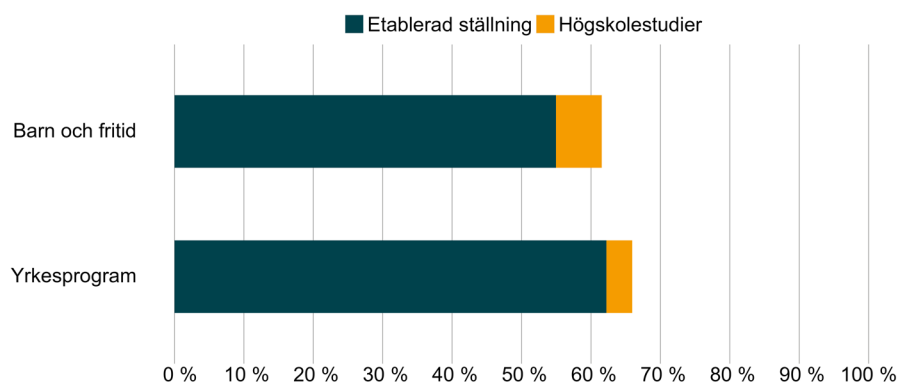
40. Kommunal, Sveriges Kommuner och Regioner.

41. Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

Varierad etableringsgrad efter utbildning inom barn och fritid

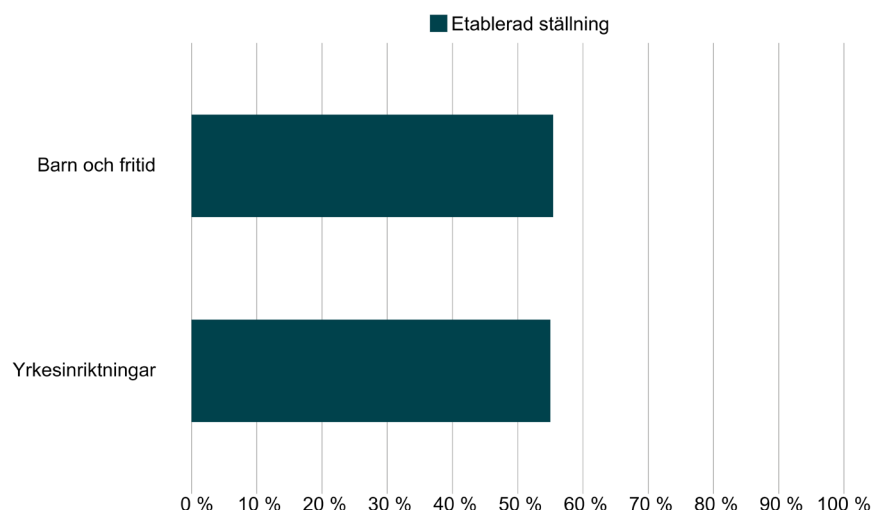
Tre år efter avslutad gymnasieutbildning på barn- och fritidsprogrammet i Jämtland är ungefär 55 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är en högre andel än snittet för riket, men något lägre än för yrkesprogrammen i länet generellt.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.⁴²

Ungefär 55 procent av de som har läst en barn- och fritidsutbildning inom komvux på gymnasial nivå i länet är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier. Det är en högre andel än genomsnittet för riket, och en högre andel än genomsnittet för yrkesinriktningar i länet.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.⁴³

42. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

43. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

Vanligaste yrken bland barn- och fritidsutbildade

Tabell. De vanligaste yrkena efter en barn- och fritidsutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.⁴⁴

Skolform	Yrke	Andel
Barn- och fritidsprogrammet i gymnasieskolan	Butikssäljare, dagligvaror	11 %
	Barnskötare	9 %
	Förskollärare	9 %
	Elevassistent m.fl.	7 %
Barn- och fritidsutbildning inom komvux	Barnskötare	56 %
	Vårdare, boendestödare	7 %
	Restaurang- och köksbiträde m.fl.	7 %

Källa: SCB

Minskande efterfrågan på barn- och fritidsprogrammet

Barn- och fritidsprogrammet utgjorde ungefär 6 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2023/24.⁴⁵

Läsåret 2022/23 var det knappt 5 procent som sökte till programmet i första hand. Det är en högre andel än i riket. Andelen som har sökt till barn- och fritidsprogrammet i första hand i Jämtland har minskat under de senaste åren. Det är fler kvinnor som söker till barn- och fritidsprogrammet, drygt 60 procent av de sökande var kvinnor läsåret 2022/23. I länet var inriktningen mot pedagogiskt och socialt arbete vanligast, och därefter inriktningen mot fritid och hälsa.

214 elever läste barn- och fritidsprogrammet i länet läsåret 2022/23.

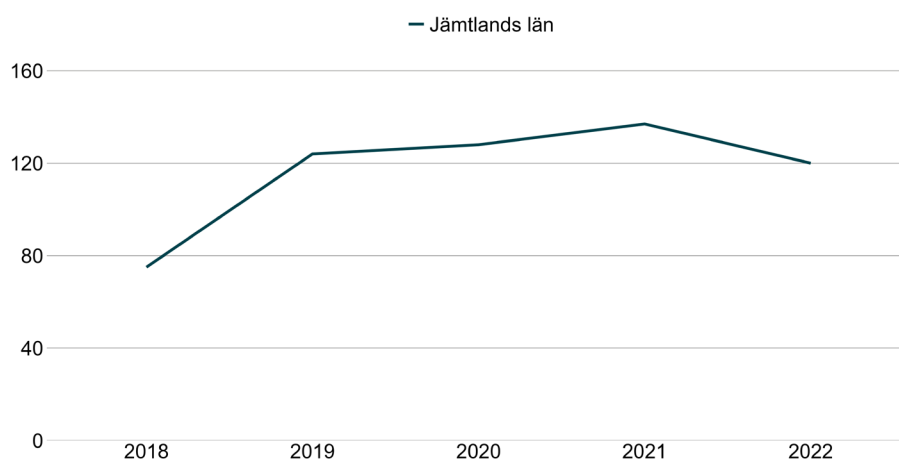
^{44.} För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Jämtlands län.

^{45.} Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

Ökande antal elever på barn- och fritidsutbildningar inom komvux

Antalet elever som läser en barn- och fritidsutbildning på komvux i länet har ökat sedan 2018. År 2022 var det 120 elever som läste en sådan yrkesinriktning inom komvux.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom barn och fritid inom komvux i länet 2018–2022.

Barn- och fritidsutbildning i länet

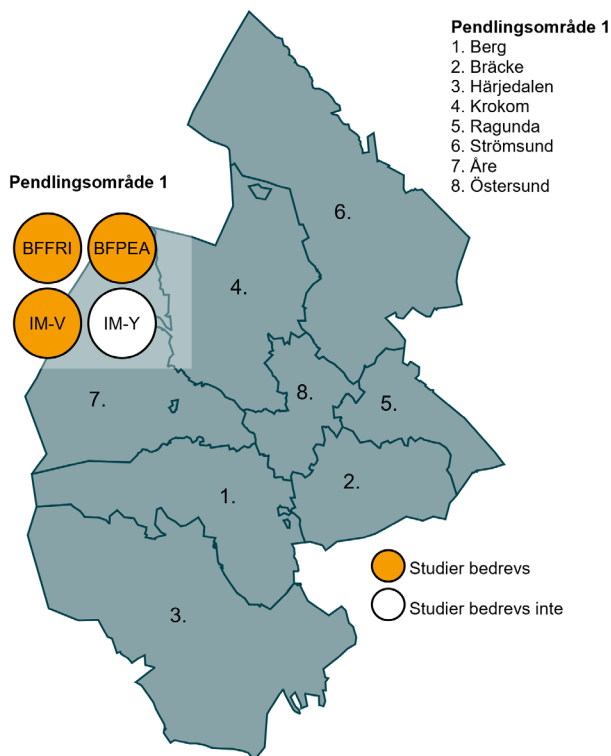
Läsåret 2022/23 bedrevs samtliga inriktningar på barn- och fritidsprogrammet i länet. Det fanns även elever på programinriktat val med inriktning mot barn- och fritidsprogrammet.

Figur. Utbud av barn- och fritidsprogrammet i länets pendlingsområden läsåret 2022/23.⁴⁶

Förklaring av förkortningar

BFRI	fritid och hälsa
BFPEA	pedagogiskt och socialt arbete*
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

* Pedagogiskt och socialt arbete gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för inriktningen finns även de som läst inriktningarna pedagogiskt arbete eller socialt arbete, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022.

Använder Bing
© TomTom

Barn- och fritidsutbildning inom komvux bedrevs av tre huvudmän i länet åren 2020–2022, inklusive Jämtlands gymnasieförbund.⁴⁷ Två huvudmän bedrev sammanhållna yrkesutbildningar inom barn och fritid i form av yrkespaket på komvux 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom barn och fritid i länet 2021.⁴⁸

Yrkespaket	Huvudman
Barnskötare – Elevassistent Bas	Östersund, Strömsund
Påbyggnadspaket Barnskötare	Östersund, Strömsund
Påbyggnadspaket Elevassistent	Östersund

46. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

47. Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram åren 2020–2022.

48. Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Bygg och anläggning

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på bygg- och anläggningsprogrammet i länet bör öka. Huvudmännen bör planera och dimensionera introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta. Antalet utbildningsplatser på bygg- och anläggningsutbildningar inom komvux bör behållas på nuvarande nivå, mot bakgrund av att det finns andra områden på arbetsmarknaden där behovet av utbildade är större.

SCB bedömer att arbetsmarknadsläget för byggutbildade i länet kommer att vara relativt balanserat framöver. Region Jämtland Härjedalen bedömer att efterfrågan på utbildade väntas bli större än vad SCB prognostiserar. Regionen anger att det råder brist på utbildade plåtslagare och målare. Etableringsgraden bland de som läst en bygg- och anläggningsutbildning i länet är relativt hög, särskilt efter en utbildning i gymnasieskolan. En jämförelsevis hög andel byggutbildade arbetar dessutom inom ett yrke som matchar deras utbildning.

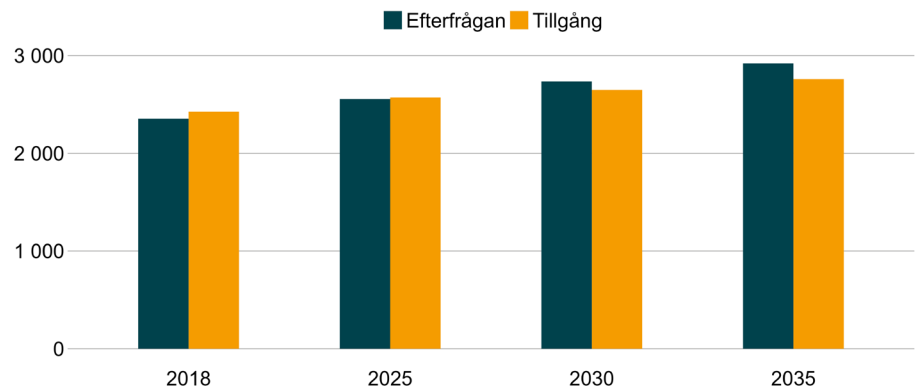
Ungdomars efterfrågan på bygg- och anläggningsprogrammet i gymnasieskolan har varierat de senaste åren, jämfört med läsåret 2017/18 har andelen första-handssökande minskat. I länet bedrevs samtliga inriktningar på bygg- och anläggningsprogrammet förutom inriktningarna anläggningsfordon eller mark och anläggning läsåret 2022/23. Inom komvux har antalet elever som läser en bygg- och anläggningsutbildning ökat sedan 2018. Tre huvudmän i länet bedrev bygg- och anläggningsutbildning åren 2020–2022. Bygg- och anläggningsutbildning har varit den fjärde största utbildningen inom komvux i länet under samma period.

Balanserat arbetsmarknadsläge för byggutbildade på sikt enligt SCB

I SCB:s prognos för byggutbildade ingår alla inriktningar från bygg- och anläggningsprogrammet i gymnasieskolan och fastighetsinriktningen från VVS- och fastighetsprogrammet, samt motsvarande äldre utbildningar och komvuxutbildningar.

SCB bedömer att det på nationell nivå finns en risk för brist på byggutbildade år 2035. I Jämtland bedöms arbetsmarknadsläget för byggutbildade bli relativt balanserat år 2035.

Vid prognosens början var det viss brist på träarbetare, snickare och andra yrken inom bygg och anläggning i länet. Under prognosperioden väntas länets tillgång på byggutbildade öka med ungefär 15 procent. Även efterfrågan på utbildningsgruppen väntas öka, med cirka 25 procent. Ökningen beror på den utbildningsväxling som antas ske i byggbranschen. Det innebär att arbetsgivarna väntas vilja rekrytera arbetskraft med formell byggutbildning när de nyanställer under prognosperioden. Andelen byggutbildade bedöms därför öka bland exempelvis bygg- och anläggningsarbetare.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på byggutbildade i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Regionen bedömer att efterfrågan på byggutbildade kommer öka

Region Jämtland Härjedalen har i sitt inspel till Skolverket angett att de i likhet med situationen i hela landet bedömer att det kommer ske en viss inbromsning av byggbranschen de närmsta åren. Det beror bland annat på lågkonjunkturen. De bedömer dock att detta är relativt snabbt övergående och att efterfrågan på byggutbildade kommer öka igen. Pensionsavgångarna inom branschen är stora i länet. Sammantaget bedömer regionen att efterfrågan framöver väntas bli större än vad SCB anger i sin prognos. Det råder särskilt en brist på utbildade plåtslagare och målare, medan arbetsmarknadsläget för personer med utbildning inom husbyggnad är mer balanserat.

Nationella branschföreträdare bedömer att det kommer bli brist på utbildade framöver

Skolverket har fått tre inspel från nationella branschföreträdare om behovet av utbildade inom bygg och anläggning.⁴⁹

Byggföretagen instämmer i SCB:s bedömning att det kommer att vara brist på byggutbildade i många delar av landet fram till 2035. Byggföretagen bedömer att behoven kommer att öka framgent. En faktor som driver en större efterfrågan är att specialiseringen ökar inom byggbranschen. En annan faktor är att flera regioner står inför stora pensionsavgångar framgent.

Även Glasbranschföreningen bedömer att efterfrågan på utbildade med specialkompetens inom glas kommer att öka. Det beror dels på ökad efterfrågan på glasprodukter, dels på att även glasbranschen står inför stora pensionsavgångar inom en tioårsperiod.

Måleribranshens yrkesnämnd ger samma bild av behoven i branschen som övriga branschorganisationer. Måleribranshens yrkesnämnd framhåller att behovet kommer att vara särskilt stort i storstadsregioner. Skälet är att det är i storstadsregionerna som behovet av bostadsbyggande och underhåll är störst.

⁴⁹ Byggföretagen, Glasbranschföreningen och Måleribranshens yrkesnämnd.

Både Måleribranschens yrkesnämnd och Byggföretagen anser att utbudet av vilka inriktningar som erbjuds inom bygg och anläggning behöver förbättras. Fler utbildningsplatser för ställningsbyggare, bergarbetare och håltagare efterfrågas, så att hela arbetsmarknadens behov av kompetens säkerställs.

Stora möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.⁵⁰

Yrkesprognosen visar att det på nationell nivå förväntas vara stora eller mycket stora möjligheter till arbete inom många yrken inom byggområdet år 2026. Undantagen är grovarbetare inom bygg och anläggning samt gruv- och stenbrottsarbetare, där det väntas bli större konkurrens om jobben.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom bygg- och anläggningsområdet.

Yrke	Nationell prognos 2026
Anläggningsarbetare	Stora möjligheter till arbete
Anläggningsmaskinförare	Stora möjligheter till arbete
Betongarbetare	Mycket stora möjligheter till arbete
Byggnads- och ventilationsplåtslagare	Mycket stora möjligheter till arbete
Golvläggare	Mycket stora möjligheter till arbete
Grovarbetare inom bygg och anläggning	Små till medelstora möjligheter till arbete
Gruv- och stenbrottsarbetare	Små till medelstora möjligheter till arbete
Murare och plattsättare	Mycket stora möjligheter till arbete
Målare	Mycket stora möjligheter till arbete
Ställningsbyggare	Mycket stora möjligheter till arbete
Takmontör	Mycket stora möjligheter till arbete
Träarbetare och snickare	Mycket stora möjligheter till arbete
Tunnplåtslagare	Stora möjligheter till arbete

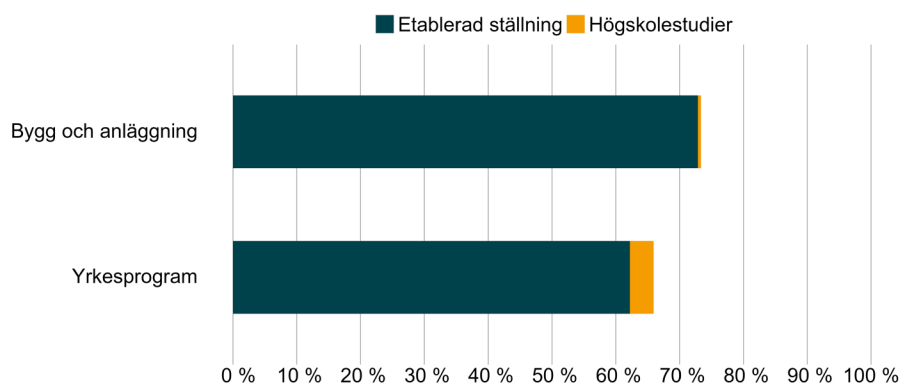
Källa: Arbetsförmedlingen

50. Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

Varierande etableringsgrad efter utbildning inom bygg och anläggning

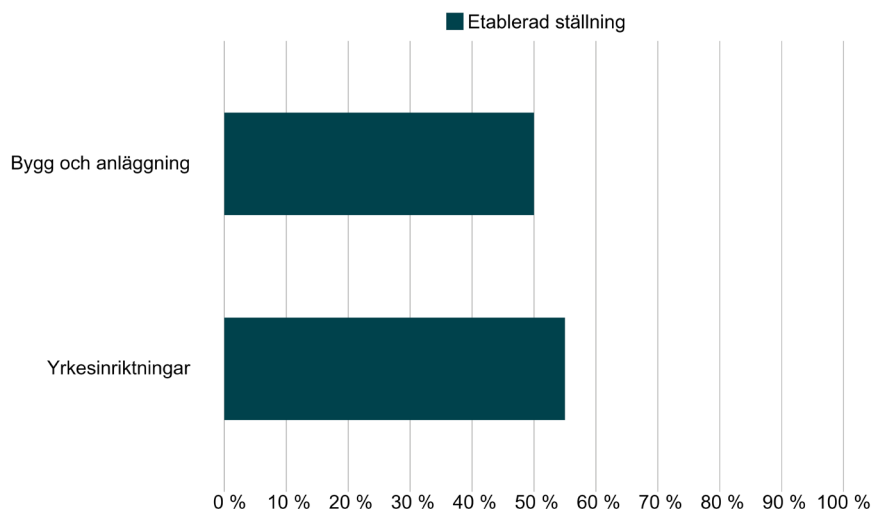
Tre år efter avslutad gymnasieutbildning på bygg- och anläggningsprogrammet i Jämtlands län är drygt 70 procent etablerade på arbetsmarknaden. Det är ungefär samma andel som snittet för riket, och en högre andel än för yrkesprogrammen i länet generellt.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.⁵¹

Ungefär 50 procent av de som har läst en utbildning inom bygg och anläggning inom komvux på gymnasial nivå i länet är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier. Det är ungefär samma andel som genomsnittet i riket, men något lägre andel än för yrkesinriktningar generellt i länet.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.⁵²

51. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

52. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

Träarbetare och snickare är vanliga yrken bland bygg- och anläggningsutbildade

Tabell. De vanligaste yrkena efter en bygg- och anläggningsutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.⁵³

Skolform	Yrke	Andel
Bygg- och anläggningsprogrammet i gymnasieskolan	Träarbetare, snickare m.fl.	14 %
	Anläggningsmaskinförare m.fl.	14 %
	Målare	6 %
	Övrig byggnads- och anläggningsarbetare	4 %
Bygg- och anläggningsutbildning inom komvux	Träarbetare, snickare m.fl.	8 %
	Anläggningsmaskinförare m.fl.	7 %
	Operatör inom sågverk, hyvleri och plywood m.m.	4 %
	Lastbilsförare m.fl.	4 %

Källa: SCB

Varierad efterfrågan på bygg- och anläggningsprogrammet

Bygg- och anläggningsprogrammet utgjorde ungefär 5 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2023/24.⁵⁴

Läsåret 2022/23 var det cirka 5 procent som sökte till programmet i första hand. Det är ungefär samma andel som i riket. Andelen förstahandssökande i länet har varierat under de senaste åren, läsåret 2019/20 var det cirka 5 procent som sökte programmet i första hand och läsåret 2021/22 var det ungefär 8 procent, för att sedan minska till 5 procent läsåret 2022/23.

Det är betydligt fler män än kvinnor som söker till programmet, kvinnorna utgjorde knappt 20 procent läsåret 2022/23. I länet var inriktningen husbyggnad vanligast, därefter inriktningen mot anläggningsfordon.

293 elever läste bygg- och anläggningsprogrammet i länet läsåret 2022/23.

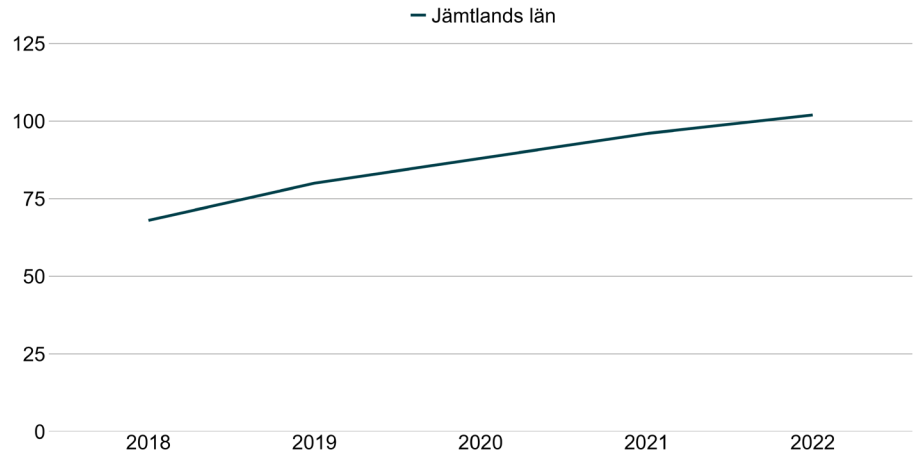
53. För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Jämtlands län.

54. Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

Ökande antal elever på bygg- och anläggningsutbildningar inom komvux

Antalet elever som läser kurser inom bygg och anläggning på komvux i länet har ökat sedan 2018. År 2022 läste drygt 100 elever på en sådan utbildning.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom bygg och anläggning inom komvux i länet 2018–2022.

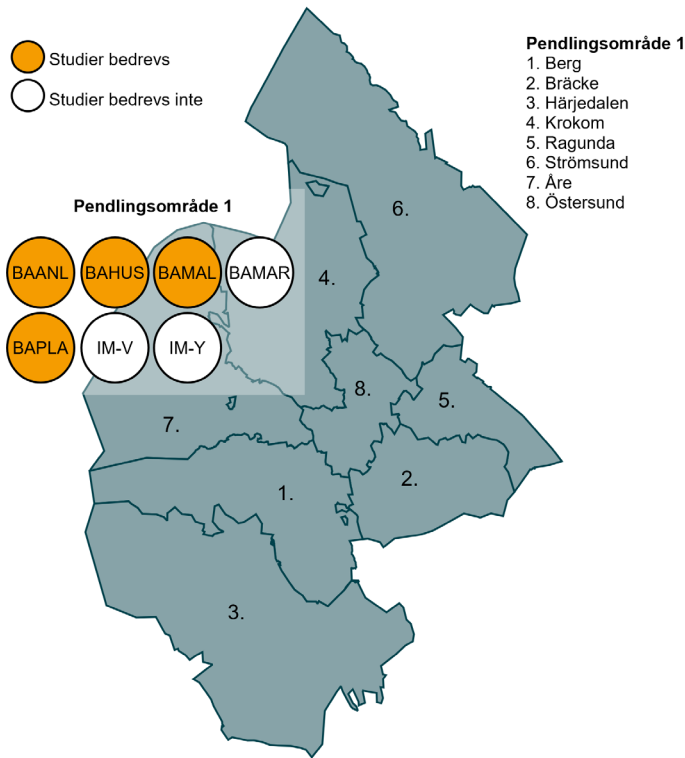
Bygg- och anläggningsutbildning i länet

Läsåret 2022/23 bedrevs fyra av fem inriktningar på bygg- och anläggningsprogrammet i länet. Det var inga elever som läste inriktningen mark och anläggning. Inga elever läste introduktionsprogram inom bygg och anläggning.

Figur. Utbud av bygg- och anläggningsprogrammet i länets pendlingsområden läsåret 2022/23.⁵⁵

Förklaring av förkortningar

- BAANL anläggningsfordon
- BAHUS husbyggnad
- BAMAL måleri
- BAMAR mark och anläggning
- BAPLA plåtslageri
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

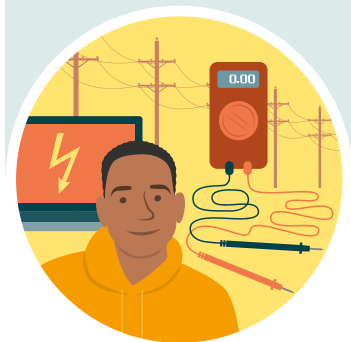
Använder Bing
© TomTom

Utbildning inom bygg och anläggning på komvux bedrevs av två huvudmän i länet åren 2020–2022, Östersund och Jämtlands Gymnasieförbund.⁵⁶ Tre huvudmän bedrev sammanhållen yrkesutbildning inom bygg och anläggning i form av yrkespaket på komvux 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom bygg och anläggning i länet 2021.⁵⁷

Yrkespaket	Huvudman
Anläggningsförare	Strömsund, Jämtlands Gymnasieförbund
Betongarbetare	Jämtlands Gymnasieförbund
Golvläggare	Östersund, Jämtlands Gymnasieförbund
Murare	Östersund, Jämtlands Gymnasieförbund
Målare	Östersund, Jämtlands Gymnasieförbund
Plattsättare	Östersund, Jämtlands Gymnasieförbund
Träarbetare	Östersund, Jämtlands Gymnasieförbund

55. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.
 56. Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram.
 57. Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

El och energi

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på el- och energiprogrammet i länet bör behållas på nuvarande nivå. Huvudmännen bör planera och dimensionera introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta. Antalet utbildningsplatser på el- och energiutbildningar inom komvux bör behållas på nuvarande nivå, mot bakgrund av att det finns andra områden på arbetsmarknaden där behovet av utbildade är större.

SCB bedömer att arbetsmarknadsläget för personer med el-, automations-, dator- och kommunikationsteknisk utbildning kommer vara relativt balanserat framöver. Region Jämtland Härjedalen bedömer att efterfrågan på utbildade kommer att bli större än vad SCB prognostiserar. Etableringsgraden bland de som har läst en el- och energiutbildning i länet är relativt hög, särskilt bland de som har läst en utbildning inom komvux. En relativt hög andel i utbildningsgruppen arbetar dessutom inom ett yrke som matchar deras utbildning.

Ungdomars efterfrågan på el- och energiprogrammet har minskat marginellt de senaste åren. I länet fanns samtliga inriktningar på el- och energiprogrammet förutom inriktningen mot automation läsåret 2022/23. Inom komvux har antalet elever som läser en el- och energiutbildning varierat sedan 2018. Mellan 2020–2022 var el och energi den tredje största yrkesinriktningen på komvux i länet. Under samma period bedrevs el- och energiutbildning inom komvux av tre huvudmän i länet.

SCB bedömer att arbetsmarknadsläget kommer vara balanserat på sikt

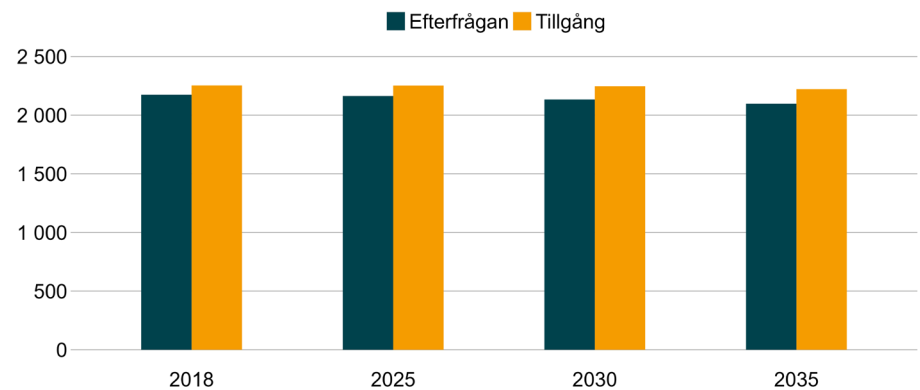
SCB bedömer arbetsmarknadsläget för personer med el-, automations-, dator- och kommunikationsteknisk utbildning på gymnasial nivå. Detta motsvarar el- och energiprogrammets inriktningar mot automation, elteknik samt dator- och kommunikationsteknik i gymnasieskolan. Inriktningen mot energiteknik ingår SCB:s prognos för utbildningsgruppen VVS, drift, underhåll och energiteknik. Mer information om den prognosen finns i avsnittet om VVS- och fastighetsutbildning.

SCB bedömer att det på nationell nivå finns en risk för viss brist på utbildade inom el-, automations-, dator- och kommunikationsteknik år 2035. I Jämtland väntas däremot arbetsmarknadsläget för utbildningsgruppen bli relativt balanserat på sikt. Vid prognosens börjar var det en viss brist på arbetskraft inom flera eltekniska yrken i länet. Tillgången på personer i utbildningsgruppen väntas enligt SCB vara relativt oförändrad framöver. Efterfrågan på utbildade väntas minska med ungefär 5 procent. Att efterfrågan minskar beror

på att utbildningsväxlingen på arbetsmarknaden bedöms fortsätta. I dag arbetar en del av de gymnasialt utbildade i dessa ämnen inom yrken med generellt högre utbildningskrav, så som it-arkitekter och systemutvecklare. Inom dessa yrken väntas arbetsgivarna i högre grad efterfråga eftergymnasiala utbildningar när de nyanställer under prognosperioden.

El- och energiprogrammets inriktning mot energiteknik ingår i SCB:s utbildningsgrupp för VVS-utbildning och utbildning inom drift, underhåll och energiteknik. För den utbildningsgruppen bedömer SCB att det finns en viss risk för brist på utbildade framöver.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på utbildade inom el-, automations-, dator- och kommunikationsteknik fram till 2035.

Källa: SCB

Regionen bedömer att efterfrågan på utbildade ökar

Region Jämtland Härjedalen anger i sitt inspel till Skolverket att det finns en tydlig trend med etablering av energiintensiva verksamheter i Jämtland. Mycket tyder på att efterfrågan på utbildade kommer att öka och bli större än vad SCB anger i sin prognos. Regionen anger vidare att inriktningen mot automation saknas. Efterfrågan från det privata näringslivet på utbildade inom denna inriktning bedöms öka framöver. Samtidigt bedöms efterfrågan på arbetskraft med utbildning mot inriktningen datorteknik minska.

Nationella branschföreträdare bedömer att det finns en risk för omfattande brist på utbildade

Skolverket har fått inspel från sju nationella branschföreträdare kring kompetensbehovet av utbildade inom el och energi.⁵⁸ Alla organisationer som har lämnat inspel delar SCB:s bedömning att det finns risk för brist på utbildade inom el och energi framgent.

Teknikföretagen, Industrierbetsgivarna och Livsmedelsföretagen anser att bristen riskerar att bli särskilt stor och kritisk i fråga om utbildade inom automationsteknik, installation och elteknik. Teknikföretagen och Industrierbetsgivarna anser att SCB:s prognos underskattar behovet av kompetens genom att inte fullt ut ta höjd för kompetensbristen på arbetsmarknaden i dag och ökade behov framgent. Anledningen är teknikskiften tillsammans med omfattande pensionsavgångar inom industrin. Elektrifieringen av industrin leder till att elkunskaper behövs i både större omfattning och inom fler områden. Även Installatörsföretagen anser att SCB:s prognos blir missvisande eftersom de inte beskriver behoven för varje inriktning för sig. Inom installationsbranschen rekryteras personer huvudsakligen från inriktningarna elteknik och automation.

Livsmedelsföretagen konstaterar att livsmedelsföretag anger kompetensbrist som sitt största investeringshinder. Många företag vill växa men kan inte på grund av att det saknas personal att rekrytera. Livsmedelsföretagen anser att det försvårar mycket för livsmedelsbranschen att inriktningen mot automation erbjuds i så få kommuner.

Även Svensk Elektronik anser att det finns en stor obalans mellan utbudet av utbildning inom el och energi och industrins behov av kompetens. Svensk Elektronik framhåller att elektronik och elektronisk system utgör allt större och viktigare delar i många olika produkter och system. Det gör att behovet av kompetens uppstått i fler branscher och ökat i omfattning. Svensk Elektronik menar också att det behövs fler elektronikrelaterade kurser inom komvux.

Sveriges Järnvägsentreprenörer framhåller att det finns ett stort behov av personer som har läst programfördjupningen mot järnväg inom el och energiprogrammet. Sveriges Järnvägsentreprenörer menar också att programinriktningen erbjuds av mycket få huvudmän, vilket är ett skäl till att det är så få som utbildas.

Service- och kommunikationsfacket (Seko) lyfter att det saknas distributions- elektriker och kraftvärmetekniker i tillräcklig omfattning.

58. Sveriges Järnvägsentreprenörer, Service- och kommunikationsfacket (Seko), Teknikföretagen, Industrierbetsgivarna, Livsmedelsföretagen, Svensk Elektronik, Installatörsföretagen.

Stora möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.⁵⁹

Yrkesprognosen visar att det på nationell nivå väntas finnas stora eller mycket stora möjligheter till arbete år 2026 för flera yrken inom el- och energiområdet.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom el- och energiområdet.

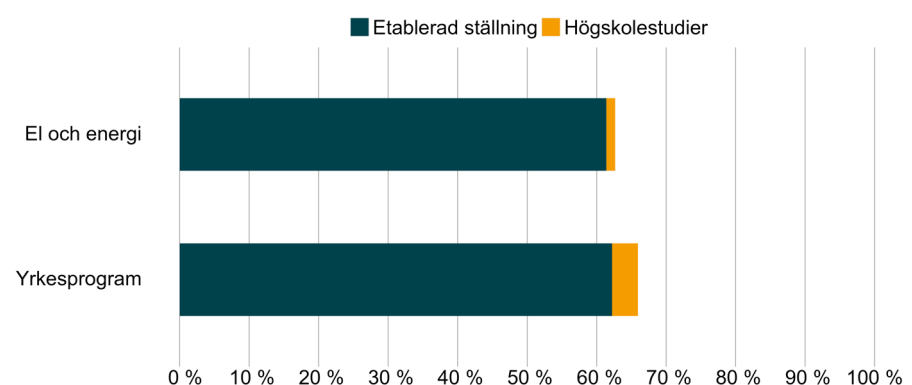
Yrke	Nationell prognos 2026
Distributionselektriker	Stora möjligheter till arbete
Drifttekniker vid värme- och vattenverk	Stora möjligheter till arbete
Elektronikreparatör och kommunikationselektriker	Stora möjligheter till arbete
Industrielektriker	Stora möjligheter till arbete
Installations- och serviceelektriker	Mycket stora möjligheter till arbete
Supporttekniker inom it	Mycket stora möjligheter till arbete

Källa: Arbetsförmedlingen

Relativt hög etableringsgrad efter utbildning inom el och energi

Tre år efter avslutad utbildning på el- och energiprogrammet i Jämtland är drygt 60 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är en något lägre andel än snittet för riket, och en något lägre andel än för yrkesprogrammen i länet generellt.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.⁶⁰

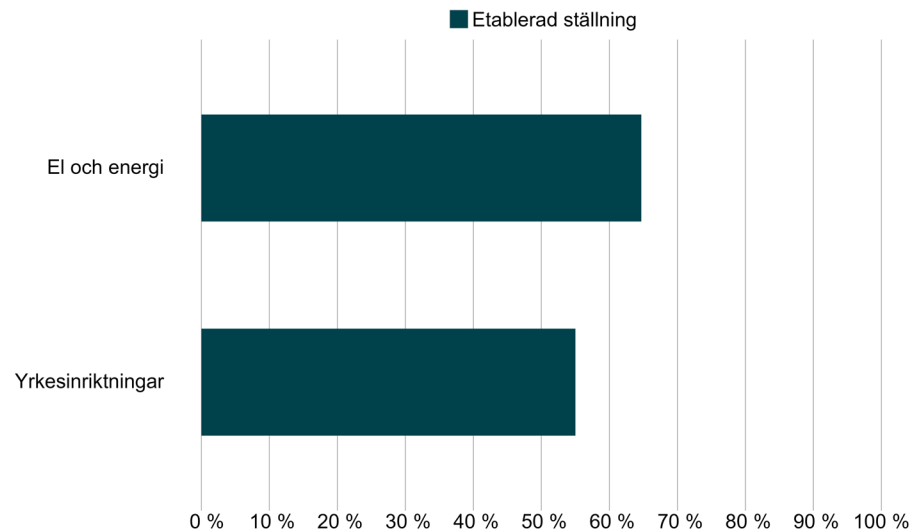

59. Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

60. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

Ungefär 65 procent av de som har läst en utbildning inom el och energi inom komvux på gymnasial nivå i länet är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier. Det är en lägre andel än snittet för riket och en högre andel än för yrkesinriktningar generellt i länet.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.⁶¹

Installations- och serviceelektriker är de vanligaste yrkena bland utbildade inom el och energi

Tabell. De vanligaste yrkena efter en el- och energiutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.⁶²

Skolform	Yrke	Andel
El- och energiprogrammet i gymnasieskolan	Installations- och serviceelektriker	21 %
	Supporttekniker, it	8 %
	Drifttekniker vid värme- och vattenverk	4 %
El- och energiutbildning inom komvux	Installations- och serviceelektriker	29 %

Källa: SCB

^{61.} Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

^{62.} För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Jämtlands län.

181 elever läste el- och energi-programmet i länet läsåret 2022/23.

Något minskande andel ungdomar väljer el- och energiprogrammet

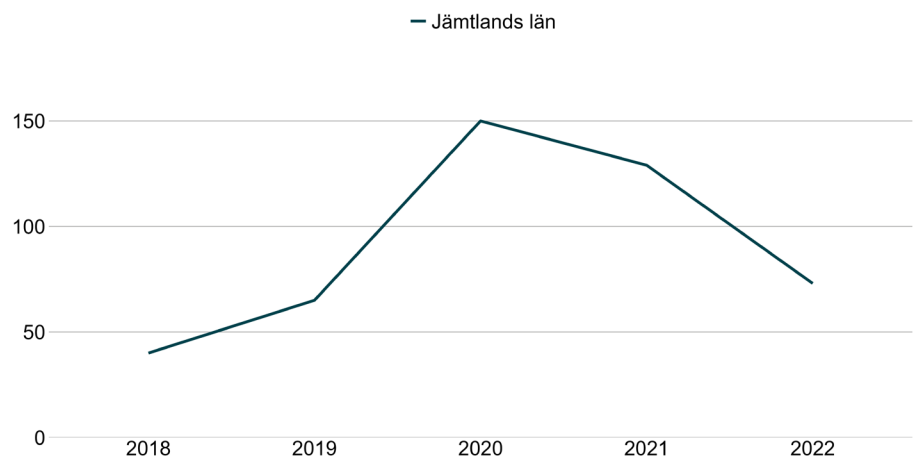
El- och energiprogrammet utgjorde ungefär 4 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2023/24.⁶³

Läsåret 2022/23 var det drygt 4 procent som sökte till programmet i första hand. Andelen förstahandssökande har varit relativt stabil under de senaste åren, även om den minskat något sedan läsåret 2017/18. Det är nästan uteslutande män som söker till el- och energiprogrammet i första hand, andelen kvinnor utgjorde endast 4 procent läsåret 2022/23. I länet var inriktningen mot dator- och kommunikationsteknik vanligast och därefter inriktningen mot elteknik.

Varierande antal elever på el- och energiutbildningar inom komvux

Antalet elever som läser el- och energiutbildningar inom komvux i länet ökade mellan 2018 och 2020 för att sedan minska igen. År 2022 var det drygt 70 elever som läste en sådan yrkesinriktning inom komvux i länet.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom el och energi inom komvux i länet 2018–2022.

63. Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

Läsåret 2022/23 bedrevs tre av fyra inriktningar på el- och energiprogrammet i länet. Det fanns inga elever på inriktningen mot automation. I länet bedrevs introduktionsprogrammet programinriktat val mot el- och energiprogrammet.

Pendlingsområde 1

EEAUT EEDAT EEELT

EEENE IM-V IM-Y

Pendlingsområde 1

1. Berg
2. Bräcke
3. Härjedalen
4. Krokomb
5. Ragunda
6. Strömsund
7. Åre
8. Östersund

Studier bedrevs

Studier bedrevs inte

Tabell. Genomförda yrkespaket inom el och energi i länet 2021.⁶⁶

Yrkespaket	Huvudman
Elektriker	Östersund
Installationstekniker	Jämtlands Gymnasieförbund
Larm- och säkerhetsteknik	Östersund
Nätverkstekniker	Östersund
Programmering	Östersund

66. Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Fordon och transport

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på fordons- och transportprogrammet i länet bör öka. Det gäller framför allt inriktningarna karosseri och lackering, lastbil och mobila maskiner samt personbil. Huvudmännen bör planera och dimensionera introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta.

Antalet utbildningsplatser på fordons- och transportutbildningar inom komvux bör behållas på nuvarande nivå, mot bakgrund av att det finns andra områden på arbetsmarknaden där behovet av utbildade är större.

SCB gör separata arbetsmarknadsprognoser för utbildningsgrupperna fordon respektive transport. I Jämtland bedömer SCB att det finns en risk för viss brist på fordonsutbildade och en risk för överskott på transportutbildade år 2035. Region Jämtland Härjedalen menar att efterfrågan på transportutbildade kan bli större än vad SCB prognostiserar. De som har läst fordons- och transportprogrammet i gymnasieskolan i länet har en relativt hög etableringsgrad på arbetsmarknaden. De som har läst en fordons- och transportutbildning inom komvux har en etableringsgrad som är lägre än efter flera andra yrkesutbildningar inom komvux i länet. En relativt hög andel av de som har en fordonsutbildning eller en transportutbildning arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning.

Ungdomars efterfrågan på fordons- och transportprogrammet har ökat de senaste åren. Samtliga inriktningar på programmet fanns i länet läsåret 2022/23. Inom komvux har antalet elever som läser en fordons- och transportutbildning minskat de senaste åren. Tre huvudmän bedrev fordons- och transportutbildning inom komvux mellan 2020–2022.

Risk för viss brist på fordonsutbildade på sikt enligt SCB

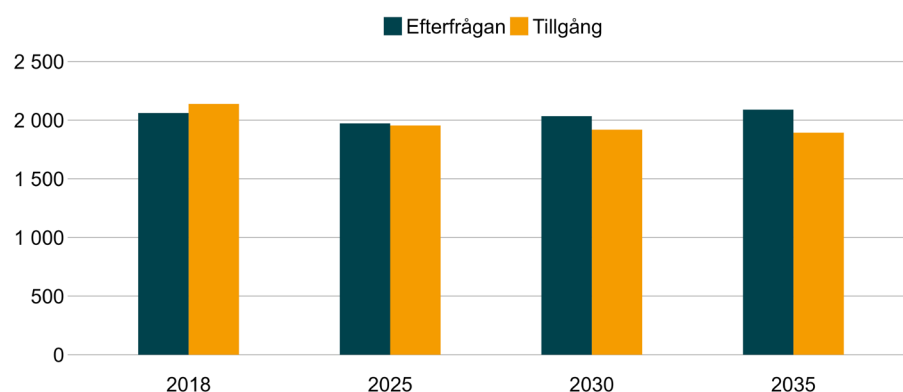
SCB gör separata arbetsmarknadsprognoser för utbildningsgrupperna fordon respektive transport.

Utbildningsgruppen fordonsutbildade omfattar personer som har läst fordons- och transportprogrammets inriktningar karosseri och lackering, lastbil och mobila maskiner samt personbil. De nationella yrkespaketen på komvux är lastbilsmechaniker, maskinmechaniker, personbilsmechaniker, reservdelsspecialist lätta fordon och reservdelsspecialist tunga fordon.

SCB bedömer att det på nationell nivå finns en risk för stor brist på fordonsutbildade 2035.

Även i Jämtland bedömer SCB att det finns en risk för viss brist på utbildade år 2035. Länets tillgång på fordonsutbildade väntas minska något under prognosperioden, medan efterfrågan på utbildade bedöms vara relativt oförändrad. Visserligen väntas det ske en utbildningsväxling inom flera branscher, som till exempel innebär att en större andel motorfordonsmekaniker antas ha en fordonsutbildning framöver. Denna efterfrågeökning motverkas dock av att efterfrågan på arbetskraft väntas minska inom flera branscher, till exempel inom handel med och service för motorfordon.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på fordonsutbildade i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Regionens inspel

Region Jämtland Härjedalen har i sitt inspel till Skolverket inte gjort något tillägg till SCB:s prognos.

Nationella branschföreträdare bedömer att det finns ett stort behov av fordonsutbildade

En nationell branschföreträdare har lämnat inspel till Skolverket om kompetensbehov av fordonsutbildade, Sveriges Fordonsverkstädernas Förening (SFVF).

SFVF delar bilden av att det finns ett stort behov av fordonsutbildade fram till år 2035. SFVF lyfter också att ytterligare en aspekt är att det pågår en stor omställning i fordonsbranschen. Omställningen gör att många yrkesverksamma kommer att behöva kompetensutveckla sig för att möta förändrade kompetensbehov i branschen.

Risk för överskott på transportutbildade på sikt enligt SCB

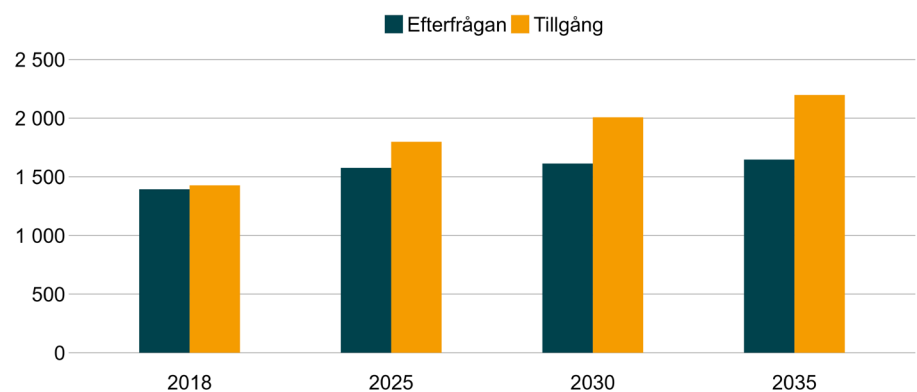
SCB gör separata arbetsmarknadsprognoser för utbildningsgrupperna fordon respektive transport.

Utbildningsgruppen transportutbildade omfattar personer som har läst fordons- och transportprogrammets inriktning transport. De nationella yrkespaketen på komvux är yrkesförare godstransport (C och CE) och yrkesförare persontransport.

SCB bedömer att det på nationell nivå finns en risk för överskott på transportutbildade 2035. Även i Jämtland bedömer SCB att det finns en risk för överskott på utbildade framöver.

Vid prognosens början var det brist på arbetskraft inom olika transportyrken i länet. Under prognosperioden väntas länets tillgång på transportutbildade öka med cirka 55 procent. Pensionsavgångarna inom utbildningsgruppen väntas bli mindre än genomsnittet på arbetsmarknaden. Fram till år 2035 beräknas efterfrågan på transportutbildade öka med ungefär 20 procent. En del av ökningen beror på den utbildningsväxling som antas ske inom flera transportyrken, där relativt många i dag har grundskoleutbildning som högsta utbildning. Till exempel antas andelen med gymnasial transportutbildning öka bland länets buss- och lastbilsförare under prognosperioden. Dessutom väntas efterfrågan på arbetskraft öka inom bland annat vägtransport och byggverksamhet i länet.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på transportutbildade i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Regionens inspel

Region Jämtland Härjedalen lyfter i sitt inspel till Skolverket att tillgången på utbildade är förhållandevis hög i länet. Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd (TYA) har i ett inspel till regionen lyft att det inom branschen finns en matchningsproblematik. TYA menar att antalet utbildade inte är detsamma som antalet anställningsbara. Vidare menar regionen att efterfrågan kan vara större än vad SCB prognostiserar. Det beror på att många arbetsgivare inom branschen är små och det finns därmed en risk att dessa inte är med i SCB:s bedömning. Regionen ser också att tillgången på utbildade kan bli något lägre än vad som anges i SCB:s prognos eftersom söktrycket till utbildningarna ser ut att minska.

Nationella branschföreträdare bedömer att det finns ett stort behov av transportutbildade

Tre nationella branschföreträdare har lämnat inspel till Skolverket om av transportutbildade.⁶⁷ Transportföretagen framhåller att statistiken som ligger till grund för SCB:s prognos inte speglar det korrekta antalet yrkesverksamma i transportsektorn. Transportföretagen anser därför att SCB:s prognos underskattar hur behovet av transportutbildade kommer att utvecklas framåt. Transportföretagens bedömning är att behovet av utbildade kommer att vara långt mycket större än vad SCB:s prognos visar.

Kommunal ser ett stort behov av buss- och spårvagnsförare nu och framåt. Pågående generationsskifte bland bussförare tillsammans med att kollektivtrafiken växer gör att efterfrågan på buss- och spårvagnsförare kommer att fortsätta vara hög. Kommunal bedömer att rekryteringsbehovet är störst i storstadsregionerna Stockholm, Västra Götaland och Skåne. Kommunal anser att det behövs fler elever som läser en utbildning inom fordon och transport och fler som väljer att läsa programfördjupningskurser i ämnet persontransporter (som ger behörighet till D-körkort).

Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd (TYA) anser att det finns brister i både SCB:s och Arbetsförmedlingens prognoser. TYA menar, precis som övriga branschföreträdare, att kompetensbehoven är större än vad prognoserna visar.

Stora möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.⁶⁸

Yrkesprognosen visar att det på nationell nivå väntas vara varierad konkurrens om arbete inom flera yrken inom fordons- och transportområdet.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom fordons- och transportområdet.

Yrke	Nationell prognos 2026
Buss- och spårvagnsförare	Mycket stora möjligheter till arbete
Lager- och terminalpersonal	Små till medelstora möjligheter till arbete
Lastbilsförare	Stora möjligheter till arbete
Motorfordonsmekaniker och fordonsreparatör	Mycket stora möjligheter till arbete
Taxiförare	Mycket stora möjligheter till arbete
Truckförare	Stora möjligheter till arbete

Källa: Arbetsförmedlingen

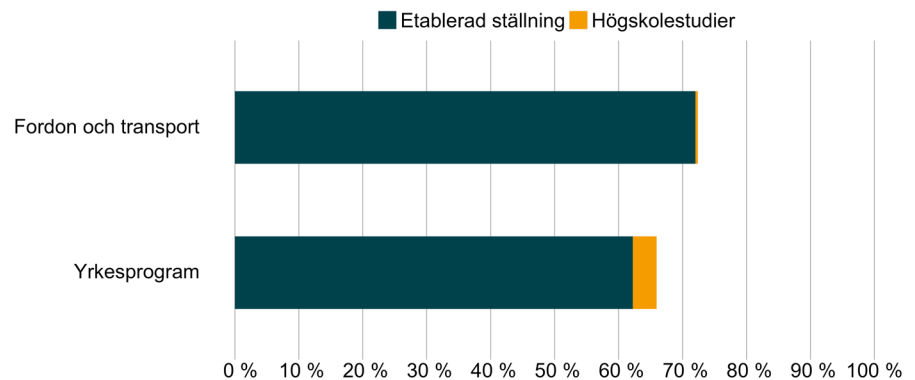
67. Kommunal, Transportföretagen och Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd (TYA).

68. Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

Varierad etableringsgrad efter utbildning inom fordon och transport

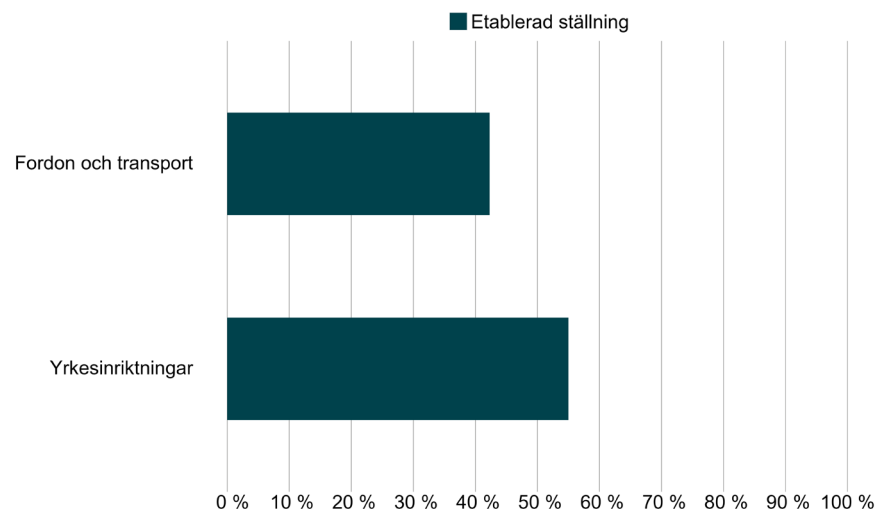
Tre år efter avslutad gymnasieutbildning på fordons- och transportprogrammet i Jämtland är drygt 70 procent etablerade på arbetsmarknaden i länet. Detta är en något lägre andel än snittet för riket, men en högre andel än för yrkesprogrammen i länet generellt. Andelen som fortsätter studier vid högskolan är låg jämfört med flera andra yrkesprogram.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.⁶⁹

Personer som har läst en fordons- och transportutbildning inom komvux på gymnasial nivå i länet är etablerade på arbetsmarknaden i lägre grad än genomsnittet i riket. Det är också en lägre andel som är etablerade på arbetsmarknaden jämfört med flera andra yrkesinriktningar i länet.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.⁷⁰

69. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

70. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

Vanligaste yrken bland utbildade inom fordon och transport

Tabell. De vanligaste yrkena efter en fordons- och transportutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet⁷¹

Skolform	Yrke	Andel
Fordons- och transportprogrammet i gymnasieskolan	Lastbilsförare m.fl.	29 %
	Motorfordonsmekaniker och fordonsreparatör	13 %
	Anläggningsmaskinförare m.fl.	3 %
Fordons- och transportutbildning inom komvux	Buss- och spårvagnsförare	13 %
	Lastbilsförare m.fl.	6 %
	Motorfordonsmekaniker och fordonsreparatör	5 %

Källa: SCB

Andelen ungdomar som väljer fordons- och transportprogrammet ökar

Fordons- och transportprogrammet utgjorde ungefär 8 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2023/24.⁷²

Läsåret 2022/23 var det cirka 12 procent som sökte till programmet i första hand. Det är betydligt högre andel än i riket och innebär att fordons- och transportprogrammet är det yrkesprogram som har högst andel förstahands-sökande i länet. Andelen förstahandssökande i länet har ökat under de senaste åren. Ungefär 70 procent av de sökande var män läsåret 2022/23. Det är en lägre andel män jämfört snittet för riket. I länet var inriktningen mot transport vanligast. Personbil var den näst vanligaste inriktningen.

428 elever läste fordons- och transportprogrammet i länet läsåret 2022/23.

71. För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Jämtlands län.

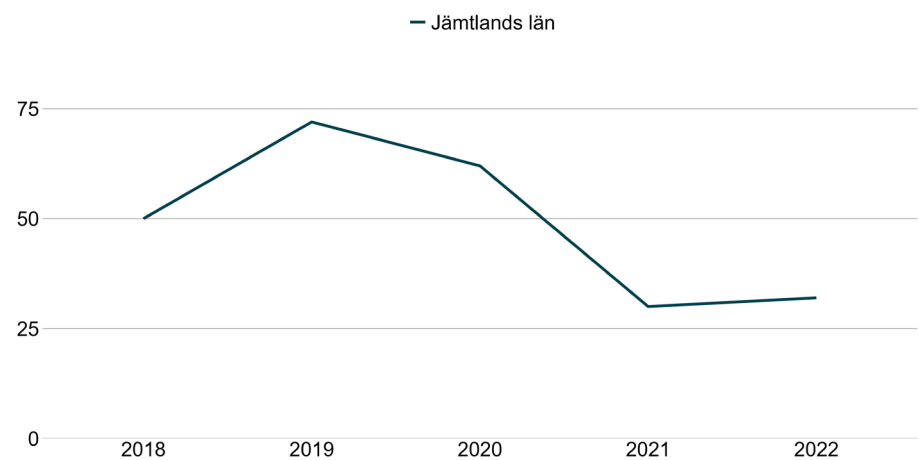
72. Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

Minskande antal elever på fordons- och transportutbildningar inom komvux

Eftersom komvux är kursbaserat kan fordons- och transportutbildningar läsas både som en sammanhållen utbildning i ett nationellt eller regionalt yrkespaket, eller genom att en elev själv söker till enstaka kurser. Detta gäller dock inte för yrkesförarutbildningar för buss och lastbil som leder till yrkeskompetensbevis (YKB), dessa måste läsas som sammanhållna yrkesutbildningar.

Antalet elever som läser fordons- och transportutbildning inom komvux i länet har minskat jämfört med 2018. År 2022 var det drygt 30 elever som läste en sådan yrkesinriktning inom komvux i länet.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom fordon och transport inom komvux i länet 2018–2022.

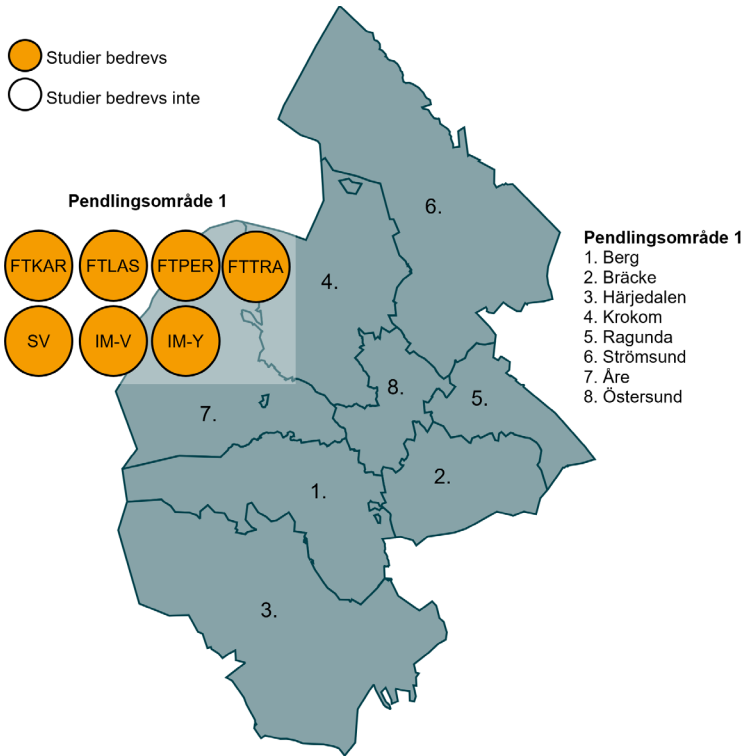
Fordons- och transportutbildning i länet

Läsåret 2022/23 bedrevs samtliga inriktningar på fordons- och transportprogrammet i länet. I länet bedrevs även programinriktat val och yrkesintroduktion inom fordon och transport. Inriktning mot snöfordon bedrevs som särskild variant inom fordons- och transportprogrammet läsåret 2022/23.

Figur. Utbud av fordons- och transportprogrammet i länets pendlingsområden läsåret 2022/23.⁷³

Förklaring av förkortningar

- FTKAR karosseri och lackering
- FTLAS lastbil och mobila maskiner
- FTPER personbil
- FTTRA transport
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

Använder Bing
© TomTom

Fordons- och transportutbildning inom komvux bedrevs av tre huvudmän i länet åren 2020–2022, Strömsund, Östersund och Jämtlands Gymnasieförbund.⁷⁴ Två huvudmän bedrev sammanhållen yrkesutbildning inom fordon och transport som yrkespaket inom komvux 2021.⁷⁵

Tabell. Genomförda yrkespaket inom fordon och transport i länet 2021.⁷⁵

Yrkespaket	Huvudman
Personbilsmekaniker	Jämtlands Gymnasieförbund
Yrkesförare godstransport 2	Östersund
Yrkesförare persontransport	Östersund

⁷³. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

⁷⁴. Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.

⁷⁵. Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Försäljning och service

Försäljnings- och serviceprogrammet ersatte handels- och administrationsprogrammet i juli 2022. Det innebär att examensmål och programstruktur för gymnasieskolans program har förändrats. Dessutom har de nationella yrkespaketen inom handel och administration inom komvux ersatts av nya yrkespaket inom försäljning och service.

Delar av den statistik Skolverket använder i underlaget baseras på personer som har läst handels- och administrationsprogrammet eller handels- och administrationsutbildningar inom komvux. Därför förekommer både den gamla och den nya utbildningen i planeringsunderlaget.

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

En del av statistiken som Skolverket baserar sina bedömningar på omfattar elever från handels- och administrationsprogrammet i gymnasieskolan och handels- och administrationsutbildningar inom komvux. Eftersom försäljning och service är ett nytt program finns det ingen statistik över till exempel etableringsgrad eller vanligaste yrken efter utbildningen. Mot bakgrund av detta finns en viss osäkerhet i Skolverkets bedömningar av försäljnings- och serviceutbildningar. Skolverket avser att följa hur det framöver går för eleverna som läser de nya utbildningarna.

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på försäljnings- och serviceprogrammet i länet bör behållas på nuvarande nivå. Huvudmännen bör planera och dimensionera introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta. Antalet platser på försäljnings- och serviceutbildningar inom komvux bör behållas på nuvarande nivå, mot bakgrund av att det finns andra områden på arbetsmarknaden där behovet av utbildade är större.

SCB bedömer att arbetsmarknadsläget för handels- och administrationsutbildade kommer vara balanserat framöver. Region Jämtland Härjedalen har inte gjort något tillägg till SCB:s prognos, förutom att de anger att det finns en efterfrågan på administratörer, men det är framför allt utbildade på eftergymnasial nivå som efterfrågas. De som har läst en handels- och administrationsutbildning inom gymnasieskolan eller komvux i länet har en relativt låg etableringsgrad. Även andelen som arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning är relativt låg för utbildningsgruppen.

Andelen ungdomar som sökte till försäljnings- och serviceprogrammet i första hand i länet har minskat något de senaste åren. Inom komvux har antalet elever som läser en handels- och administrationsutbildning varierat de senaste åren. Åren 2020–2022 bedrevs handels- och administrationsutbildning inom komvux av en huvudman i länet.

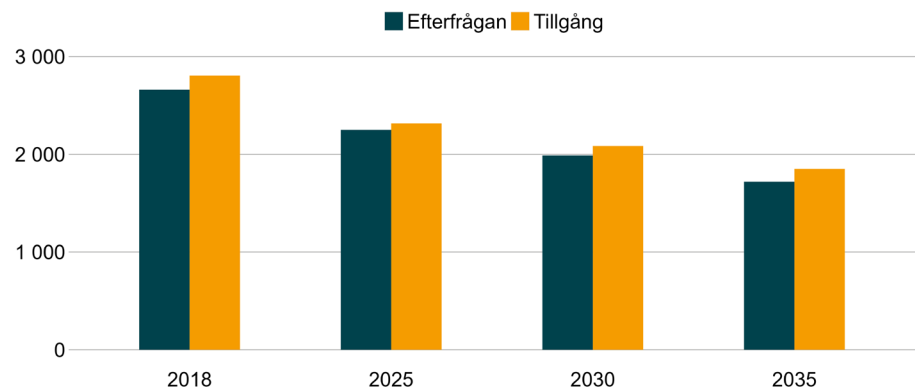
Balanserat arbetsmarknadsläge för handels- och administrationsutbildade på sikt enligt SCB

På nationell nivå bedömer SCB att det kommer bli en minskad tillgång och efterfrågan på handels- och administrationsutbildade år 2035.

I Jämtland väntas arbetsmarknadsläget vara relativt balanserat år 2035.

Länets tillgång på handels- och administrationsutbildade väntas minska med cirka 35 procent under prognosperioden. Pensionsavgångarna inom utbildningsgruppen väntas bli större än genomsnittet på arbetsmarknaden. Precis som tillgången på utbildade väntas efterfrågan minska med ungefär 35 procent fram till år 2035. Minskningen beror på den pågående utbildningsväxlingen på arbetsmarknaden. Kompetenskraven ökar inom flera yrken inom ekonomiområdet där det tidigare varit tillräckligt med handels- och administrationsutbildning, men där arbetsgivarna i större utsträckning efterfrågar eftergymnasial utbildning.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på handels- och administrationsutbildade i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Regionens inspel

Region Jämtland Härjedalen har i sitt inspel till Skolverket inte gjort något tillägg till SCB:s prognos för handels- och administrationsutbildade. De anger dock att inriktningen mot administratör saknas i länet. Det finns en efterfrågan på administratörer i länet, men det är framför allt utbildade på eftergymnasial nivå som efterfrågas.

Nationella branschföreträdare anser att antalet utbildningsplatser inte motsvarar branschens behov

Två nationella branschföreträdare har lämnat inspel till Skolverket om kompetensbehov av utbildade inom försäljning och service.⁷⁶

Handelsrådet konstaterar att eftersom SCB:s prognos utgår från det tidigare gymnasieprogrammet (handel och administration) utgörs utbildningsgruppen av både personer inom handelsyrken och inom generella administrativa yrken. Samtidigt omfattas inte stora yrkesgrupper som lager- och terminalarbetare av analysen, vilka också är relevanta yrkesspår för personer med försäljnings- och serviceutbildning. Handeln rekryterar brett från flera olika yrkesprogram och personer med studieförberedande utbildning och Handelsrådet anser därför att prognosen för en utbildningsgrupp inte ger hela bilden av handelns samlade kompetensbehov. Handelsrådets bedömning är att antalet utbildningsplatser som finns inom försäljning och service i dag inte motsvarar branschens behov av utbildad personal fram till år 2035.

Handelsanställdas förbund instämmer i Handelsrådets synpunkter.

Små till medelstora möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.⁷⁷

Yrkesprognosen visar att det på nationell nivå är små till medelstora möjligheter till arbete inom flera yrken inom handels- och administrationsområdet.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom handels- och administrationsområdet.

Yrke	Nationell prognos 2026
Administratör och sekreterare	Små till medelstora möjligheter till arbete
Butikssäljare inom fack- eller daglighandel	Små till medelstora möjligheter till arbete
Ekonomiassistent	Små till medelstora möjligheter till arbete
Företagssäljare	Stora möjligheter till arbete
Inköps- och orderassistent	Små till medelstora möjligheter till arbete
Kundtjänstpersonal	Små till medelstora möjligheter till arbete
Lager- och terminalpersonal	Små till medelstora möjligheter till arbete
Löne- och personaladministratör	Små till medelstora möjligheter till arbete
Marknads- och försäljningsassistent	Små till medelstora möjligheter till arbete

Källa: Arbetsförmedlingen

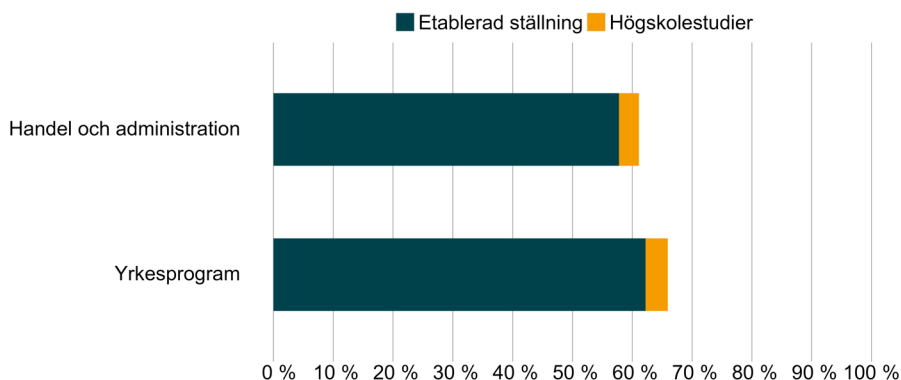
76. Handelsrådet och Handelsanställdas förbund.

77. Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

Relativt låg etableringsgrad efter utbildning inom handel och administration

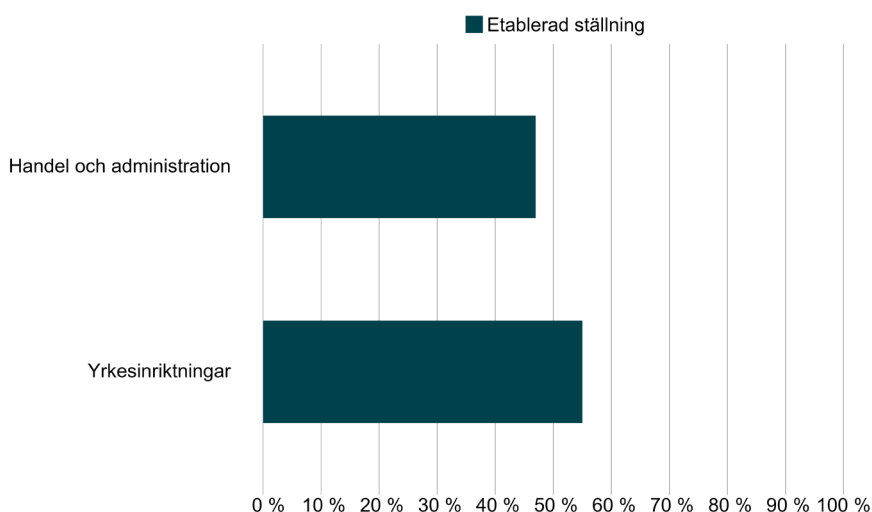
Tre år efter avslutad gymnasieutbildning i Jämtland är knappt 60 procent av de som har läst handels- och administrationsprogrammet etablerade på arbetsmarknaden. Detta är en något högre andel än snittet för riket, men en något lägre andel än för yrkesprogrammen i länet generellt.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.⁷⁸

Personer som har läst en handels- och administrationsutbildning inom komvux på gymnasial nivå i länet är etablerade på arbetsmarknaden i ungefär lika stor utsträckning som i riket. Jämfört med samtliga yrkesinriktade utbildningar i länet var en lägre andel etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.⁷⁹

78. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

79. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

Vanligaste yrken bland utbildade inom handel och administration

Tabell. De vanligaste yrkena efter en handels- och administrationsutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.⁸⁰

Skolform	Yrke	Andel
Handels- och administrationsprogrammet i gymnasieskolan	Butikssäljare, fackhandel	23 %
	Butikssäljare, dagligvaror	15 %
Handels- och administrationsutbildning inom komvux	Undersköterska, hemtjänst, hemsjukvård	10 %
	Övrig kontorsassistent och sekreterare	8 %
	Ekonomiassistent m.fl.	5 %
	Butikssäljare, fackhandel	5 %

Källa: SCB

Något minskande andel ungdomar som väljer försäljnings- och serviceprogrammet

Försäljnings- och serviceprogrammet utgjorde ungefär 2 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2023/24⁸¹

Läsåret 2022/23 var det cirka 2 procent som sökte till programmet i första hand. Andelen som söker programmet i första hand i länet har minskat något under de senaste åren.⁸² Jämfört med riket totalt var det en lägre andel som sökte till programmet i första hand läsåret 2022/23. Könsfördelningen bland de som söker programmet har varit relativt jämn, 53 procent var män läsåret 2022/23.

96 elever läste på handel- och administrationsprogrammet eller försäljnings- och serviceprogrammet i länet läsåret 2022/23.

80. För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Jämtlands län.

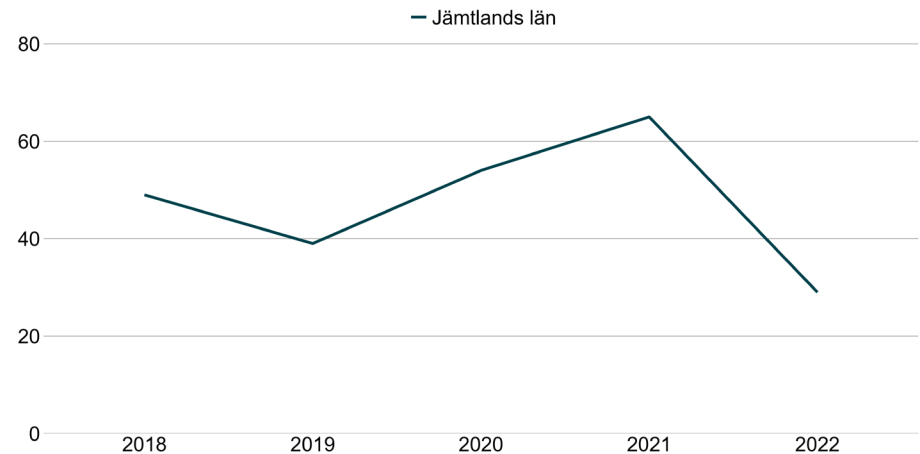
81. Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

82. Fram till läsåret 2022/23 gäller uppgifterna det tidigare handels- och administrationsprogrammet.

Varierande antal elever på försäljnings- och serviceutbildningar inom komvux

Antalet elever som läser en utbildning inom handel och administration respektive försäljning och service på komvux i länet har varierat sedan 2018. Som mest har drygt 60 elever läst en sådan utbildning. År 2022 minskade antalet till knappt 30 elever.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom handel och administration eller försäljning och service inom komvux i länet 2018–2022.

Försäljnings- och serviceutbildning i länet

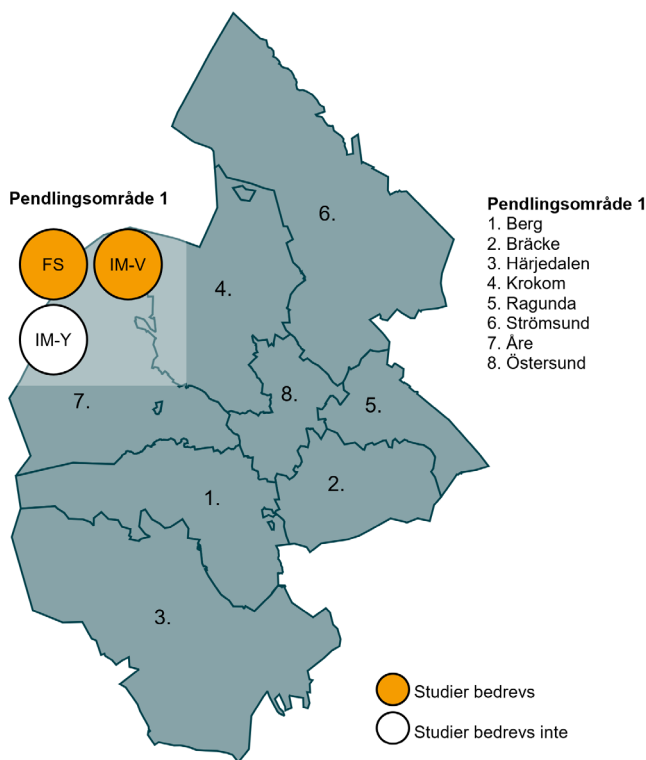
Läsåret 2022/23 bedrevs försäljnings- och serviceprogrammet i länet och även introduktionsprogrammet programinriktat val med inriktning mot försäljnings- och serviceprogrammet.

Figur. Utbud av försäljnings- och serviceprogrammet i länets pendlingsområden läsåret 2022/23.⁸³

Förklaring av förkortningar

FS	försäljnings- och serviceprogrammet*
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

* Försäljnings- och serviceprogrammet gäller för elever som påbörjat sin utbildning efter 1 juli 2022. I statistiken för programmet finns även de som läst på handels- och administrationsprogrammets två inriktningar, det vill säga elever som påbörjade sin utbildning före 1 juli 2022.

Handel- och administrationsutbildning respektive försäljnings- och serviceutbildning inom komvux har bedrivits av en huvudman i länet åren 2020–2022, Östersund.⁸⁴

Östersund har under 2021 bedrivit sammanhållen yrkesutbildning som yrkespaket inom området handel och administration. Sedan 1 juli 2022 har de nationella yrkespaketen inom handel och administration utgått till förmån för tio nya nationella yrkespaket inom försäljning och service.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom handel och administration i länet 2021.⁸⁵

Yrkespaket	Huvudman
Ekonomi- och redovisningsassistent	Östersund

⁸³. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

⁸⁴. Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.

⁸⁵. Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Hantverk

Från och med hösten 2025 upphör hantverksprogrammet och ersätts av ett nytt nationellt program som heter frisör- och stylistprogrammet. Programmet motsvarar dagens inriktning frisör, barberare och hår- och makeupstylist på hantverksprogrammet. De övriga inriktningarna inom hantverksprogrammet, finsnickeri, florist, textil design och övriga hantverk, har möjlighet att efter godkänd ansökan bedrivas som riksrekryterande utbildningar med egna examensmål.

I dag läser nio av tio elever på hantverksprogrammet i Sverige inriktningen frisör, barberare och hår- och makeupstylist eller de äldre inriktningarna frisör eller yrkesutgången hår- och makeupstylist inom inriktningen övriga hantverk.

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Hantverksprogrammet upphör och frisör- och stylistprogrammet införs år 2025. Inriktningen frisör, barberare och hår- och makeupstylist omfattade 90 procent av hantverksprogrammets elever i Sverige läsåret 2022/23. De nationella yrkespaketen inom frisör och barberare utgjorde tillsammans med regionala yrkespaket inom bland annat hår- och makeupstylist en majoritet av de yrkespaket inom hantverk som bedrevs inom komvux år 2021. Skolverket anser därför att bedömningarna gällande utbildningsplatser på hantverksprogrammet och hantverksutbildningar inom komvux kan överföras på planering och dimensionering av frisör- och stylistprogrammet samt motsvarande utbildning inom komvux. För de övriga fyra inriktningarna gör Skolverket ingen bedömning.

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på det kommande frisör- och stylistprogrammet i länet bör minska jämfört med andelen erbjudna platser på hantverksprogrammet läsåret 2023/24. Huvudmännen bör planera och dimensionera introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta. Inom komvux bedömer Skolverket att antalet utbildningsplatser på kommande frisör- och stylistutbildningar bör vara lägre än nuvarande antal platser på hantverksutbildningar, eftersom det finns andra områden där behovet av utbildade är större.

Region Jämtland Härjedalen bedömer att arbetsmarknadsläget för hantverksutbildade kommer vara balanserat på kort och lång sikt. Regionen anser också att det finns en risk för överskott på frisörutbildade i länet. De som har läst en hantverksutbildning inom gymnasieskolan eller komvux i länet har en relativt låg etableringsgrad efter avslutad utbildning. Jämfört med flera andra yrkesprogram i länet är det en högre andel som fortsätter till högskolestudier efter hantverksprogrammet.

Andelen förstahandssökande till hantverksprogrammet minskade mellan läsåren 2017/18–2022/23. I länet bedrevs fyra av hantverksprogrammets inriktningar läsåret 2022/23. Det är få elever i länet som läser en hantverksutbildning inom komvux i länet. Hantverksutbildning inom komvux bedrevs av två huvudmän i länet under åren 2020–2022.

SCB gör ingen prognos för hantverksutbildade

I SCB:s prognos saknas en utbildningsgrupp som omfattar personer som har läst hantverksprogrammet. Skälet är att utbildningsgruppen är mycket svårångad, inte minst för att de finns i så många olika branscher. Dessutom skapar tidigare förändringar i gymnasieprogrammets inriktningar gränsdragningsproblem mellan industritekniska programmet och hantverksprogrammet.

Regionen bedömer att arbetsmarknadsläget väntas bli balanserat på sikt

Region Jämtland Härjedalen har i sitt inspel till Skolverket angett att arbetsmarknadsläget för hantverksutbildade är balanserat på kort sikt och beräknas även vara balanserat på längre sikt. De allra flesta elever som läser en hantverksutbildning i länet läser inriktningen mot frisör. Det riskerar att leda till ett överskott av frisörer och ett underskott av arbetskraft inom andra hantverksyrken.

Nationella branschföreträdare bedömer att det finns ett stort behov av hantverksutbildade

Tre nationella branschföreträdare har lämnat inspel till Skolverket om behovet av hantverksutbildade.⁸⁶ Samtliga branschföreträdare ser att det finns ett stort behov av utbildade inom olika hantverk framöver. Behoven är särskilt stora inom vissa inriktningar och yrkesområden.

Frisörföretagarna bedömer att det behövs fler frisöraspiranter och barberare i flera delar av landet. Frisörföretagarna konstaterar också att antalet stylister och makeupartister är större än vad som efterfrågas i branschen.

Sveriges Hantverksråd anser att det finns för få kvalificerade hantverkare utifrån samhällets behov. Samtidigt är antalet yrkesverksamma få inom flera hantverksyrken. Sveriges Hantverksråd menar att hantverksutbildade har nyckelkompetenser som behövs för olika typer av tjänster i samhället och för omställningen till ett hållbart samhälle. Sveriges Hantverksråd bedömer att behovet av hantverksutbildade kommer att öka framöver. Ett skäl till att efterfrågan ökar är att marknadsefterfrågan på produkter eller tjänster inom nya eller nygamla hantverksyrken ökar.

Sveriges Skrädderiförbund ser en risk för att den förestående förändringen av hantverksprogrammet kommer att påverka kompetensförsörjningen inom skrädderibranschen negativt. Personer med kunskaper inom textil finns i flera olika branscher och det finns ett behov av fler utbildade med kompetens inom bland annat avancerad sömnadsteknik framåt. Enligt Sveriges Skrädderiförbund beror det både på en hög medelålder bland dagens yrkesverksamma och på att det finns en ökad efterfrågan på tjänster för att reparera och återvinna kläder, vilket ökar behovet av kompetens.

86. Frisörföretagarna, Sveriges Hantverksråd och Sveriges Skrädderiförbund.

Stora möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.⁸⁷

Yrkesprognosen visar att det på nationell nivå väntas bli låg konkurrens om arbete inom flera yrken inom hantverksområdet år 2026.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom hantverksområdet.

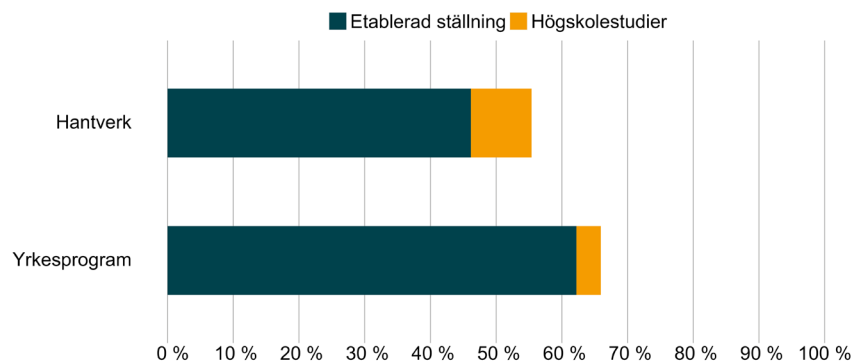
Yrke	Nationell prognos 2026
Fin-, inrednings- och möbelsnickare	Stora möjligheter till arbete
Frisör	Stora möjligheter till arbete

Källa: Arbetsförmedlingen

Relativt låg etableringsgrad efter utbildning inom hantverk

Tre år efter avslutad gymnasieutbildning i Jämtland är knappt 50 procent av de som har läst hantverksprogrammet etablerade på arbetsmarknaden. Detta är ungefär lika hög andel som snittet för riket, men en lägre andel än för yrkesprogrammen i länet generellt. Jämfört med flera andra yrkesprogram är det en relativt hög andel som fortsätter till högskolestudier efter att ha läst hantverksprogrammet.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.⁸⁸

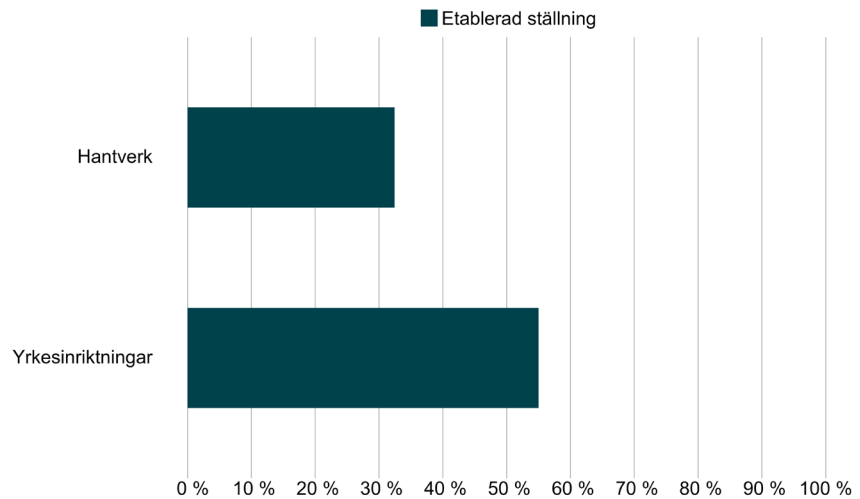

87. Alla yrken finns inte med i yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) eller mycket heterogena yrkesgrupper.

88. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

Personer som har läst en hantverksutbildning inom komvux på gymnasial nivå i länet är etablerade på arbetsmarknaden i ungefär lika stor utsträckning som snittet för riket. Jämfört med samtliga yrkesinriktade utbildningar i länet var en lägre andel etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.⁸⁹

Vanligaste yrken bland hantverksutbildade

Tabell. De vanligaste yrkena efter en hantverksutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.⁹⁰

Skolform	Yrke	Andel
Hantverksprogrammet i gymnasieskolan	Uppgift saknas	
Hantverksutbildning inom komvux	Uppgift saknas	

Källa: SCB

⁸⁹. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

⁹⁰. För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Jämtlands län.

82 elever läste på hantverksprogrammet i länet läsåret 2022/23.

Något minskande efterfrågan på hantverksprogrammet

Hantverksprogrammet utgjorde ungefär 2 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2023/24.⁹¹

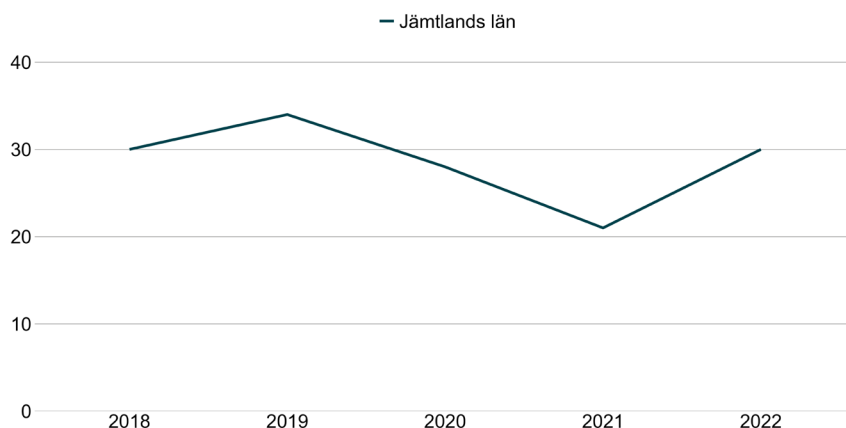
Läsåret 2022/23 var det knappt 3 procent som sökte till programmet i första hand. Det är ungefär lika hög andel som i riket. Andelen förstahandssökande i länet har minskat jämfört med läsåret 2017/18 då drygt 4 procent sökte till programmet i första hand. Det är fler kvinnor som har sökt till hantverksprogrammet i första hand, männen utgjorde enbart 9 procent läsåret 2022/23.

Till läsåret 2021/22 slogs inriktningarna frisör och övriga hantverk: hår- och makeupstylist ihop till inriktningen frisör, barberare och hår- och makeupstylist. I länet var inriktningen mot frisör, barberare och hår- och makeupstylist vanligast. Ett fåtal elever läste inriktningarna mot finsnickeri, florist och textil design.

Få elever på hantverksutbildningar inom komvux

Det är relativt få elever som har läst kurser inom hantverk på komvux i länet. Sedan 2018 har antalet varierat mellan 20 och drygt 30 elever.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom hantverk inom komvux i länet 2018–2022.

91. Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

Hantverksutbildning i länet

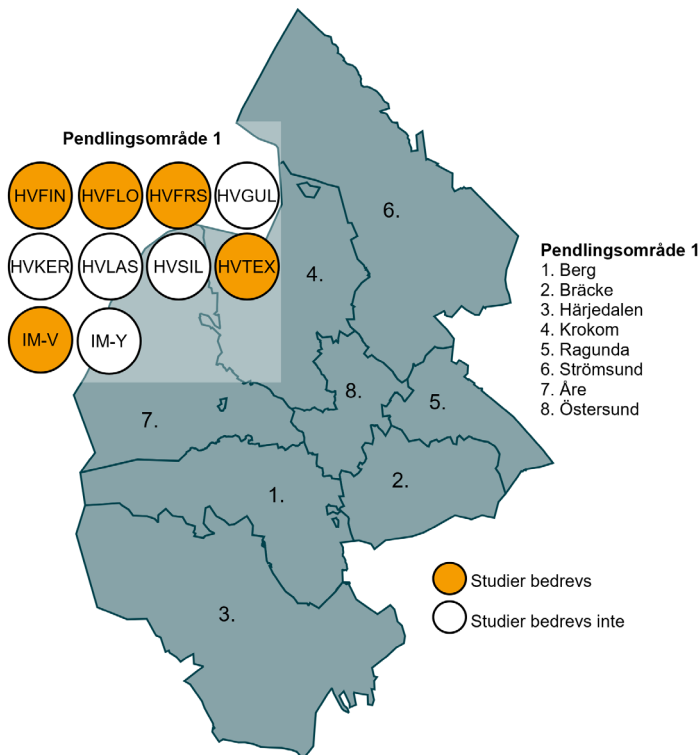
Läsåret 2022/23 bedrevs fyra av hantverksprogrammet inriktningar i länet, finsnickeri, florist, textil design samt frisör, barberare och hår- och makeupstylist. Det var inga elever som läste på inriktningarna guldsmed, keramik, låssmed eller silversmed. I länet bedrevs programinriktat val med inriktning mot hantverksprogrammet.

Figur. Utbud av hantverksprogrammet i länets pendlingsområden läsåret 2022/23⁹²

Förklaring av förkortningar

HVFIN	finsnickeri
HVFLO	florist
HVFRS	frisör, barberare och hår- och makeupstylist*
HVGUL	guldsmed
HVKER	keramik
HVLAS	låssmed
HVSIL	silversmed
HVTEX	textil design
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

* I statistiken för inriktningen frisör, barberare och hår- och makeupstylist ingår även elever som läser de tidigare inriktningarna frisör eller övriga hantverk: hår- och makeupstylist

Hantverksutbildning inom komvux bedrevs av två huvudmän under åren 2020–2022, Östersund och Jämtlands Gymnasieförbund.⁹³ En huvudman bedrev sammanhållen yrkesinriktning som yrkespaket i länet år 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom hantverk i länet 2021.⁹⁴

Yrkespaket	Huvudman
Frisöraspirant	Jämtlands Gymnasieförbund

92. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

93. Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.

94. Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Hotell och turism

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på hotell- och turismprogrammet i länet bör behållas på nuvarande nivå. Huvudmännen bör planera och dimensionera introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta. Antalet utbildningsplatser på hotell- och turismutbildningar inom komvux kan behållas på nuvarande nivå, mot bakgrund av att det finns andra områden på arbetsmarknaden där behovet av utbildade är större.

Region Jämtland Härjedalen har angett att det råder brist på hotell- och turismutbildade i dag och att det även väntas vara brist framöver. De som har läst hotell- och turismprogrammet inom gymnasieskolan i länet har en låg etableringsgrad på arbetsmarknaden jämfört med de som läst övriga yrkesprogram. Det är få ungdomar som söker till programmet i första hand. Inom komvux är hotell- och turismutbildning den minsta yrkesinriktningen med endast enstaka elever de senaste åren. Mellan 2020–2022 bedrevs hotell- och turismutbildning inom komvux av en huvudman i länet.

SCB gör ingen prognos för hotell- och turismutbildade

I SCB:s prognos saknas en utbildningsgrupp som omfattar personer som har läst hotell- och turismprogrammet. Skälet är att utbildningsgruppen är mycket svår fångad, inte minst för att den finns i så många olika branscher. Dessutom skapar tidigare förändringar i gymnasieprogrammets inriktningar gränsdragningsproblem mellan restaurang- och livsmedelsprogrammet och hotell- och turismprogrammet.

Regionen bedömer att det är brist på utbildade

Region Jämtland Härjedalen har i sitt inspel till Skolverket angett att det är brist på hotell- och turismutbildade i dag och det väntas även vara brist på utbildade på längre sikt. Regionen lyfter att det finns ett ökat behov av guider med lokalkännedom. Arbetsgivare kan dock även rekrytera personer som har läst på en naturbruksutbildning med inriktning mot naturism, på yrkeshögskola eller på folkhögskola med inriktning mot guide. Regionen lyfter också att det finns ett behov av personal på konferenshotell med kompetens inom digitala möten.

Nationella branschföreträdare bedömer att det finns en stor efterfrågan på utbildade

Skolverket har fått inspel om hotell- och turismutbildning från tre nationella branschföreträdare. Samtliga menar att det finns brist på arbetskraft i branschen.⁹⁵

Hotell- och restaurangfacket menar att trots de senaste årens utmaningar för besöksnäringen råder det fortsatt stor brist på kvalificerad kompetens i branschen. Näringen har förändrats de senaste åren, men inget tyder på att behovet av och efterfrågan på medarbetare har minskat. Svenska Resebranschföreningen bedömer att det behövs fler utbildade kockar och receptionister.

Visita anser att antalet som utbildas inom hotell och turism är för litet i förhållande till rekryteringsbehoven, och att relevanta utbildningar saknas på vissa platser där besöksnäringen är en betydande arbetsgivare. Även Hotell och restaurangfacket menar att för få utbildas inom hotell och turism för att möta behovet i besöksnäringen. Visita anser att det är svårt att få fram tillförlitlig statistik på lokal och regional nivå, eftersom hotell- och turismprogrammet är ett av de mindre gymnasieprogrammen. Vidare menar Visita att flera yrkestitlar utesluts i statistiken, till exempel många av de yrkesroller som uppkommit som resultat av den snabba utveckling som sker inom besöksnäringen.

Svenska Resebranschföreningen och Hotell- och restaurangfacket menar att det bör ske samverkan mellan landets kommuner för att förbättra utbudet av hotell- och turismutbildning.

Varierande möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.⁹⁶

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom hotell- och turismområdet.

Yrke	Nationell prognos 2026
Hotellreceptionist	Små till medelstora möjligheter till arbete
Städare	Stora möjligheter till arbete

Källa: Arbetsförmedlingen

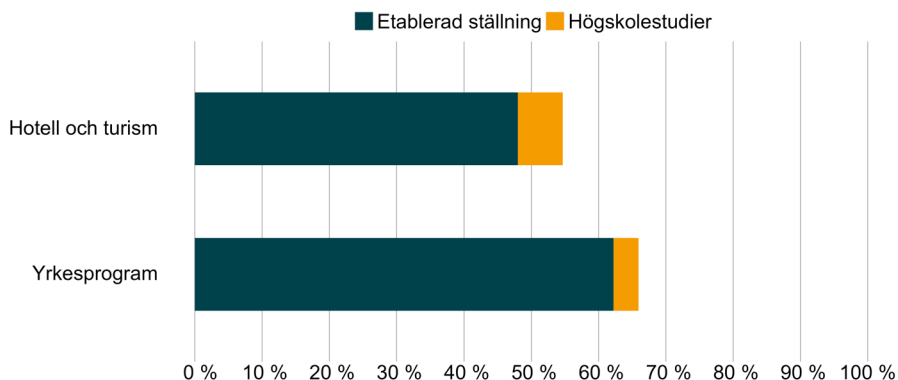
95. Svenska Resebranschföreningen, Visita, Hotell- och Restaurangfacket.

96. Alla yrken finns inte med i yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) eller mycket heterogena yrkesgrupper.

Relativt låg etableringsgrad efter utbildning inom hotell och turism

Tre år efter avslutad gymnasieutbildning på hotell- och turismprogrammet i Jämtlands län är knappt 50 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är en ungefär lika hög andel som snittet för riket, men lägre än för yrkesprogrammen i länet generellt. Jämfört med flera yrkesprogram i länet är det en högre andel som fortsätter till högskolestudier efter avslutad utbildning.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.⁹⁷

Antalet avgångselever från yrkesinriktad komvux inom hotell och turism är för få för att presentera etableringsstatistik. Etableringsgraden för de som har läst en hotell- och turismutbildning på komvux i riket som helhet var 32 procent.⁹⁸

Vanligaste yrken bland utbildade inom hotell och turism

Tabell. De vanligaste yrkena efter en hotell- och turismutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.⁹⁹

Skolform	Yrke	Andel
Hotell- och turismprogrammet i gymnasieskolan	Butikssäljare, dagligvaror	11 %
	Hovmästare och servitör	11 %
Hotell- och turismutbildning inom komvux	Uppgift saknas	

Källa: SCB

97. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

98. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

99. För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Jämtlands län.

53 elever läste hotell- och turismprogrammet i länet läsåret 2022/23.

Få ungdomar väljer hotell- och turismprogrammet

Hotell- och turismprogrammet utgjorde ungefär 1 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2023/24.¹⁰⁰

Läsåret 2022/23 var det knappt 2 procent som sökte till programmet i första hand. Det är en högre andel än snittet i riket. Hotell- och turismprogrammet är ett av de minsta yrkesprogrammen i länet och andelen förstahandssökande har varit relativt stabil över tid. Det är en högre andel kvinnor som söker programmet i första hand, andelen kvinnor utgjorde drygt 80 procent läsåret 2022/23. Sedan läsåret 2021/22 har hotell- och turismprogrammet inga inriktningar.

Få elever på hotell- och turismutbildningar inom komvux

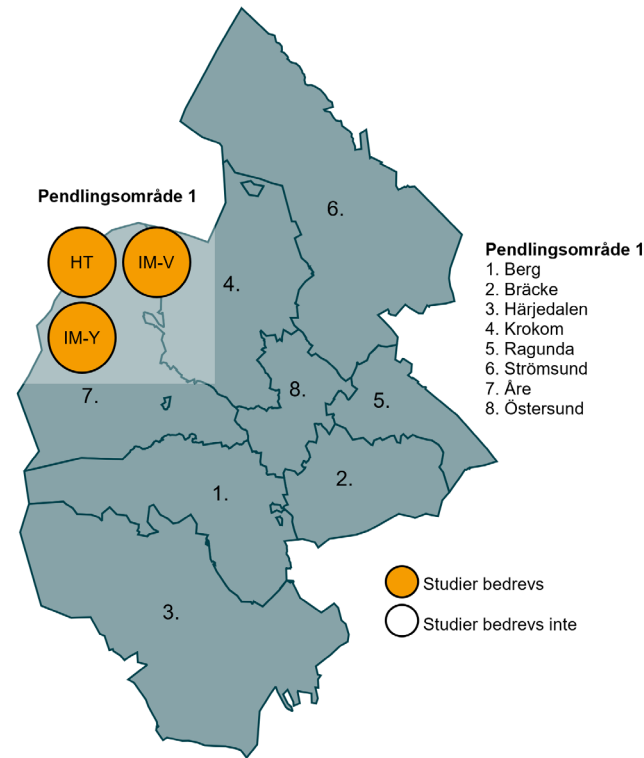
Hotell och turism är den minsta yrkesinriktningen inom komvux i länet och har under de senaste åren endast omfattat några enskilda individer.

¹⁰⁰. Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

Läsåret 2022/23 bedrevs på hotell- och turismprogrammet i länet. Det fanns även elever på introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion inom hotell och turism.

Figur. Utbud av hotell- och turismprogrammet i länets pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁰¹

HT	hotell- och turismprogrammet
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

Hotell- och turismutbildning inom komvux bedrevs av en huvudman i länet åren 2020–2022, Östersund.¹⁰²

Östersund var även den enda huvudman inom komvux som bedrev sammanhållen yrkesutbildning inom hotell och turism i form av yrkespaket under år 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom hotell och turism i länet 2021.¹⁰³

Yrkespaket	Huvudman
Bokning och försäljning	Östersund

101. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

102. Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.

103. Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Industri teknik

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på industri tekniska programmet i länet bör öka. Huvudmännen bör planera och dimensionera introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta. Skolverket bedömer att antalet utbildningsplatser på industri teknisk utbildning inom komvux bör öka.

SCB bedömer att det framöver finns en risk för stor brist på industri tekniskt utbildade i länet. Region Jämtland Härjedalen anger att inriktningen mot driftsäkerhet och underhåll saknas i länet, samtidigt som arbetsgivare efterfrågar arbetskraft med den utbildningen. Personer som har läst industri tekniska programmet i gymnasieskolan i länet har en jämförelsevis hög etableringsgrad. Personer som läst en industri teknisk utbildning på komvux har en lägre etableringsgrad jämfört med flera andra yrkesinriktningar komvux.

Andelen ungdomar i länet som söker till industri tekniska programmet i första hand har varit relativt stabil de senaste åren. I länet bedrevs alla inriktningar på programmet förutom inriktningen mot driftsäkerhet och underhåll läsåret 2022/23. Inom komvux har antalet elever som läser en industri teknisk utbildning varierat de senaste åren. Yrkesinriktning inom industri teknik på komvux bedrevs av tre huvudmän i länet åren 2020–2022.

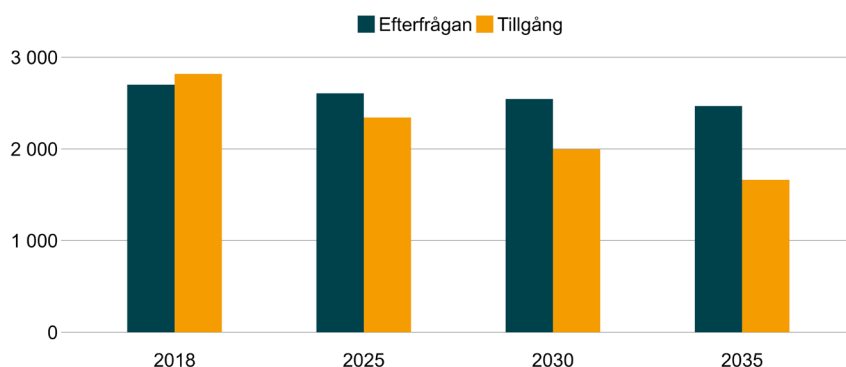
Risk för stor brist på arbetskraft med utbildning inom industri teknik på sikt enligt SCB

SCB bedömer arbetsmarknadsläget för industri tekniskt utbildade på gymnasial nivå. Utbildningsgruppen omfattar inriktningarna mot processteknik, produkt- och maskinteknik och svetsteknik inom industri tekniska programmet i gymnasieskolan. Inriktningen mot driftsäkerhet och underhåll ingår i prognosen för VVS-, drift- och underhållsutbildning samt energiteknisk utbildning (se vidare i avsnittet om VVS och fastighet).

SCB bedömer att det på nationell nivå finns en risk för stor brist på industri tekniskt utbildade 2035. Även i Jämtland beräknar SCB att det finns en risk för stor brist på industri tekniskt utbildade framöver.

Länets tillgång på industri tekniskt utbildade väntas minska med ungefär 40 procent fram till år 2035. Pensionsavgångarna i utbildningsgruppen beräknas bli större än genomsnittet för arbetsmarknaden. Efterfrågan på industri tekniskt utbildade väntas minska med cirka 10 procent under prognosperioden. Minskningen beror på den utbildningsväxling som väntas fortsätta på arbetsmarknaden. I dag arbetar en del av de industri tekniskt utbildade inom yrken med andra utbildningskrav, till exempel inom administrativa yrken. Inom dessa yrken väntas arbetsgivarna i första hand efterfråga andra utbildningar när de nyanställer.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på utbildade inom industriteknik i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Regionen lyfter att pensionsavgångarna kommer påverka tillgången på utbildade

Region Jämtland Härjedalen har i sitt inspel till Skolverket inte gjort något tillägg till SCB:s prognos. Regionen anger dock att pensionsavgångarna väntas slå extra hårt mot vissa kommuner i länet, till exempel Strömsund, Krokom, Ragunda och Bräcke. Bristen på utbildade kommer vara särskilt stor i kommuner som har en betydande tillverkningsindustri med en stor del anställda som närmar sig pensionsåldern. Regionen anger att inriktningen mot driftsäkerhet och underhåll saknas i länet, samtidigt som arbetsgivare efterfrågar arbetskraft med den utbildningen.

Nationella branschföreträdare bedömer att det finns en brist på arbetskraft

Skolverket har fått inspel från tio branschföreträdare om kompetensbehovet av industritekniskt utbildade.¹⁰⁴ Samtliga branschföreträdare bedömer, likt SCB, att det finns en brist på arbetskraft med industriteknisk utbildning.

Sveriges Lås- och Säkerhetsleverantörers Riksförbund och Svetskommissionen menar att efterfrågan inom deras branscher kommer öka mer än vad som visas i SCB:s prognos. Teknikföretagen, Industriarbetsgivarna och IF Metall bedömer att läget är mer akut och problematiskt än vad SCB:s statistik visar. Livsmedelsföretagen tycker att statistiken är ”trubbig” då den inte anger något specifikt om kommande behov inom industriell livsmedelsproduktion.

Trä- och Möbelföretagen och Svetskommissionen påtalar att söktrycket till utbildningarna har minskat. Svetskommissionen menar att det låga söktrycket har bidragit till att program läggs ned på flera industriorter. Det har lett till en akut kompetensbristsituation. Även Skärteknikcentrum Sverige lyfter att när utbildningarna inte kan attrahera ungdomar till inriktningar löper dyra industritekniska utbildningar en mycket hög risk att läggas ned, trots att

¹⁰⁴. Trä- och Möbelföretagen, Grafiska företagen, Sveriges Lås- och Säkerhetsleverantörers Riksförbund, Skärteknikcentrum Sverige, Teknikföretagen, IF Metall, Industriarbetsgivarna, Innovations- och kemiindustrierna i Sverige, Svetskommissionen och Livsmedelsföretagen.

behovet av utbildade är stort. Det finns också en oro för att samverkan mellan kommuner kan göra att inriktningar läggs ned på vissa orter, vilket gör det svårare för elever att nå utbildningarna.

Trä- och Möbelföretagen framhåller att branschen haft svårt att hitta kompetens i tillräcklig omfattning under lång tid. Framför allt behövs fler maskinsnickare och CNC-operatörer. Trä- och Möbelföretagen framhåller att rekryteringsbehovet vida överstiger antalet som utbildas inom dessa utbildningar i dagsläget.

Flera branschföreträdare, bland annat Sveriges Lås- och Säkerhetsleverantörers Riksförbund, Skärteknikcentrum Sverige, Teknikföretagen, IF Metall och Industriarbetsgivarna tycker att antalet utbildningsplatser inom samtliga inriktningar och yrkesutgångar behöver öka för att möta kompetensbehoven. Skärteknikcentrum Sverige menar att antal utbildningsplatser fördelat över riket och antal sökande elever till gymnasieskolan går åt helt fel håll. Därför finns behov av att samtliga inriktningar inom det industritekniska programmet kvarstår och att dimensioneringen ökar. Även Teknikföretagen, IF Metall och Industriarbetsgivarna bedömer att det råder underskott inom samtliga inriktningar och yrkesutgångar.

Stora möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.¹⁰⁵

Yrkesprognosen visar att det är stora eller mycket stora möjligheter till arbete på nationell nivå för flera yrken inom industriteknik.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom industriteknik.

Yrke	Nationell prognos 2026
Maskinoperatör inom tillverkning	Stora möjligheter till arbete
Processoperatör inom tillverkning	Stora möjligheter till arbete
Lackerare och industrimålare	Stora möjligheter till arbete
Svetsare och gasskärare	Stora möjligheter till arbete
Underhållsmekaniker och maskinreperatör	Mycket stora möjligheter till arbete

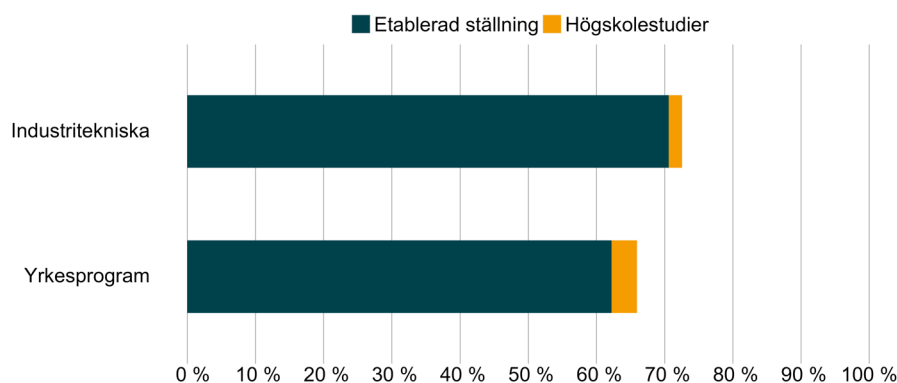
Källa: Arbetsförmedlingen

¹⁰⁵. Alla yrken finns inte med i yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) eller mycket heterogena yrkesgrupper.

Varierad etableringsgrad efter utbildning inom industriteknik

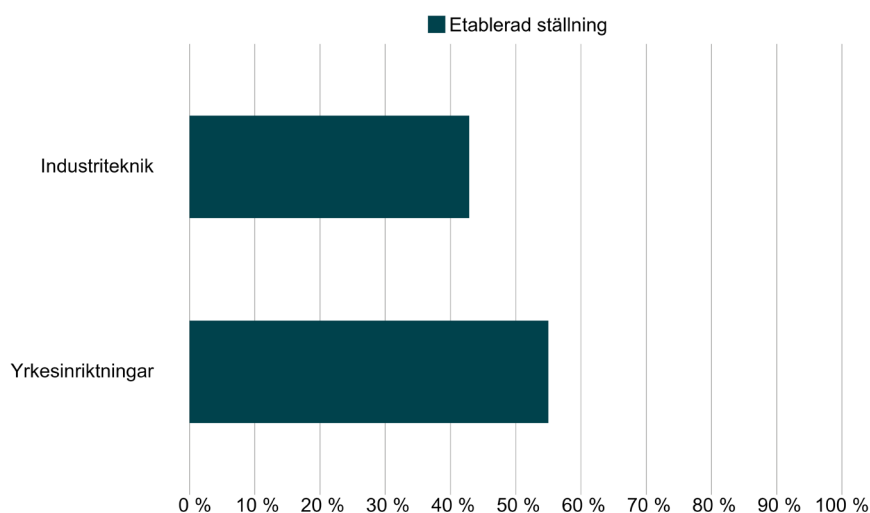
Tre år efter avslutad gymnasieutbildning i Jämtland är ungefär 70 procent av de som har läst industritekniska programmet etablerade på arbetsmarknaden. Detta är en högre andel än snittet för riket, och högre än för yrkesprogrammen i länet generellt.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹⁰⁶

Personer som har läst en industriteknisk utbildning inom komvux på gymnasial nivå i länet är etablerade på arbetsmarknaden i ungefär lika stor utsträckning som snittet för riket. Jämfört med samtliga yrkesinriktade utbildningar i länet var en lägre andel etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.¹⁰⁷

^{106.} Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

^{107.} Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

Maskinställare och maskinoperatörer är vanliga yrken bland utbildade inom industriteknik

Tabell. De vanligaste yrkena efter en industriteknisk utbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.¹⁰⁸

Skolform	Yrke	Andel
Industritekniska programmet i gymnasieskolan	Maskinställare och maskinoperatör, metallarbete	17 %
	Stålkonstruktionsmontör och grovplåtsslagare	10 %
Industriteknisk utbildning inom komvux	Maskinställare och maskinoperatör, metallarbete	40 %

Källa: SCB

62 elever läste industritekniska programmet i länet läsåret 2022/23.

Stabil efterfrågan på industritekniska programmet

Det industritekniska programmet utgjorde ungefär 2 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2023/24.¹⁰⁹

Läsåret 2022/23 var det drygt 1 procent som sökte till programmet i första hand. Det är en ungefär lika hög andel som snittet i riket. Det är ett av de mindre yrkesprogrammen i länet och andelen förstahandssökande har legat relativt stabilt över tid. Antalet förstahandssökande är för få för att redovisa könsfördelning. I riket som helhet är det betydligt fler män än kvinnor som söker till programmet. I länet var inriktningen mot svetsteknik vanligast. Det var ett fåtal elever som läste på inriktningen mot produkt och maskinteknik.

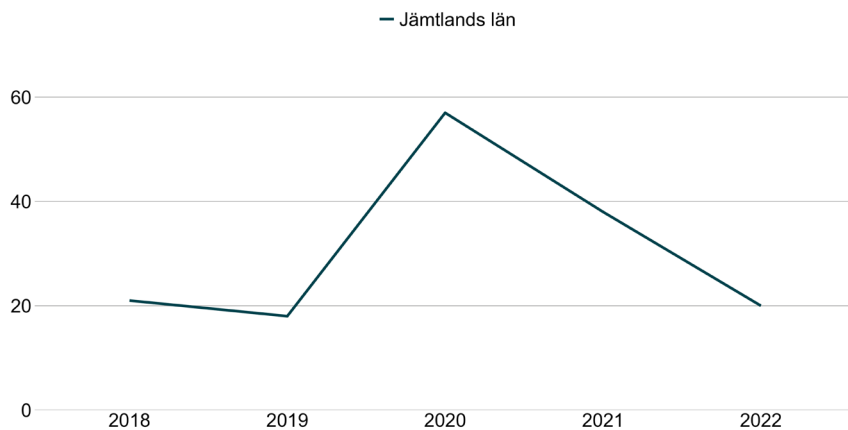
^{108.} För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Jämtlands län.

^{109.} Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

Varierande antal elever på industritekniska utbildningar inom komvux

Antalet elever som läste yrkesinriktning inom industriteknik ökade år 2020 för att sedan minska till år 2022.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom industriteknik inom komvux i länet 2018–2022.

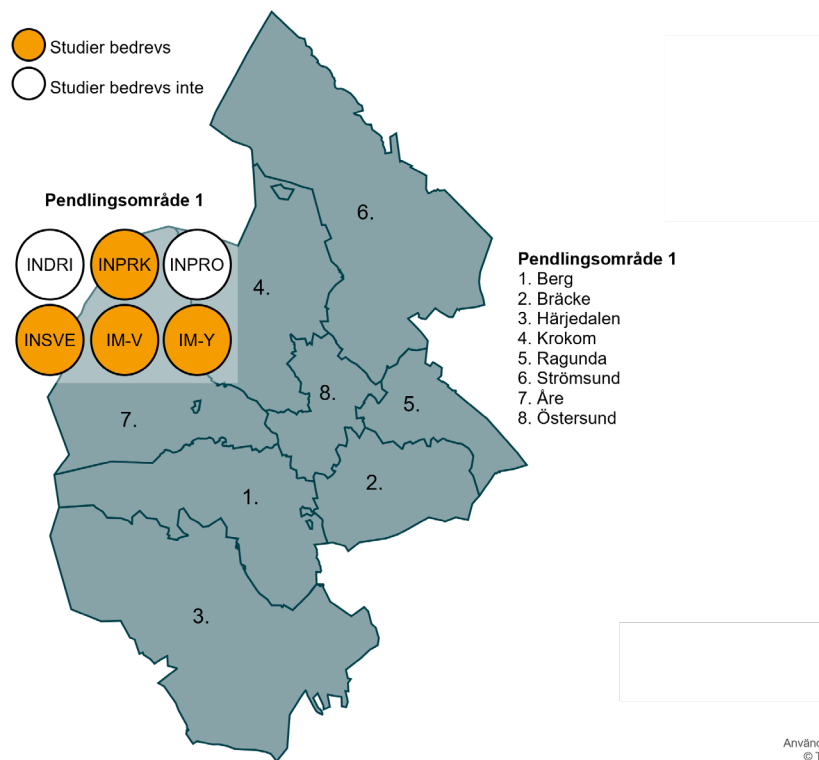
Industri teknisk utbildning i länet

Läsåret 2022/23 bedrevs två av det industri tekniska programmets fyra inriktningar. Inriktningarna som bedrevs var inriktningen produkt och maskinteknik samt inriktningen svetssteknik. Introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion inom industri teknisk bedrevs i länet.

Figur. Utbud av industri tekniska programmet i länets pendlingsområden läsåret 2022/23.¹¹⁰

Förklaring av förkortningar

INDRI	driftsäkerhet och underhåll
INPRK	produkt och maskinteknik
INPRO	processteknik
INSVE	svetssteknik
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

Yrkesinriktning inom industri teknisk på komvux bedrevs av tre huvudmän i länet åren 2020–2022, Härjedalen, Östersund och Jämtlands Gymnasieförbund.¹¹¹

En huvudman bedrev sammanhållen yrkesutbildning i form av yrkespaket inom industri teknisk på komvux år 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom industri teknisk i länet 2021.¹¹²

Yrkespaket	Huvudman
Industriutbildning CNC och svets	Jämtlands Gymnasieförbund

¹¹⁰. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

¹¹¹. Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.

¹¹². Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Naturbruk

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på naturbruksprogrammet bör behållas på nuvarande nivå, men att det finns skäl att omdisponera resurserna så att andelen erbjudna platser på inriktningarna skogsbruk och lantbruk ökar. Huvudmännen bör planera och dimensionera introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta. Skolverket bedömer att antalet utbildningsplatser på naturbruksutbildningar inom komvux bör öka.

SCB prognostiserar att det framöver finns en risk för viss brist på arbetskraft med naturbruksutbildning i länet. Region Jämtland Härjedalen anger att det finns ett visst överskott på elever som läser inriktningarna mot hästhållning eller djurvård, medan arbetsgivare främst har behov att anställa arbetskraft som utbildat sig mot inriktningarna skogsbruk eller lantbruk. Personer som har läst en utbildning inom naturbruk i länet har en jämförelsevis låg etableringsgrad. Av naturbruksutbildade i länet är det också en relativt låg andel som arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning.

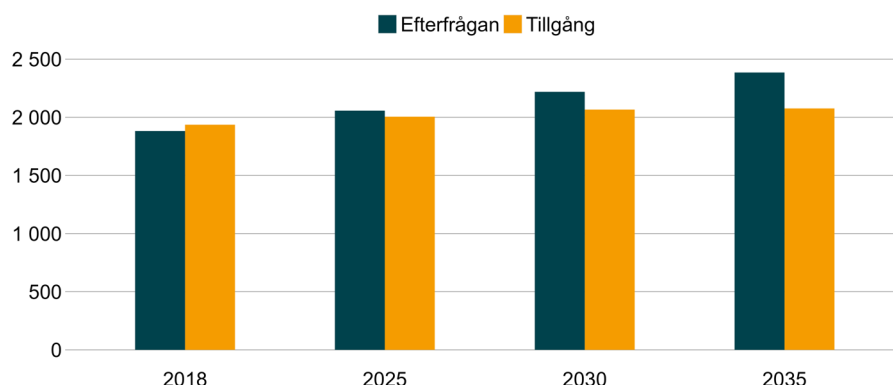
Andelen ungdomar som söker till naturbruksprogrammet i första hand i länet har ökat de senaste åren. Samtliga inriktningar på programmet, förutom inriktningen mot trädgård, fanns i länet läsåret 2022/23. Antalet elever som läser en naturbruksutbildning på komvux i länet har ökat de senaste åren. En huvudman i länet bedrev naturbruksutbildning inom komvux åren 2020–2022.

Brist på arbetskraft med utbildning inom naturbruk på sikt enligt SCB

SCB bedömer att det på nationell nivå väntas bli brist på naturbruksutbildade 2035. Även i Jämtland beräknar SCB att det framöver finns en risk för viss brist på arbetskraft med naturbruksutbildning.

Länets tillgång på naturbruksutbildade väntas öka med cirka 5 procent under prognosperioden. Relativt många i utbildningsgruppen beräknas vidareutbilda sig, främst inom hälso- och sjukvård och lant- och skogsbruk. Efterfrågan på naturbruksutbildade bedöms öka med ungefär 25 procent fram till år 2035. Ökningen beror främst på utbildningsväxlingen på arbetsmarknaden, som innebär att andelen med en naturbruksutbildning antas öka inom till exempel lantbruks- och trädgårdsyrken.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på utbildade inom naturbruk i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Regionen bedömer att efterfrågan på utbildade kommer bli större än SCB:s prognos

Region Jämtland Härjedalen har i sitt inspel till Skolverket angett att efterfrågan på utbildade väntas bli större än vad SCB anger i sin prognos. Det beror på att huvuddelen av företagen inom området utgörs av små företag (färre än 5–9 anställda). Dessa företag syns enligt regionen varken i SCB:s eller Arbetsförmedlingens statistik. Dessutom påverkas efterfrågan av nationella och regionala ambitioner, till exempel livsmedelsstrategin.

Vad gäller utbildningsinriktningar påpekar regionen att det mot bakgrund av ett ökat fokus på lokal livsmedelsproduktion kan finnas behov av förnyat innehåll eller inriktningar inom naturbruksutbildning. I dag är det enligt regionen ett visst överskott på elever som läser inriktningarna mot hästhållning eller djurvård, medan arbetsgivare främst har behov av att anställa arbetskraft som utbildat sig mot inriktningarna skogsbruk eller lantbruk.

Stort behov av utbildade från vissa inriktningar inom naturbruksutbildning enligt nationella branschföreträdare

Åtta nationella branschföreträdare har lämnat inspel till Skolverket om behovet av naturbruksutbildade.¹¹³ Branschföreträdarna delar SCB:s bild av att det framöver finns en risk för brist på arbetskraft med naturbruksutbildning. Flera branschföreträdare lyfter betydelsen av att utbildningen erbjuds i hela landet och att det är viktigt att titta på inriktningsnivå för att förstå behoven.

Naturbrukets Yrkesnämnd (NYN) lyfter att branschen naturbruk är mycket spretig och att alla inriktningar inom naturbruksprogrammet inte speglar branschens behov. Kommunal tycker att inriktningen trädgård är underdimensionerad i förhållande till arbetsmarknadens behov. Samtidigt är inriktningen djurvård överdimensionerad i delar av landet. Hushållningssällskapet Kalmar

¹¹³. Kommunal, Naturbrukets yrkesnämnd, GS-facket, Hushållningssällskapet Kalmar Kronoberg Blekinge, Hästnäringens Yrkesnämnd, Trädgårdsanläggarna, Gröna arbetsgivare och Djurbranschens Yrkesnämnd.

Kronoberg Blekinge lyfter att det finns behov av arbetskraft inom djuruppfödning, djurskötsel och djurvård samt förare av jordbruks- och skogsmaskiner. Hushållningssällskapet Kalmar Kronoberg Blekinge ser en tydlig obalans i efterfrågan och tillgång på trädgårdsinriktningen i gymnasieskolan. Branschen vittnar om stora arbetskrafts- och kompetensbehov på både kort och lång sikt till följd av att den nationella livsmedelsstrategins mål är en ökad livsmedelsproduktion fram till 2030. Även Trädgårdsanläggarna anser att det är svårt att rekrytera ungdomar till trädgårdsinriktningen, men att det förefaller vara lättare att attrahera vuxna till utbildningar inom komvux.

Kommunal menar att bristen på utbildade trädgårdsanläggare främst beror på en kombination av allt för små utbildningsvolymen i gymnasieskolan, höjda kompetenskrav och en omfattande generationsväxling. GS-facket lyfter att det kommer att ske stora pensionsavgångar för maskinförare och inom skogsvården.

Gröna arbetsgivare beskriver att matchningen på arbetsmarknaden i dag är bristfällig och vittnar om att det kommer att finnas stora behov framöver av förare av jordbruks- och skogsmaskiner samt inom djuruppfödning, djurskötsel och djurvård. En majoritet av deras medlemsföretag anger att naturbruksprogrammet med inriktning lantbruk eller trädgård utgör den viktigaste rekryteringsbasen. Även GS-facket ser en stor utmaning i att utbildade elever inte stannar i skogsbranschen, utan väljer att gå vidare till andra branscher efter relativt få år.

Hästnäringens yrkesnämnd ser ett fortsatt behov av arbetskraft inom hästnäringen. NYN menar att kompetensbehovet ser olika ut över landet. Till exempel har skötsel och anläggningar av gröna utemiljöer störst arbetsmarknad kring större städer och tätorter. Djurbranschens Yrkesnämnd ser inte någon direkt brist på gymnasieutbildade, utan menar att bristen ligger i för få platser på högskolenivå och främst rörande djursjukvården.

Varierade möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.¹¹⁴

Yrkesprognosen visar att konkurrensen om jobben beräknas variera mellan olika yrkesgrupper på nationell nivå år 2026. Möjligheterna till arbete väntas bli stora eller mycket stora för förare av jordbruks- och skogsmaskiner, trädgårdsanläggare samt uppfödare och skötare av lantbruksdjur. Samtidigt väntas möjligheterna till arbete bli små till medelstora för odlare av trädgårds- och jordbruksväxter samt skogsarbetare.

¹¹⁴. Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

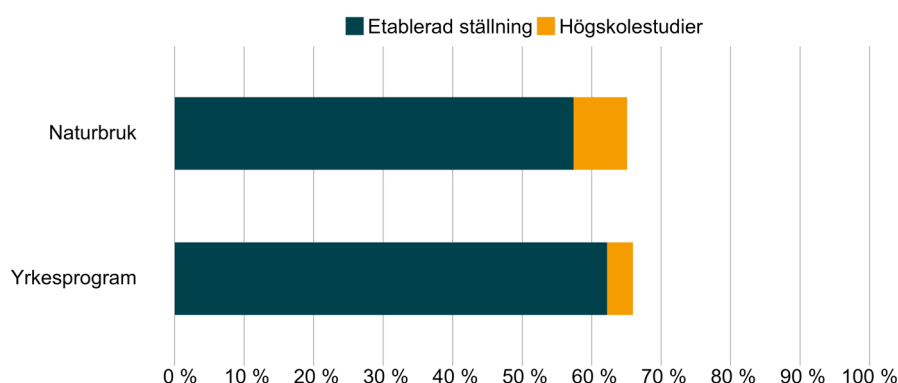
Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom naturbruk.

Yrke	Nationell prognos 2026
Förare av jordbruks- och skogsmaskiner	Mycket stora möjligheter till arbete
Odlare av trädgård- och jordbruksväxter	Små till medelstora möjligheter till arbete
Skogsarbetare	Små till medelstora möjligheter till arbete
Trädgårdsanläggare	Stora möjligheter till arbete
Uppfödare och skötare av lantbruksdjur	Stora möjligheter till arbete

Källa: Arbetsförmedlingen

Relativt låg etableringsgrad efter utbildning inom naturbruk

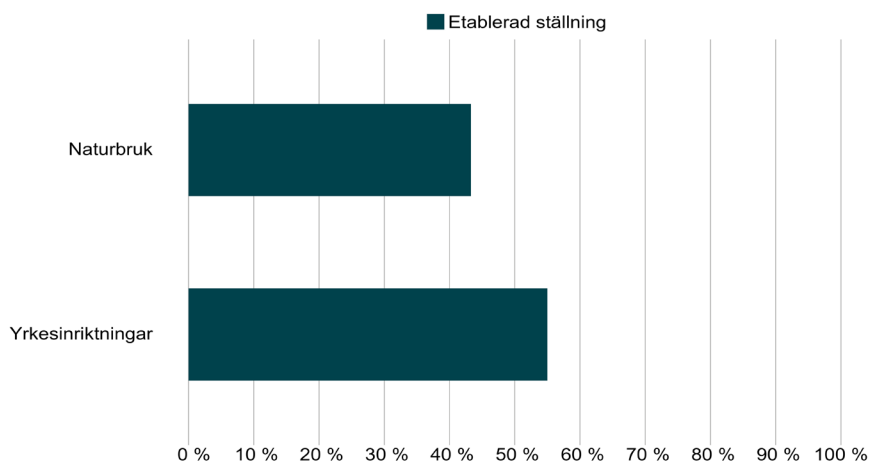
Tre år efter avslutad gymnasieutbildning i Jämtland är knappt 60 procent av de som har läst naturbruksprogrammet etablerade på arbetsmarknaden. Detta är en högre andel än snittet för riket, men en lägre andel än för yrkesprogrammen i länet generellt. Jämfört med flera andra yrkesprogram i länet är det en högre andel som fortsätter till högskolestudier.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹¹⁵

Personer som har läst en naturbruksutbildning på gymnasial nivå inom komvux i länet är etablerade på arbetsmarknaden i högre utsträckning än snittet i riket. Jämfört med samtliga yrkesinriktade utbildningar var en lägre andel etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier.

¹¹⁵. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.¹¹⁶

Vanligaste yrken bland utbildade inom naturbruk

Tabell. De vanligaste yrkena efter en naturbruksutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.¹¹⁷

Skolform	Yrke	Andel
Naturbruksutbildning i gymnasieskolan	Förare av jordbruks- och skogsmaskiner	15 %
	Uppfödare och skötare av lantbrukets husdjur	11 %
	Skogsarbetare	6 %
Naturbruksutbildning inom komvux	Djursjukskötare m.fl.	21 %
	Förare av jordbruks- och skogsmaskiner	16 %

Källa: SCB

¹¹⁶. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

¹¹⁷. För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Jämtlands län.

354 elever läste på naturbruksprogrammet i länet läsåret 2022/23.

En ökande andel ungdomar väljer naturbruksprogrammet

Naturbruksprogrammet utgjorde ungefär 8 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2023/24.¹¹⁸

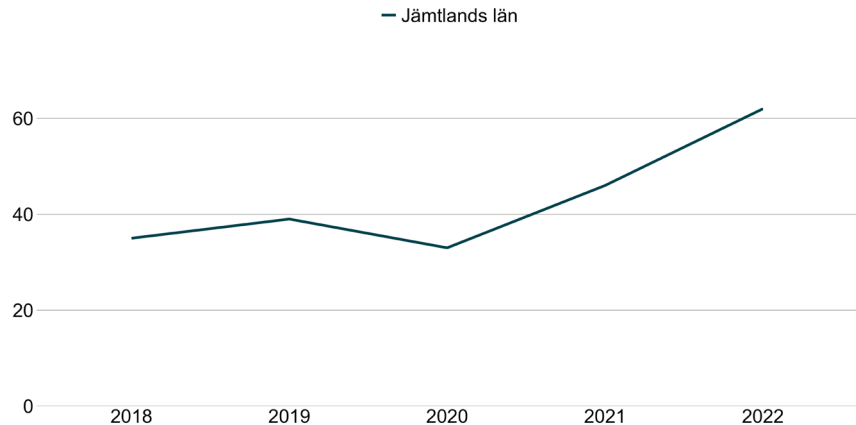
Läsåret 2022/23 var det cirka 8 procent som sökte till programmet i första hand. Det gjorde naturbruksprogrammet till det näst största yrkesprogrammet i länet sett till andel förstahandssökande. Det är en högre andel än snittet i riket. Andelen förstahandssökande i länet har ökat sedan läsåret 2017/18 då cirka 4 procent sökte till programmet i första hand.

Det är en relativt jämn könsfördelning jämfört med många andra yrkesprogram, knappt 60 procent av de förstahandssökande var kvinnor läsåret 2022/23. I länet var inriktningen mot djurvård vanligast. Näst vanligast var inriktningen mot skogsbruk och därefter inriktningen mot hästhållning.

Ökande antal elever som läser naturbruksutbildning inom komvux

Antalet elever som läser en naturbruksutbildning inom komvux har ökat jämfört med 2018. År 2022 var det drygt 60 elever som läste en sådan yrkesinriktning i länet.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom naturbruk inom komvux i länet 2018–2022.

¹¹⁸ Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

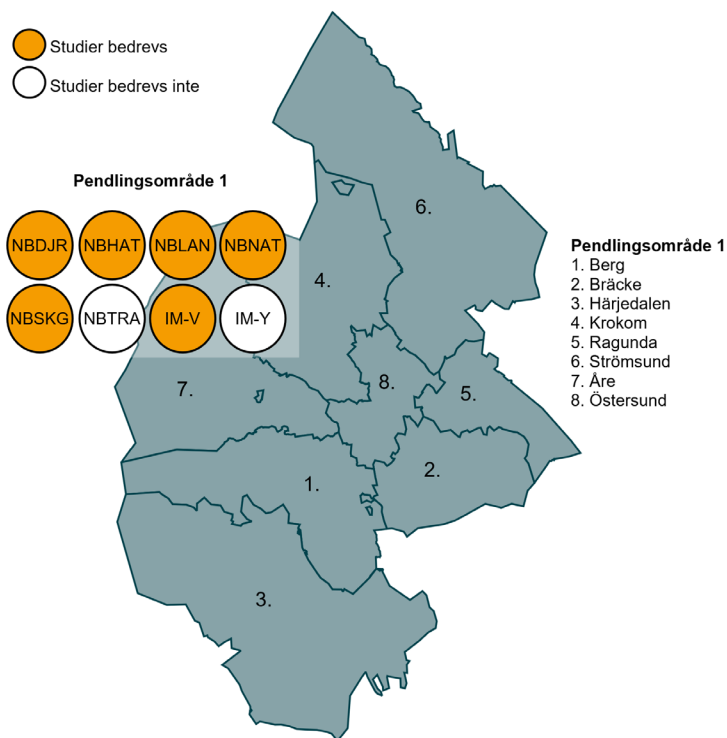
Naturbruksutbildning i länet

Läsåret 2022/23 bedrevs fem av de sex inriktningarna som finns på naturbruksprogrammet i länet. Den inriktning som inte bedrevs var inriktningen mot trädgård. I länet bedrevs introduktionsprogrammet programinriktat val med inriktning mot naturbruksprogrammet.

Figur. Utbud av naturbruksprogrammet i länets pendlingsområden läsåret 2022/23¹¹⁹

Förklaring av förkortningar

NBDJR	djurvård
NBHAT	hästhållning
NBLAN	lantbruk
NBNAT	naturturism
NBSKG	skogsbruk
NBTRA	trädgård
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

Använder Bing
© TomTom

En huvudman har bedrivit utbildning inom naturbruk i komvux åren 2020–2022, Östersund.¹²⁰ Östersund är den enda huvudman som har bedrivit sammanhållen yrkesutbildning i form av yrkespaket inom naturbruk på komvux år 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom naturbruk i länet 2021.¹²¹

Yrkespaket	Huvudman
Arbete med hund	Östersund
Djurvårdare	Östersund
Skogsmaskinförare	Östersund
Skogsmästare – preparand	Östersund

¹¹⁹. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

¹²⁰. Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.

¹²¹. Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Restaurang och livsmedel

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på restaurang- och livsmedelsprogrammet bör behållas på nuvarande nivå. Huvudmännen bör planera och dimensionera introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta. Antalet utbildningsplatser på restaurang- och livsmedelsutbildningar inom komvux bör behållas på nuvarande nivå, mot bakgrund av att det finns andra områden på arbetsmarknaden där behovet av utbildade är större.

SCB bedömer att arbetsmarknadsläget för restaurang- och livsmedelsutbildade kommer vara balanserat framöver. Region Jämtland Härjedalen bedömer att tillgången på utbildade kommer bli lägre än SCB:s prognos och att efterfrågan kommer bli högre. Personer som har läst en restaurang- och livsmedelsutbildning har en lägre etableringsgrad på arbetsmarknaden jämfört med de som läst flera andra gymnasiala yrkesutbildningar. Det är dessutom en relativt låg andel i utbildningsgruppen som arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning.

Andelen förstahandssökande till restaurang- och livsmedelsprogrammet har ökat något i länet. I länet bedrevs programmets båda inriktningar läsåret 2022/23. Antalet elever som läser en restaurang- och livsmedelsutbildning inom komvux har legat på samma nivå de senaste åren. Två huvudmän i länet har bedrivit utbildning inom restaurang och livsmedel i komvux 2020–2022.

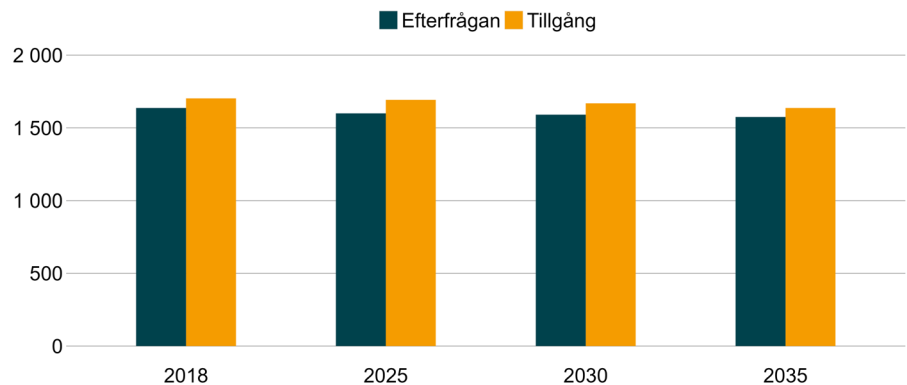
Balanserat arbetsmarknadsläge för restaurang- och livsmedelsutbildade på sikt enligt SCB

SCB bedömer att det på nationell nivå väntas finnas en risk för brist på restaurang- och livsmedelsutbildade 2035. År 2035 väntas arbetsmarknadsläget för restaurang- och livsmedelsutbildade i Jämtland vara relativt balanserat.

Vid prognosens början beräknas ungefär 25 procent av de restaurang- och livsmedelsutbildade i länet som arbetade inom restaurang och matberedning. Övriga arbetade inom andra sektorer, till exempel vård- och omsorgssektorn eller parti- och detaljhandeln.

Länets tillgång på restaurang- och livsmedelsutbildade väntas minska med ungefär 5 procent under prognosperioden. Pensionsavgångarna inom utbildningsgruppen väntas bli mindre än genomsnittet på arbetsmarknaden. Relativt många väntas lämna utbildningsgruppen för att vidareutbilda sig. Efterfrågan på utbildade väntas minska med cirka 5 procent fram till år 2035. Det beror främst på den utbildningsväxling som väntas ske. I dag arbetar en del av utbildningsgruppen inom yrken med andra utbildningskrav, till exempel vårdbiträden och barnskötare. Inom dessa yrken antas arbetsgivarna i första hand efterfråga andra utbildningar när de nyanställer.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på utbildade inom restaurang och livsmedel i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Regionen bedömer att det finns behov av arbetskraft inom flera yrkesområden

Region Jämtland Härjedalen har i sitt inspel till Skolverket angett att de bedömer att tillgången på utbildade är lägre än vad SCB prognostiserar. Under pandemin var det många som lämnade branschen, vilket innebär att det har krävts ersättningsrekryteringar. Tillgången på restaurang- och livsmedelsutbildade i länet är enligt regionen inte tillräcklig, vilket gör att en stor del av arbetskraften i dag rekryteras från andra delar av landet eller från andra länder.

Regionen bedömer även att efterfrågan på utbildade är större än vad SCB prognostiserar. Branschen väntas växa, bland annat vad gäller besöksnäringen. Även om det på kort sikt kan ske en viss avmattning på grund av lågkonjunkturen bedömer regionen att branschen framöver kommer fortsätta växa. Det gäller särskilt för Östersunds kommun och de fjällnära turistorterna. Vidare anger regionen att yrkesprognoser indikerar att det finns stora behov av exempelvis kockar, hovmästare och servitörer.

Nationella branschföreträdare bedömer att det finns ett stort behov av arbetskraft

Skolverket har fått inspel från sex branschföreträdare om kompetensbehov av restaurang- och livsmedelsutbildade.¹²² Samtliga menar att restaurang- och livsmedelsbranschen är i stort behov av arbetskraft. Kött- och Charkföretagen bedömer att läget inom deras område är akut och att branschen behöver hundratals nya gymnasieutbildade medarbetare de kommande åren. Hotell- och Restaurangfacket lyfter att trots de senaste årens utmaningar för besöksnäringen råder det en fortsatt stor brist på kvalificerad arbetskraft i branschen.

Sveriges Bagare och Konditorer, Kött- och Charkföretagen och Visita lyfter att SCB:s prognoser saknar statistik för vissa yrkesområden och därmed riskerar att underskatta behoven. Visita anger till exempel att vissa yrkesroller som uppkommit som ett resultat av den snabba utvecklingen i besöksnäringen inte är inkluderade.

¹²². Sveriges Bagare och Konditorer, Kött- och Charkföretagen, Visita, Hotell- och Restaurangfacket, Livsmedelsföretagen och Kommunal.

Hotell- och Restaurangfacket tycker att dagens gymnasieutbildningar och yrkesutbildningar på nationell nivå är otillräckliga för att utbilda det antal som behövs för att möta behovet i besöksnäringen. Visita anser att tillgången till utbildning inom restaurang och livsmedel i landet är bristfällig, samtidigt som företag inom besöksnäring finns i nästintill alla Sveriges kommuner. Visita framför också att yrkesutbildningar inom komvux inte alltid har en inriktning som motsvarar behoven på arbetsmarknaden.

Stora möjligheter till arbete för flera yrken enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.¹²³

Yrkesprognosen visar att möjligheterna till arbete varierar mellan olika yrken inom restaurang- och livsmedelsområdet på nationell nivå. Medan bartenderar samt restaurang- och kafébiträden bedöms ha små till medelstora möjligheter till arbete år 2026, bedöms andra yrkesgrupper ha stora eller mycket stora möjligheter till arbete.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom restaurang- och livsmedelsområdet.

Yrke	Nationell prognos 2026
Bagare och konditor	Stora möjligheter till arbete
Bartender	Små till medelstora möjligheter till arbete
Hovmästare och servitör	Stora möjligheter till arbete
Kock, köksmästare och souschef	Stora möjligheter till arbete
Restaurang- och kafébiträde	Små till medelstora möjligheter till arbete
Slaktare och styckare	Mycket stora möjligheter till arbete

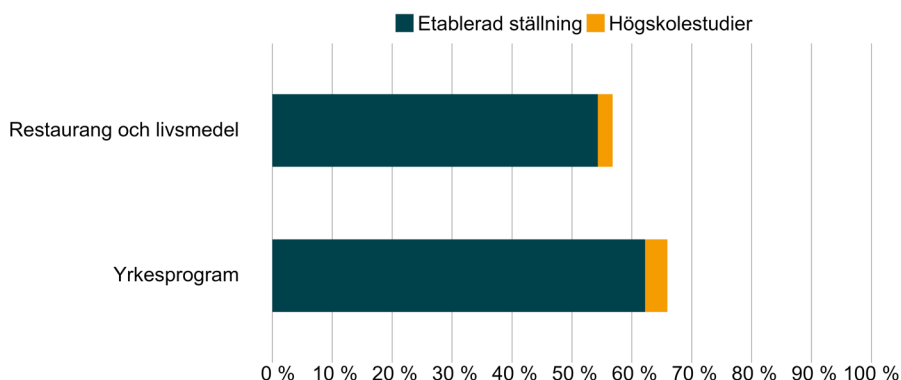
Källa: Arbetsförmedlingen

¹²³. Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

Relativt låg etableringsgrad efter utbildning inom restaurang och livsmedel

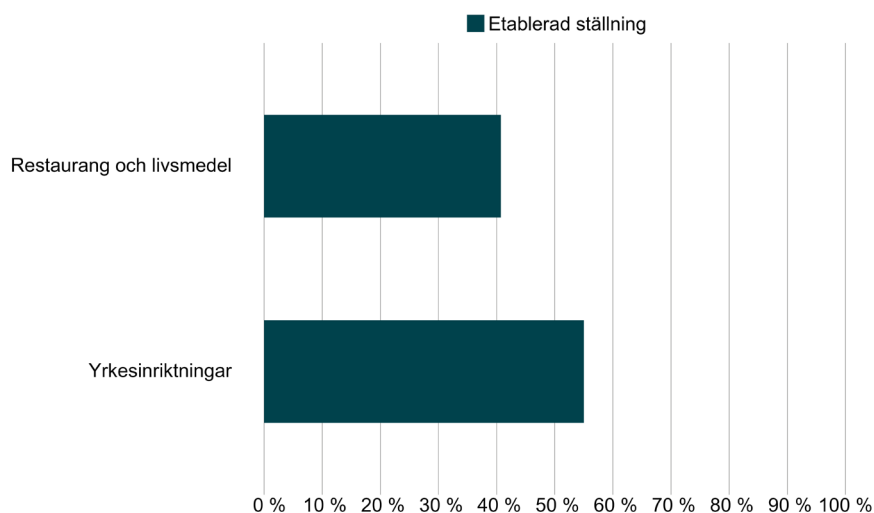
Tre år efter avslutad gymnasieutbildning på restaurang- och livsmedelsprogrammet i Jämtland är ungefär 54 procent etablerade på arbetsmarknaden. Detta är ungefär lika hög andel som snittet för riket, men en lägre andel än för yrkesprogrammen i länet generellt.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹²⁴

Personer som har läst en restaurang- och livsmedelsutbildning på gymnasial nivå inom komvux i länet är etablerade på arbetsmarknaden i större utsträckning än snittet i riket. Även jämfört med samtliga yrkesinriktade utbildningar var en lägre andel etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.¹²⁵

¹²⁴. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

¹²⁵. Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

Vanligaste yrkena bland restaurang- och livsmedelsutbildade

Tabell. De vanligaste yrkena efter en restaurang- och livsmedelsutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet¹²⁶

Skolform	Yrke	Andel
Restaurang- och livsmedelsprogrammet i gymnasieskolan	Kock och kallskänka	11 %
	Hovmästare och servitör	8 %
Restaurang- och livsmedelsutbildning inom komvux	Restaurang- och köksbiträde m.fl.	24 %
	Kock och kallskänka	21 %

Källa: SCB

Något ökande efterfrågan på restaurang- och livsmedelsprogrammet

Restaurang- och livsmedelsprogrammet utgjorde ungefär 2 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2023/24.¹²⁷

Läsåret 2022/23 var det cirka 3 procent som sökte till programmet i första hand. Det är en högre andel än snittet i riket. Restaurang- och livsmedelsprogrammet är ett av de mindre yrkesprogrammen i länet och andelen förstahandssökande har ökat något jämfört med läsåret 2017/18. Könsfördelningen bland de sökande är relativt jämn, 55 procent var kvinnor läsåret 2022/23. I länet var inriktningen mot kök och servering vanligast och näst vanligast var inriktningen mot bageri och konditori.

89 elever läste restaurang- och livsmedelsprogrammet i länet läsåret 2022/23.

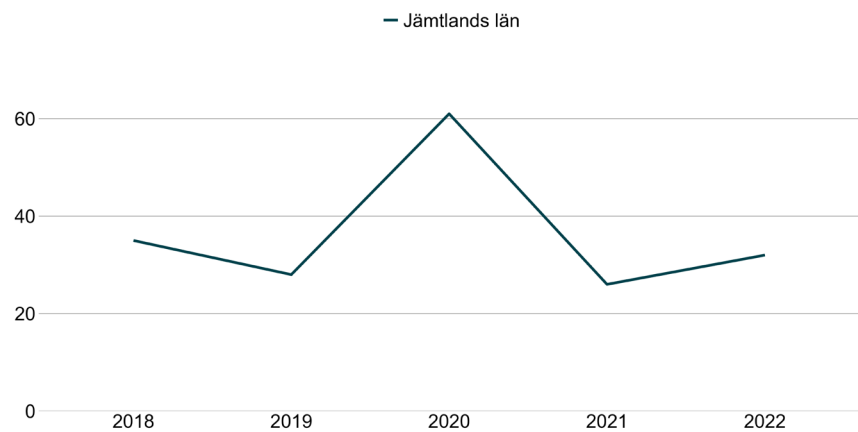
^{126.} För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Jämtlands län.

^{127.} Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

Relativt stabilt antal elever på restaurang- och livsmedelsutbildningar inom komvux

Antalet elever på komvux som läser en restaurang- och livsmedelsutbildning har varit relativt stabilt med cirka 30 elever per år sedan 2018. År 2020 ökade dock antalet till drygt 60 elever för att sedan minska igen.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom restaurang och livsmedel inom komvux i länet 2018–2022.

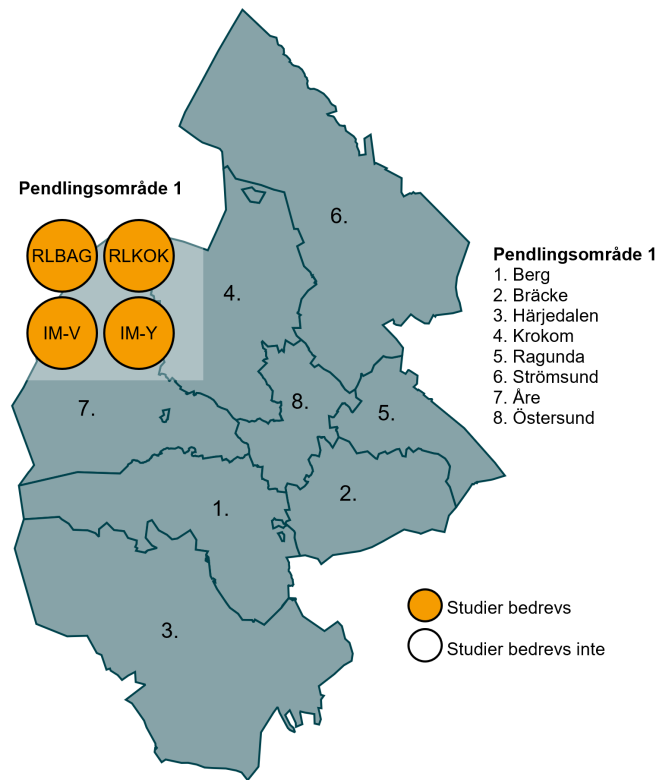
Restaurang- och livsmedelsutbildning i länet

Läsåret 2022/23 bedrevs båda inriktningarna på restaurang och livsmedelsprogrammet i länet. Även introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion inom restaurang och livsmedel bedrevs i länet.

Figur. Utbud av restaurang- och livsmedelsprogrammet i länets pendlingsområden läsåret 2022/23.¹²⁸

Förklaring av förkortningar

- RLBAG bakeri och konditori
- RLKOK kök och servering
- IM-V programinriktat val
- IM-Y yrkesintroduktion

Två huvudmän bedrev utbildning inom restaurang och livsmedel på komvux åren 2020–2022, Åre och Östersund.¹²⁹ En huvudman bedrev sammanhållen yrkesutbildning i form av yrkespaket inom restaurang och livsmedel på komvux 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom restaurang och livsmedel i länet 2021.¹³⁰

Yrkespaket	Huvudman
Bagare och konditor	Östersund
Kock	Östersund

128. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.
129. Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.
130. Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

VVS och fastighet

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på VVS- och fastighetsprogrammet i länet bör öka. Huvudmännen bör planera och dimensionera introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta. Skolverket bedömer att antalet utbildningsplatser på VVS- och fastighetsbildningar inom komvux bör öka.

SCB bedömer att det i länet finns en risk för viss brist på utbildade inom VVS, drift, underhåll och energiteknik framöver. Region Jämtland Härjedalen anger att efterfrågan på utbildade kan vara något större än vad SCB beräknar. Etableringsgraden bland de som har läst en VVS- och fastighetsutbildning i länet är högre än för flera andra yrkesinriktningar i länet. Det är också en relativt hög andel i utbildningsgruppen som arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning.

Andelen ungdomar i länet som söker till VVS- och fastighetsprogrammet i första hand har minskat något de senaste åren. I princip alla förstahands-sökande till programmet är män. I länet bedrevs alla programmets inriktningar läsåret 2022/23. Antalet elever som läser en VVS- och fastighetsbildning inom komvux i länet har ökat något jämfört med 2018. I länet var det två huvudmän som bedrev VVS- och fastighetsutbildning inom komvux åren 2020–2022.

Viss brist på arbetskraft med utbildning inom VVS, drift, underhåll och energiteknik på sikt enligt SCB

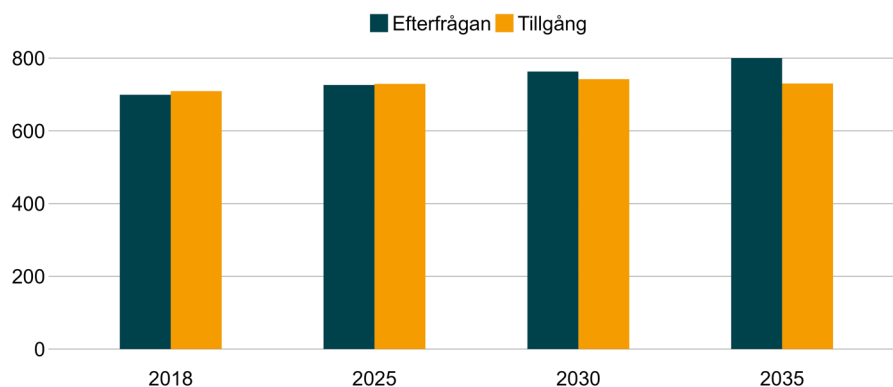
SCB prognostiserar arbetsmarknadsläget för VVS-utbildade och personer med utbildning inom drift, underhåll och energiteknik på gymnasial nivå. Detta innebär att prognosen även innefattar el- och energiprogrammets inriktning mot elteknik och industritekniska programmets inriktning mot driftsäkerhet och underhåll, samt motsvarande äldre utbildningar. Inriktningen mot fastighet inom VVS- och fastighetsprogrammet ingår i SCB:s prognos för byggutbildade.

SCB bedömer att det på nationell nivå väntas bli ett varierat arbetsmarknads-läge för utbildade inom VVS, drift, underhåll och energiteknik 2035. I Jämtland bedömer SCB att det framöver finns en risk för viss brist på utbildade.

Länets tillgång på personer med dessa utbildningar väntas öka med cirka 5 procent under prognosperioden. Relativt många i utbildningsgruppen beräknas vidareutbilda sig. Efterfrågan på utbildade inom VVS, drift, underhåll och energiteknik väntas öka med ungefär 15 procent fram till år 2035. Ökningen beror främst på att en högre andel av länets VVS-montörer och kyl- och värmepumpstekniker antas ha denna utbildning framöver jämfört med i dag.

För utbildningsgruppen byggutbildade bedömer SCB att arbetsmarknadsläget kommer vara balanserat framöver (se vidare under avsnittet Bygg och anläggning).

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på utbildade inom VVS-utbildning samt utbildning inom drift, underhåll och energiteknik i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Regionens inspel

Region Jämtland Härjedalen har i sitt inspel till Skolverket angett att tillgången på utbildade kan vara något större än vad SCB anger i sin prognos. Det beror på att kyl- och värmepumpsmontör finns som arbetsmarknadsutbildning i länet. Regionen anger vidare att efterfrågan på utbildade är något större än vad som framgår i SCB:s prognos. Det beror på att huvuddelen av arbetsgivarna inom området är små och därför inte finns med i SCB:s prognos.

Nationella branschföreträdare anser att det finns en stor efterfrågan på utbildade

En nationell branschföreträdare har inkommit med inspel om kompetensbehoven av VVS- och fastighetsutbildade, Fastighetsbranschens utbildningsnämnd (FU).

FU beskriver att deras kompetensbehovsundersökning visar på en mycket hög efterfrågan inom samtliga yrkesroller där arbetsgivarna efterfrågar gymnasial utbildning. FU menar också att det är för få skolor som erbjuder inriktningen fastighet i gymnasieskolan i förhållande till hur behoven ser ut på arbetsmarknaden. Inriktningen fastighet lockar i högre utsträckning kvinnor, vilket också är något som fastighetsbranschen efterfrågar då det traditionellt är en mansdominerad bransch. FU anser också att yrkespaketen inom komvux behöver utökas inom alla regioner.

Stora möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.¹³¹

Yrkesprognosen visar att det på nationell nivå väntas vara stora eller mycket stora möjligheter till arbete inom flera yrken inom VVS och fastighet.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom VVS- och fastighetsområdet.

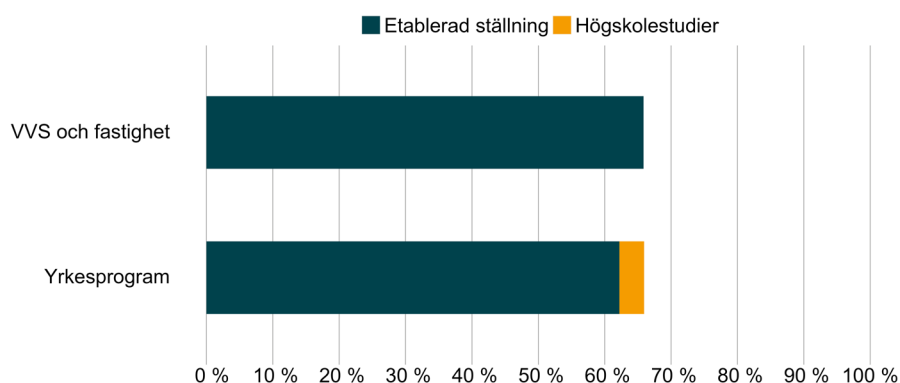
Yrke	Nationell prognos 2026
Fastighetsskötare	Stora möjligheter till arbete
Kyl- och värmepumpstekniker	Mycket stora möjligheter till arbete
VVS-montör	Mycket stora möjligheter till arbete

Källa: Arbetsförmedlingen

Relativt hög etableringsgrad efter utbildning inom VVS och fastighet

Tre år efter avslutad gymnasieutbildning i Jämtland är ungefär 65 procent av de som har läst VVS- och fastighetsprogrammet etablerade på arbetsmarknaden. Detta är en lägre andel än snittet för riket, men en högre andel än för yrkesprogrammen i länet generellt.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹³²

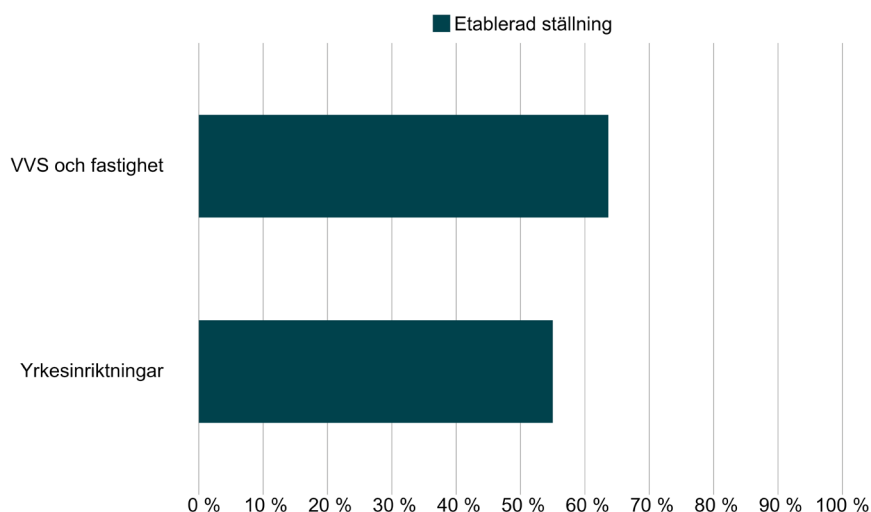

^{131.} Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

^{132.} Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

Personer som har läst en utbildning inom VVS och fastighet på gymnasial nivå inom komvux i länet är etablerade på arbetsmarknaden i större utsträckning än snittet för riket. Jämfört med samtliga yrkesinriktade utbildningar i länet var en högre andel etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.¹³³

VVS-montör är det vanligaste yrket bland VVS- och fastighetsutbildade

Tabell. De vanligaste yrkena efter en VVS- och fastighetsutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.¹³⁴

Skolform	Yrke	Andel
VVS- och fastighetsprogrammet i gymnasieskolan	VVS-montör m.fl.	32 %
	Kyl- och värmepumpstekniker m.fl.	12 %
VVS- och fastighetsutbildning inom komvux	VVS-montör m.fl.	31 %
	Fastighetsskötare	19 %

Källa: SCB

^{133.} Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

^{134.} För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Jämtlands län

53 elever läste VVS- och fastighetsprogrammet i länet läsåret 2022/23.

Något minskande efterfrågan på VVS- och fastighetsprogrammet

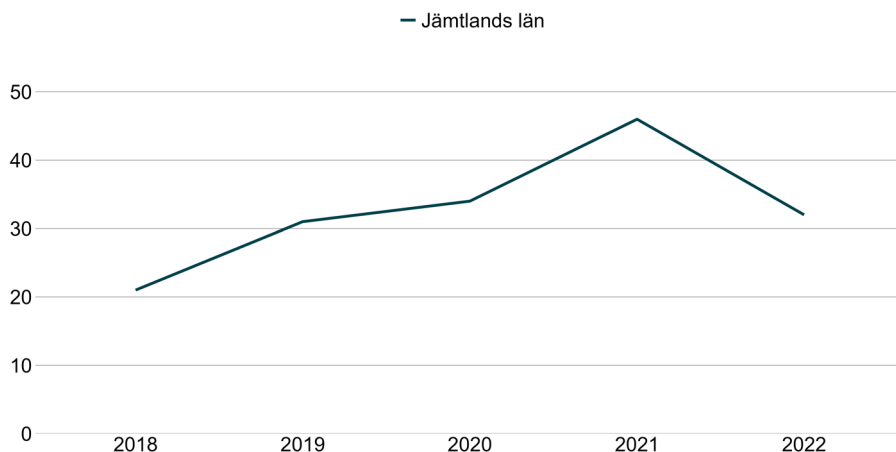
VVS- och fastighetsprogrammet utgjorde ungefär 1 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2023/24.¹³⁵

Läsåret 2022/23 var det cirka 1 procent som sökte till programmet i första hand. Det är ungefär samma andel som snittet i riket. VVS- och fastighetsprogrammet är ett av länets mindre yrkesprogram, och andelen förstahands-sökande har minskat något jämfört med läsåret 2017/18. Det var enbart män som sökte programmet i första hand läsåret 2022/23. I länet var inriktningen mot VVS vanligast och näst vanligast var inriktningen mot kyl- och värme-pumpsteknik.

Något ökande antal elever som läser VVS- och fastighetsutbildning inom komvux

Antalet elever som läser en yrkesinriktning mot VVS- och fastighet inom komvux i länet har ökat jämfört med 2018. År 2022 minskade dock antalet elever något.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom VVS och fastighet inom komvux i länet 2018–2022.

¹³⁵. Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

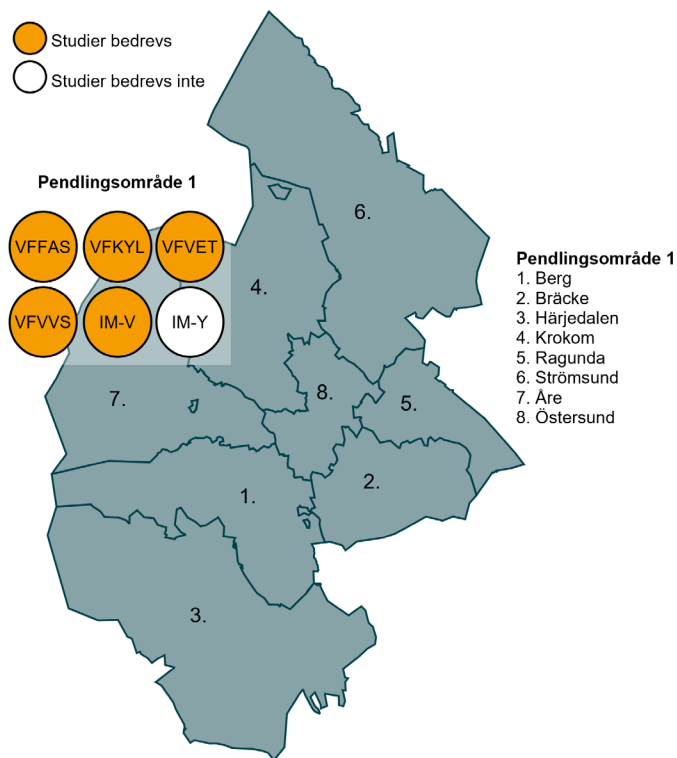
VVS- och fastighetsutbildning i länet

Läsåret 2022/23 bedrevs samtliga inriktningar som finns på VVS- och fastighetsprogrammet i länet. I länet bedrevs även programinriktat val med inriktning mot VVS- och fastighetsprogrammet.

Figur. Utbud av VVS- och fastighetsprogrammet i länets pendlingsområden läsåret 2022/23.¹³⁶

Förklaring av förkortningar

VFFAS	fastighet
VFKYL	kyl- och värmepumpsteknik
VFVET	ventilation
VFVVS	VVS
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

Använder Bing
© TomTom

Två huvudmän för komvux bedrev utbildning inom VVS och fastighet åren 2020–2022, Östersund och Jämtlands Gymnasieförbund.¹³⁷ En huvudman i länet bedrev sammanhållna yrkesutbildning i form av ett yrkespaket inom VVS och fastighet under år 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom VVS och fastighet i länet 2021.¹³⁸

Yrkespaket	Huvudman
Fastighetstekniker	Jämtlands Gymnasieförbund
Kyltekniker	Jämtlands Gymnasieförbund
VVS-montör	Jämtlands Gymnasieförbund

^{136.} Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

^{137.} Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.

^{138.} Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Vård och omsorg

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Skolverket bedömer att andelen erbjudna platser på vård- och omsorgsprogrammet i länet bör öka. Huvudmännen bör planera och dimensionera introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta. Skolverket bedömer att antalet utbildningsplatser på vård- och omsorgsutbildningar inom komvux bör öka.

SCB bedömer att det finns en risk för stor brist på vård- och omsorgsutbildade i länet framöver. Personer som har läst vård- och omsorgsprogrammet i gymnasieskolan i länet har en relativt hög etableringsgrad och dessutom fortsätter en relativt hög andel till högskolestudier. Även efter en vård- och omsorgsutbildning inom komvux är en hög andel etablerade på arbetsmarknaden. Vård- och omsorgsutbildade har också en jämförelsevis hög matchningsgrad, det vill säga hur stor andel som arbetar inom ett yrke som matchar deras utbildning.

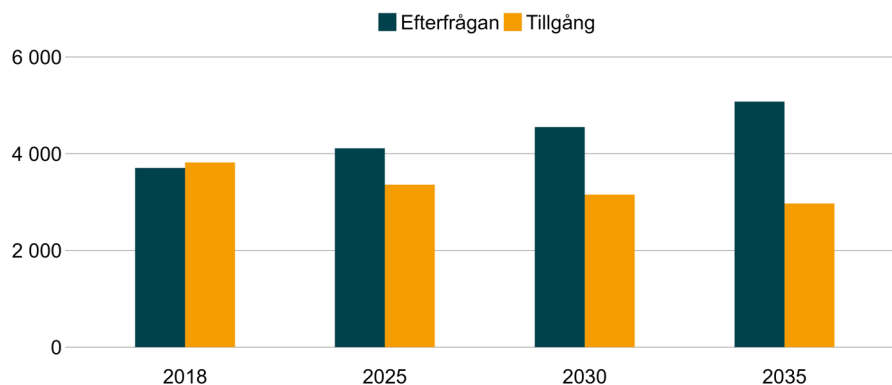
Andelen ungdomar i länet som söker till vård- och omsorgsprogrammet i första hand har varit stabil de senaste åren. Jämfört med 2018 har antalet elever på komvux som läser en vård- och omsorgsutbildning ökat. Vård och omsorg är den största yrkesinriktningen inom komvux i länet.

Brist på arbetskraft med utbildning inom vård och omsorg på sikt enligt SCB

Enligt SCB:s prognos väntas det på nationell nivå bli stor brist på vård- och omsorgsutbildade 2035. I Jämtland bedömer SCB att det framöver finns en risk för stor och ökande brist på utbildade.

SCB bedömer att länets tillgång på vård- och omsorgsutbildade kommer minska med cirka 20 procent fram till år 2035. Pensionsavgångarna inom utbildningsgruppen väntas bli större än genomsnittet på hela arbetsmarknaden. Samtidigt väntas många vidareutbilda sig, främst inom hälso- och sjukvårdsområdet. Efterfrågan på utbildade väntas öka med cirka 35 procent. En del av ökningen beror på den väntade befolkningstillväxten i länet och att andelen äldre ökar. Dessutom väntas en utbildningsväxling inom bland annat yrkena undersköterska, vårdbiträde och personlig assistent. Det innebär att andelen som har en vård- och omsorgsutbildning väntas öka inom dessa yrken. Att undersköterska har blivit en skyddad yrkestitel med särskilda utbildningskrav bidrar till denna utveckling.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på utbildade inom vård och omsorg i länet fram till 2035.

Källa: SCB

Regionens inspel

Region Jämtland Härjedalen har i sitt inspel till Skolverket inte gjort några tillägg till SCB:s prognos.

Nationella branschföreträdare bedömer att det finns ett stort behov av utbildade

Skolverket har fått två inspel om kompetensbehov av vård- och omsorgsutbildade.¹³⁹ Både Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och organisationen Vård- och omsorgscollege bekräftar bilden som ges i SCB:s prognos, det vill säga att det finns ett stort behov av arbetskraft med vård- och omsorgsutbildning både på kort och lång sikt. SKR menar att kompetensbehoven kommer att öka under kommande år till följd av statliga ambitionshöjningar och reformer. SKR lyfter också att SCB:s prognoser från år 2020 delvis behöver kompletteras med en mer aktuell bild av kompetensbehoven.

¹³⁹. Vård- och omsorgscollege och Sveriges Kommuner och Regioner.

Stora möjligheter till arbete enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos

Medan SCB:s utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser beräknar tillgång och efterfrågan inom olika utbildningsgrupper bedömer Arbetsförmedlingens yrkesprognos möjligheten att få jobb utifrån olika yrken.¹⁴⁰

Yrkesprognosen visar att det på nationell nivå väntas vara ett varierat arbetsmarknadsläge för yrken inom vård- och omsorgsområdet år 2026. Medan undersköterskor, personliga assistenter samt vårdare och boendestödjare har stora möjligheter till arbete, är möjligheterna små till medelstora för vårdbiträden.

Tabell. Arbetsförmedlingens yrkesprognos för yrken inom vård- och omsorgsområdet.

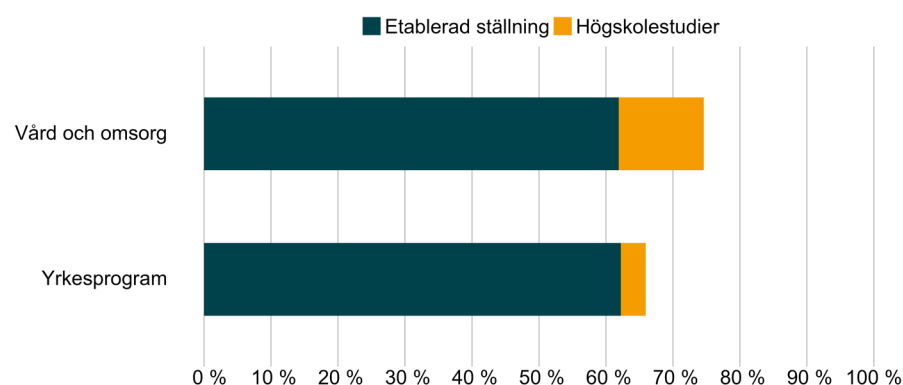
Yrke	Nationell prognos 2026
Undersköterska	Mycket stora möjligheter till arbete
Vårdbiträde	Små till medelstora möjligheter till arbete
Personlig assistent	Stora möjligheter till arbete
Vårdare och boendestödjare	Stora möjligheter till arbete

Källa: Arbetsförmedlingen

Relativt hög etableringsgrad efter utbildning inom vård och omsorg

Tre år efter avslutad gymnasieutbildning i Jämtland är drygt 60 procent av de som har läst vård- och omsorgsprogrammet etablerade på arbetsmarknaden. Detta är högre än snittet för riket, och ungefär lika stor andel som för yrkesprogrammen i länet generellt. I relation till andra yrkesprogram är det en högre andel som fortsätter utbilda sig vid högskolan efter att ha läst vård- och omsorgsprogrammet.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹⁴¹

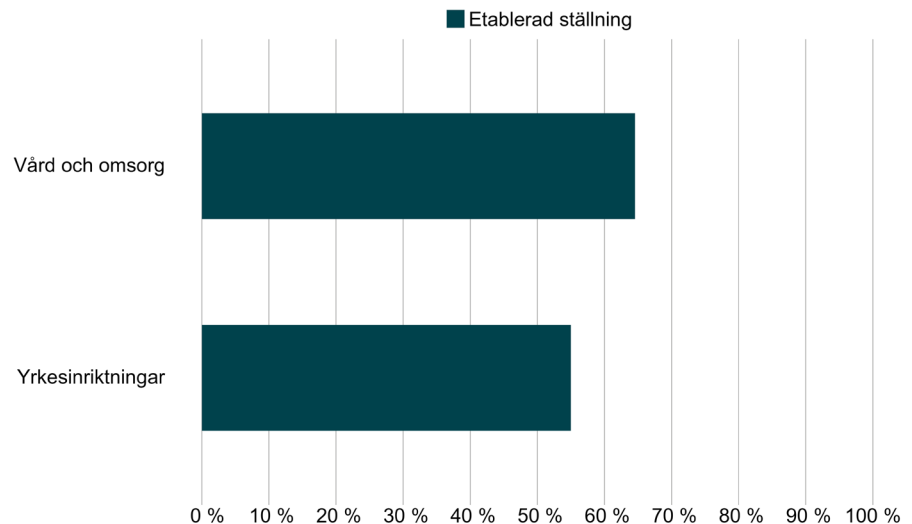

^{140.} Alla yrken finns inte med i Yrkesprognosen. Exempelvis omfattas inte små yrken (färre än 3 000 förvärvsarbetande) samt mycket heterogena yrkesgrupper.

^{141.} Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17.

Personer som har läst en vård- och omsorgsutbildning på gymnasial nivå inom komvux i länet är etablerade på arbetsmarknaden i ungefär lika stor utsträckning som i riket. Jämfört med samtliga yrkesinriktade utbildningar var en högre andel etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden ett år efter avslutade studier med yrkesinriktning inom komvux.¹⁴²

Undersköterska är det vanligaste yrket bland utbildade inom vård och omsorg

Tabell. De vanligaste yrkena efter en vård- och omsorgsutbildning i gymnasieskolan eller komvux i länet.¹⁴³

Skolform	Yrke	Andel
Vård- och omsorgsprogrammet i gymnasieskolan	Undersköterska, vård- och specialavdelning	48 %
	Undersköterska, hemtjänst, hemsjukvård och äldreboende	22 %
Vård- och omsorgsutbildning inom komvux	Undersköterska, hemtjänst, hemsjukvård och äldreboende	50 %
	Vårdare, boendestödjare	13 %
	Vårdbiträde	9 %
	Undersköterska, vård- och specialavdelning	8 %
	Personlig assistent	3 %

Källa: SCB

^{142.} Statistiken omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren.

^{143.} För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Jämtlands län.

102 elever läste på vård- och omsorgsprogrammet i länet läsåret 2022/23.

Stabil efterfrågan på vård- och omsorgsprogrammet

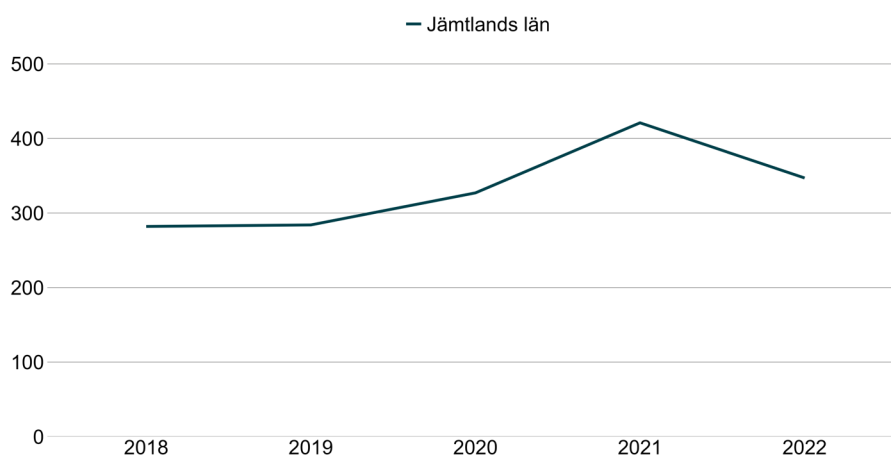
Vård- och omsorgsprogrammet utgjorde ungefär 3 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2023/24.¹⁴⁴

Läsåret 2022/23 var det cirka 3 procent som sökte till programmet i första hand. Under samma period har andelen förstahandssökande varit i snitt 3 procent. Det är ungefär samma andel som snittet i riket. Andelen förstahands-sökande i länet har varit relativt stabil under de senaste åren, med en liten nedgång läsåret 2021/22. Det är betydligt fler kvinnor som söker programmet i första hand, andelen män var 8 procent läsåret 2022/23.

Ökande antal elever på vård- och omsorgsutbildningar inom komvux

Antalet elever som läser vård- och omsorgsutbildningar inom komvux i länet har ökat jämfört med 2018. Vård- och omsorgsutbildningar är det absolut största yrkesområdet inom komvux i länet.

Figur. Antal elever som läst kurser om minst 400 poäng inom vård och omsorg inom komvux i länet 2018–2022.

Vård- och omsorgsutbildning i länet

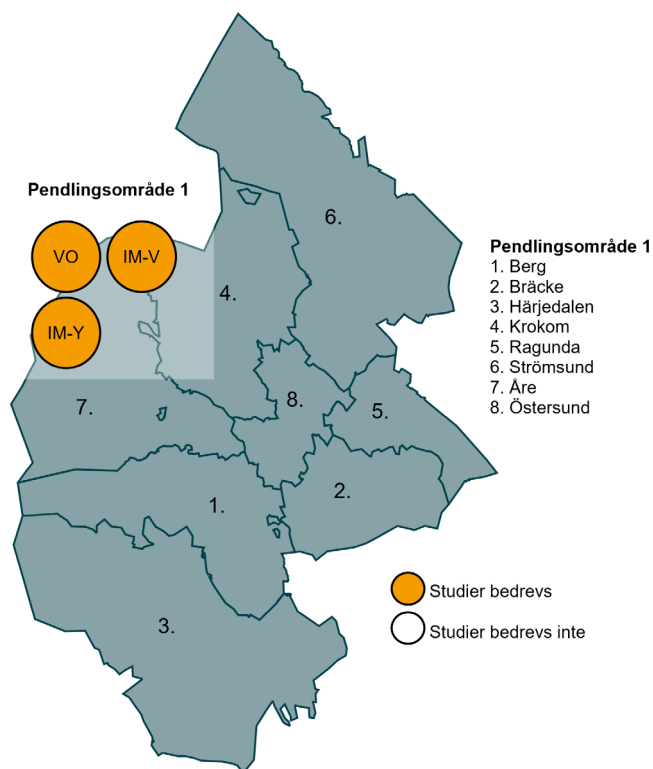
Läsåret 2022/23 bedrevs vård- och omsorgsprogrammet i länet. I länet bedrevs även introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion inom vård och omsorg.

¹⁴⁴. Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

Figur. Utbud av vård- och omsorgsprogrammet i länets pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁴⁵

Förklaring av förkortningar

VO	vård- och omsorgs- programmet
IM-V	programinriktat val
IM-Y	yrkesintroduktion

Använder Bing
© TomTom

Fem huvudmän bedrev utbildning inom vård och omsorg på komvux åren 2020–2022, Härjedalen, Krokom, Strömsund, Östersund och Jämtlands Gymnasieförbund.¹⁴⁶ Tre huvudmän bedrev sammanhållna yrkesutbildningar i form av yrkespaket inom vård och omsorg år 2021.

Tabell. Genomförda yrkespaket inom vård och omsorg i länet 2021.¹⁴⁷

Yrkespaket	Huvudman
Undersköterska	Östersund, Krokom, Strömsund
Undersköterska inriktning funktionsnedsättning	Östersund
Undersköterska – grundutbildning	Östersund
Undersköterska – psykiatri	Östersund
Undersköterska – sjukvård	Östersund
Undersköterska – äldreomsorg	Östersund
Vårdbiträde	Östersund, Strömsund

^{145.} Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

^{146.} Skolverket anger att studier bedrevs om minst fem elever har läst minst 400 poäng inom kurser som ingår i något av gymnasieskolans yrkesprogram år 2020–2022.

^{147.} Observera att endast yrkespaket med registrerade elever finns med i sammanställningen.

Högskoleförberedande program

Det finns sex högskoleförberedande program:

- ekonomiprogrammet
- estetiska programmet
- humanistiska programmet
- naturvetenskapsprogrammet
- samhällsvetenskapsprogrammet
- teknikprogrammet.

Skolverkets bedömning av utbildningsutbudet

Sammantaget bedömer Skolverket att andelen erbjudna platser inom högskoleförberedande program bör minska, till förmån för yrkesprogram.

Enligt SCB:s bedömning riskerar det att bli överskott på arbetskraft med högskoleförberedande utbildning som högsta utbildningsnivå i länet framöver. Det finns dock risk för brist på arbetskraft med eftergymnasial utbildning inom flera områden framöver.

För ekonomiprogrammet bedömer Skolverket att andelen erbjudna platser bör minska. De som har läst ekonomiprogrammet fortsätter i relativt låg utsträckning till högskolestudier efter avslutad utbildning. Andelen förstahandssökande till programmet har ökat de senaste åren.

För estetiska programmet bedömer Skolverket att andelen erbjudna platser bör minska. De som har läst estetiska programmet fortsätter i relativt låg utsträckning till högskolestudier efter avslutad utbildning. Andelen förstahandssökande till programmet har minskat de senaste åren.

För humanistiska programmet bedömer Skolverket att andelen erbjudna platser bör behållas på nuvarande nivå. De som har läst humanistiska programmet fortsätter i relativt hög utsträckning till högskolestudier efter avslutad utbildning. Andelen förstahandssökande till programmet har minskat de senaste åren.

För naturvetenskapsprogrammet bedömer Skolverket att andelen erbjudna platser bör behållas på nuvarande nivå. De som har läst naturvetenskapsprogrammet fortsätter i relativt hög utsträckning till högskolestudier efter avslutad utbildning. Andelen förstahandssökande till programmet har minskat de senaste åren.

För samhällsvetenskapsprogrammet bedömer Skolverket att andelen erbjudna platser bör minska. De som har läst samhällsvetenskapsprogrammet fortsätter i relativt låg utsträckning till högskolestudier efter avslutad utbildning. Andelen förstahandssökande till programmet har varit relativt stabil de senaste åren.

För teknikprogrammet bedömer Skolverket att andelen erbjudna platser bör behållas på nuvarande nivå. Tre år efter avslutad utbildning på teknikprogrammet är det knappt 40 procent som har fortsatt till högskolestudier, vilket är högre än efter flera andra högskoleförberedande program. Andelen förstahandssökande till programmet har varit reellt stabil de senaste åren.

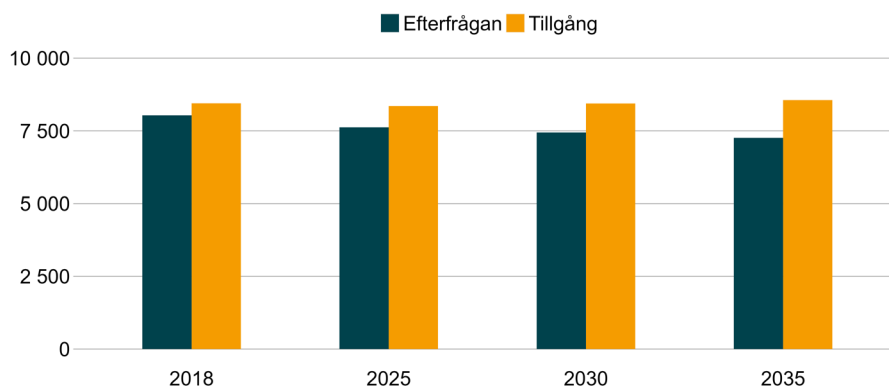
Risk för överskott av arbetskraft med högskoleförberedande utbildning enligt SCB

De som har en högskoleförberedande utbildning bidrar till kompetensförsörjningen på två sätt. Dels är de relevanta på den del av arbetsmarknaden där arbetsgivare rekryterar brett och har ett generellt behov av gymnasialt utbildad arbetskraft. Dels utgör de grunden för den del av arbetskraften som har högskoleutbildning. I denna fördjupningsdel tittar vi därför både på det generella behovet av gymnasialt utbildade och behovet av högskoleutbildade.

SCB bedömer att det på nationell nivå väntas bli ett överskott på arbetskraft med högskoleförberedande gymnasieutbildning som högsta utbildningsnivå 2035. Ett undantag är gymnasieingenjörer, där det beräknas bli brist på utbildade på nationell nivå framöver. På nationell nivå väntas det också bli brist på eftergymnasialt utbildade inom flera områden framöver, till exempel utbildade inom pedagogik, hälso- och sjukvård samt teknik och data.

I Jämtland bedömer SCB att det finns en risk för överskott av personer med högskoleförberedande utbildning som högsta utbildningsnivå framöver. Länets tillgång på personer med högskoleförberedande utbildning väntas vara relativt oförändrad under prognosperioden. Pensionsavgångarna väntas bli mindre än genomsnittet på hela arbetsmarknaden. Samtidigt väntas många vidareutbilda sig och därmed lämna utbildningsgruppen. Efterfrågan på arbetskraft med högskoleförberedande utbildning väntas minska med ungefär 10 procent fram till år 2035. Minskningen beror på den utbildningsväxling som väntas ske inom stora delar av arbetsmarknaden. Det antas till exempel bli vanligare med yrkesutbildningar inom ett antal yrken inom vård, data och it samt bygg och anläggning.

Figur. Prognos över tillgång och efterfrågan på arbetskraft med högskoleförberedande utbildning som högsta utbildningsnivå i länet fram till 2035.

Källa: SCB

SCB gör även en prognos över utbildningsgruppen Yh-tekniker och gymnasieingenjörsutbildning i länet. En del av denna utbildningsgrupp är personer med en gymnasieingenjörsutbildning. Fram till 2035 är det 1 000 personer som väntas lämna arbetskraften i denna utbildningsgrupp, framför allt till följd av pensionering. Av de som examineras under perioden fram till 2035 väntas samtliga komma från yrkeshögskolan. Totalt beräknas 400 personer som är folkbokförda i Jämtlands län att examineras fram till 2035. Efterfrågan på Yh-tekniker och gymnasieingenjörer i länet beräknas vara relativt konstant. Enligt prognosen finns det risk för brist på personer med denna utbildning, eftersom tillgången på utbildade minskar samtidigt som efterfrågan är konstant.

Regionens inspel

Region Jämtland Härjedalen har i sitt inspel till Skolverket inte gjort något tillägg till SCB:s prognos. Regionen anger dock att det överlag är svårt att göra bedömningar av arbetsmarknadsläget för arbetskraft med högskoleförberedande utbildning som högsta utbildningsnivå.

Flera branschföreträdare framhåller behovet av högskoleutbildade

Skolverket har efterfrågat synpunkter från nationella branschföreträdare om behoven av gymnasialt yrkesutbildade på nationell nivå. I sina inspel kring yrkesprogrammen är det flera branschföreträdare som har framhållit att branschen även behöver högskoleutbildad kompetens. Framför allt är det personer med högskoleutbildning inom teknik och it som efterfrågas, men även personer med högskoleutbildning inom logistik och inköp.

Stort behov av gymnasieingenjörer enligt nationella branschföreträdare

Skolverket har fått fem inspel om kompetensbehovet av utbildade från vidareutbildningen med ett fjärde tekniskt år (TE4).¹⁴⁸

Byggföretagen, Teknikföretagen, Trä- och Möbelföretagen, Svensk Elektronik och Sveriges Ingenjörer delar SCB:s bedömning om att det behövs fler gymnasieingenjörer. Teknikföretagen och Trä- och Möbelföretagen menar att behovet av teknisk kompetens har ökat generellt i industrin. Det beror både på att industriella processer blir alltmer komplexa och på att det är brist på industriutbildad arbetskraft vilket ökar behovet av tekniker.

Svensk Elektronik pekar på att det har blivit allt svårare att hitta rätt kompetens till elektronikbranschen. Sveriges Ingenjörer, Trä- och Möbelföretagen och Teknikföretagen lyfter att etableringsgraden är hög bland gymnasieingenjörer, vilket de menar visar att det finns ett tydligt behov på arbetsmarknaden.

Ytterligare en orsak till att behovet av gymnasieingenjörer kommer att öka är att många av de gymnasieingenjörer som finns på arbetsmarknaden i dag närmar sig pensionsåldern. Flera branschföreträdare konstaterar att dessa

¹⁴⁸. Svensk Elektronik, Teknikföretagen, Trä- och Möbelföretagen, Sveriges Ingenjörer och Byggföretagen.

personer utgör en betydande del av den tekniska kompetensen i svensk industri, och att det kommer att skapa stora behov i verksamheterna när de försvinner. Enligt Teknikföretagen har det dessutom utbildats för få gymnasieingenjörer och högskoleingenjörer under lång tid, vilket förstärker omfattningen på behoven. Nyexaminerade gymnasieingenjörer kan inte rakt av ersätta personer med lång yrkeserfarenhet, men de kan bidra till täcka delar av behoven.

Flera branschföreträdare framhåller att de utöver gymnasieingenjörer även kommer att finnas behov av fler civil- och högskoleingenjörer. De ser dock ingen konkurrens mellan de olika utbildningsformerna utan beskriver TE4 som ett komplement eller en väg till högskoleutbildningar.

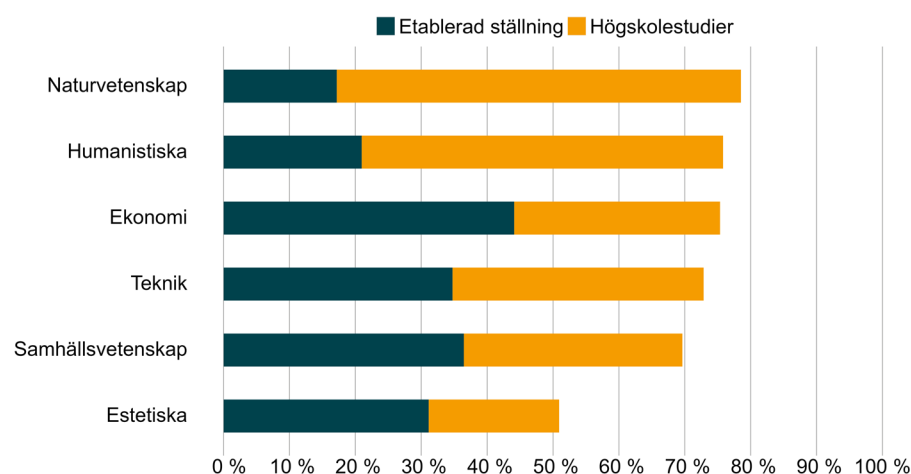
Sveriges Ingenjörer och Svensk Elektronik menar att både potentiella elever och näringslivet behöver mer kunskap om TE4. Många skolor har svårt att attrahera elever. Sveriges Ingenjörer tror att det finns potential att locka fler unga till TE4 genom att öka kunskapen om utbildningen och vad som skiljer den från en högskole- eller civilingenjörsutbildning.

Etablering efter högskoleförberedande gymnasieutbildning

Drygt 60 procent av de som har läst naturvetenskapsprogrammet påbörjar högskolestudier inom tre år efter avslutad gymnasieutbildning. Det är den utbildning där högst andel fortsätter till högskolestudier. Efter avslutade studier på det estetiska programmet är det 20 procent som fortsätter till högskolestudier, vilket är lägst av samtliga högskoleförberedande program. Värt att notera är dock att många som gått estetiska programmet fortsätter med andra studier än högskolestudier efter gymnasieskolan. Dessa studier omfattas inte av statistiken som används i detta underlag.

Andelen som etablerat sig på arbetsmarknaden tre år efter avslutad gymnasieutbildning är högst för de som har läst ekonomiprogrammet. Lägst etableringsgrad har de som har läst naturvetenskapsprogrammet.

Figur. Andel i länet som är etablerade på arbetsmarknaden eller i högskolestudier tre år efter avslutad gymnasieutbildning.¹⁴⁹

¹⁴⁹. Statistiken omfattar ungdomar som slutförde ett högskoleförberedande program i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17

Vanligaste yrkena bland de som har en högskoleförberedande utbildning

Tabell. De vanligaste yrkena efter högskoleförberedande program i gymnasieskolan i länet.¹⁵⁰

Program	Yrke	Andel
Samhällsvetenskapsprogrammet	Butikssäljare, dagligvaror	12 %
	Butikssäljare, fackhandel	7 %
	Kundtjänstpersonal	7 %
	Vårdbiträde	6 %
	Förskollärare	4 %
Naturvetenskapsprogrammet	Butikssäljare, dagligvaror	10 %
	Grundskollärare	4 %
	Kundtjänstpersonal	4 %
	Butikssäljare, fackhandel	3 %
	Förskollärare	3 %
	Ordersamordnare m.fl.	3 %
	Restaurang- och köksbiträde m.fl.	3 %
	Soldat m.fl.	3 %
Estetiska programmet	Butikssäljare, fackhandel	15 %
	Butikssäljare, dagligvaror	7 %
	Vårdbiträde	7 %
	Restaurang- och köksbiträde m.fl.	4 %
	Barnskötare	3 %
	Brevbärare och postterminalarbetare	3 %
	Fritidspedagog	3 %
	Träarbetare, snickare m.fl.	3 %
Teknikprogrammet	Kundtjänstpersonal	9 %
	Supporttekniker, it	8 %
	Butikssäljare, dagligvaror	6 %
	Butikssäljare, fackhandel	5 %
Ekonomiprogrammet	Butikssäljare, fackhandel	13 %
	Butikssäljare, dagligvaror	12 %
	Banktjänsteman	6 %
	Kundtjänstpersonal	6 %
	Övrig kontorsassistent och sekreterare	4 %
Humanistiska programmet	Butikssäljare, dagligvaror	18 %
	Butikssäljare, fackhandel	18 %

Källa: SCB

150. För detaljerad information om yrkesstatistiken, se Bilaga 1 Yrkesstatistik Jämtlands län

Antal elever på högskoleförberedande program i länet läsåret 2022/23:

Samhällsvetenskapsprogrammet: 725

Ekonomiprogrammet: 684

Naturvetenskapsprogrammet: 417

Teknikprogrammet: 291

Estetiska programmet: 202

Humanistiska programmet: 56

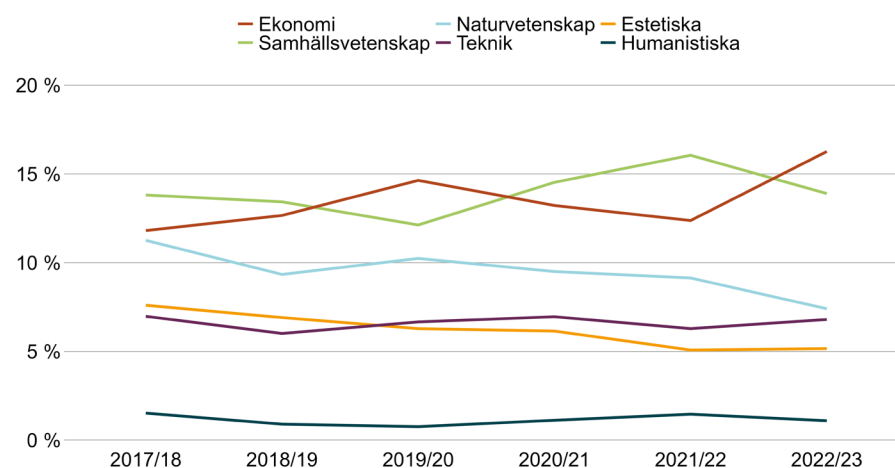
Minskande andel ungdomar väljer högskoleförberedande program

De högskoleförberedande programmen tillsammans utgjorde ungefär 55 procent av de erbjudna platserna på gymnasieskolans nationella program i länet läsåret 2023/24¹⁵¹

Läsåret 2022/23 var det cirka 51 procent som sökte till ett högskoleförberedande program i första hand. Det är en lägre andel än snittet i riket där ungefär 64 procent sökte till ett högskoleförberedande program i första hand. Andelen som söker ett högskoleförberedande program i länet har minskat jämfört med läsåret 2017/18 då 53 procent sökte till ett sådant program i första hand.

Andelen förstahandssökande till de olika högskoleförberedande programmen har varierat under de senaste åren. De mest sökta programmen är samhällsvetenskapsprogrammet och ekonomiprogrammet. Andelen förstahandssökande till naturvetenskapsprogrammet har minskat under de senaste åren, det gäller även för det estetiska programmet och humanistiska programmet. Humanistiska programmet är det program som har lägst andel förstahandssökande i länet.

Figur. Utveckling av andel förstahandssökande per högskoleförberedande program i länet.

Könsfördelningen bland förstahandssökande är relativt jämn på ekonomi-programmet och naturvetenskapsprogrammet. Det är fler kvinnor som söker till det estetiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet, medan fler män söker till teknikprogrammet.

¹⁵¹. Skolverket har samlat in uppgifter om antal planerade platser på de nationella programmen från Sveriges antagningskanslier och skolor med egen antagning. Uppgifterna samlades in våren 2023.

Figur. Andel förstahandssökande och andel erbjudna platser per program i länet.

Program	Andel förstahandssökande till läsåret 2022/23	Andel erbjudna platser läsåret 2023/24
Samhällsvetenskapsprogrammet	14 %	15 %
Ekonomiprogrammet	16 %	16 %
Naturvetenskapsprogrammet	7 %	10 %
Teknikprogrammet	7 %	7 %
Estetiska programmet	5 %	5 %
Humanistiska programmet	1 %	2 %

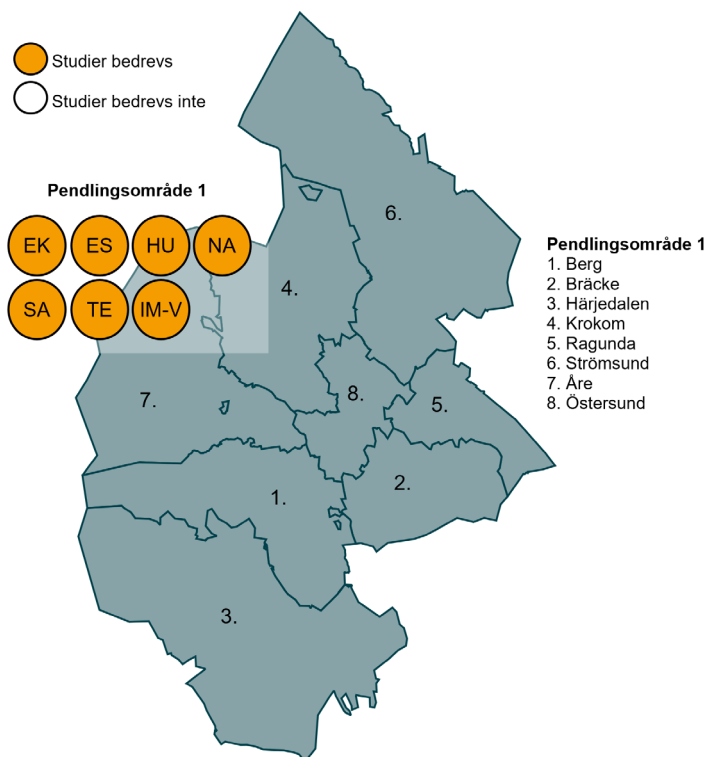
Högskoleförberedande program i länet

Läsåret 2022/23 bedrevs samtliga högskoleförberedande program i länet. I länet bedrevs också programinriktat val mot högskoleförberedande program. Ingen huvudman i länet har sökt och beviljats statsbidrag för att bedriva ett fjärde tekniskt år mot gymnasieingenjör.¹⁵²

Figur. Utbud av högskoleförberedande program i länets pendlingsområden läsåret 2022/23.¹⁵³

Förklaring av förkortningar

EK	ekonomiprogrammet
ES	estetiska programmet
HU	humanistiska programmet
NA	naturvetenskapsprogrammet
SA	samhällsvetenskapsprogrammet
TE	teknikprogrammet
IM-V	programinriktat val

152. Baserat på Skolverkets statistik över skolenheter som har sökt statsbidrag för ett fjärde tekniskt år bidragsåret 2022/23.

153. Skolverkets elevstatistik för läsåret 2022/23. Observera att figuren visar förekomst av utbildningar där det finns registrerade elever.

Bilaga 1. Yrkesstatistik Jämtlands län

Yrkesstatistiken för vanligaste yrken efter gymnasieskolan omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15, 2015/16 och 2016/17, och som 3 år senare har en etablerad eller osäker ställning på arbetsmarknaden.

Yrkesstatistiken för vanligaste yrken efter komvux omfattar personer som studerade inom komvux 2017–2019, och sedan inte förekommer i Skolverkets komvuxstatistik under de efterföljande två åren, och 1 år efter avslutad komvuxutbildning har en osäker eller etablerad ställning på arbetsmarknaden.

Yrkesuppgifter redovisas endast för de som är förvärvsarbetande enligt den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken RAMS. Både anställda och egenföretagare ingår.

Yrkesstatistiken använder sig av standarden för svensk yrkesklassificering (SSYK) 4. Det är ett system för att gruppera individers yrken eller arbetsuppgifter.

	Gymnasieskolan		Komvux	
	Antal avgångselever med etablerad eller osäker ställning på arbetsmarknaden	Andel (%) utan uppgift om yrke	Antal avgångselever med etablerad eller osäker ställning på arbetsmarknaden	Andel (%) utan uppgift om yrke
Bygg och anläggning	181	34 %	73	33 %
Barn och fritid	123	11 %	61	3 %
El och energi	113	20 %	41	37 %
Fordon och transport	224	30 %	63	43 %
Handel och administration	61	10 %	73	21 %
Hotell och turism	46	24 %	4	0 %
Hantverk	36	33 %	20	35 %
Industriteknik	42	21 %	15	27 %
Naturbruk	114	32 %	38	18 %
Restaurang och livsmedel	53	42 %	29	31 %
VVS och fastighet	34	26 %	26	31 %
Vård och omsorg	46	4 %	320	8 %
Ekonomiprogrammet	156	19 %	-	-
Estetiska programmet	106	21 %	-	-
Humanistiska programmet	17	18 %	-	-
Naturvetenskapsprogrammet	93	25 %	-	-
Samhällsvetenskapsprogrammet	256	14 %	-	-
Teknikprogrammet	87	17 %	-	-

Bilaga 2. Definitioner och förklaringar

Etablering och vidare studier

Gymnasieskolan

Statistiken om etableringsstatus tre år efter avslutad utbildning omfattar ungdomar som slutförde ett yrkesprogram i gymnasieskolan med examen eller studiebevis om 2 500 poäng läsåren 2014/15–2016/17. Etableringsstatus för dessa grupper har följts upp 2018, 2019 respektive 2020.

Studieresultat

Slutfört gymnasieskolan med gymnasieexamen:

- För en yrkesexamen ska eleven ha läst 2 500 poäng varav 2 250 ska vara godkända (betygen A–E). Eleven ska ha godkänt i svenska 1, eller svenska som andraspråk 1, engelska 5 och matematik 1. Eleven ska också ha godkänt i 400 poäng av de programgemensamma ämnena. Eleven ska även ha ett godkänt gymnasiearbete.
- För en högskoleförberedande examen ska eleven ha läst 2 500 poäng varav 2 250 ska vara godkända (betygen A–E). Eleven ska ha godkänt i svenska 1, 2 och 3 eller svenska som andraspråk 1, 2 och 3, engelska 5 och 6 samt matematik 1. Eleven ska även ha ett godkänt gymnasiearbete.
- Slutfört gymnasieskolan med studiebevis med minst 2 500 poäng:
- För den elev som inte uppfyller kraven för gymnasieexamen efter ett nationellt program ska ett studiebevis utfärdas i stället för ett examensbevis. Studiebevisen som redovisas gäller elever som slutfört ett fullständigt nationellt program (2 500 poäng) och blivit betygsatta (A–F) i sammanlagt 2 500 poäng eller fler.

Yrkesutbildning inom komvux

Statistiken om etableringsstatus ett år efter utbildningen omfattar individer som slutförde sin utbildning under 2017, 2018 och 2019. Etableringsstatus för dessa grupper har följts upp 2018, 2019 respektive 2020.

Populationen i statistiken är avgränsad till elever som avslutade sina studier inom komvux på gymnasial nivå under 2017, 2018 och 2019. Populationen ”avgångselever år 2017” definieras som de elever som studerade inom komvux under 2017 och som sedan inte förekommer som registrerade på någon ytterligare kurs under den närmast följande två-årsperioden, det vill säga 2018 och 2019. Samma typ av avgränsning är gjord avgångselever 2018 och 2019. Elevernas kurser tre år före avslutet har räknats in. Till exempel, för en elev som avslutade komvux 2017 har Skolverket räknat de kurser som eleven läst 2015, 2016 och 2017.

När det gäller att klassificera eleverna i olika studieinriktningar finns det vissa svårigheter som särskiljer komvux från gymnasieskolan. Komvux på gymnasial nivå är, till skillnad från gymnasieskolan, inte organiserad i olika program utan utbildningen bedrivs kursvis utifrån en individuell studieplan. Det innebär att även om eleven har för avsikt att läsa in en längre utbildning, till exempel motsvarande vård- och omsorgsprogrammet på gymnasieskolan, kan eleven söka och antas till enstaka kurser.

Huvudmännen rapporterar in uppgifter per läst kurs till Skolverket, de rapporterar inte information om kursen är tänkt att ingå som en del i en mer omfattande utbildning, även om så ofta är fallet. Utifrån uppgifterna om vilka kurser som eleverna har läst kan Skolverket dock i efterhand klassificera eleverna enligt olika studieinriktningar. Det gör Skolverket genom att summera ihop antalet lästa poäng på sådana kurskombinationer som motsvarar innehållet i en viss yrkesinriktning.

I klassificeringen av yrkesinriktningar har elevernas kurser tre år före avslutet räknats in. Till exempel, för en elev som avslutade komvux 2017 har Skolverket räknat de kurser som eleven läst 2015, 2016 och 2017. Klassificeringen har gjorts dels utifrån omfattning, dels utifrån karaktären på studierna, det vill säga om eleverna företrädesvis har läst teoretiska kurser, yrkeskurser eller en sådan specifik kombination av yrkeskurser som ger en yrkesinriktad utbildning liknande de yrkesprogram som ges i gymnasieskolan.

För elever som har läst inom komvux på gymnasial nivå mot en yrkesinriktning gäller att eleven ska ha läst minst 400 verksamhetspoäng yrkeskurser i en sådan kombination som motsvarar innehållet på yrkesprogrammen i gymnasieskolan.

Etableringsstatus

Personernas etableringsstatus är årsbaserad och totalräknad. Den klassificeras i sex olika kategorier utifrån individbaserade uppgifter från flera olika datakällor, till exempel inkomstuppgifter från kontrolluppgiftssystemet, sysselsättningsregistret på SCB och Arbetsförmedlingens sökanderegister.

Tabell. Etableringsstatus 2020.

Etableringsstatus	Definition
Etablerad ställning	Förvärvsinkomst på minst den övre inkomstgränsen* Sysselsatt enligt sysselsättningsregistrets definition (november månad) Ingen förekomst av arbetslöshet på hel-/deltid eller arbetsmarknadspolitiska åtgärdsstudier under året
Osäker ställning	Förvärvsinkomst på minst den lägre inkomstgränsen och upp till den övre inkomstgränsen Inte klassificerad som studerande ELLER Förvärvsinkomst på minst den övre inkomstgränsen och minst ett av följande villkor: a) Under året förekomst av arbetslöshet på hel- eller deltid eller arbetsmarknadspolitiska åtgärdsstudier, upp till 274 dagar, b) Inte klassificerad som sysselsatt enligt sysselsättningsregistrets definition Inte klassificerad som studerande
Svag ställning	Förvärvsinkomst upp till den lägre inkomstgränsen Inte klassificerad som studerande ELLER Förvärvsinkomst på minst den lägre inkomstgränsen samt under året förekomst av arbetslöshet på hel- eller deltid eller arbetsmarknadspolitiska åtgärdsstudier, mer än 274 dagar Inte klassificerad som studerande
Högskolestuderande	Registrerad på högskolans grundutbildning vårterminen eller höstterminen och har erhållit någon form av studiemedel samma år och/eller har avklarade högskolepoäng samma år Inte klassificerad som etablerad på arbetsmarknaden ELLER Registrerad på högskolans forskarutbildning vårterminen eller höstterminen Inte klassificerad som etablerad på arbetsmarknaden
Övriga studier	Erhållit någon form av studiemedel under aktuellt år eller har avklarade poäng från komvux under aktuellt år Inte klassificerad som etablerad på arbetsmarknaden eller högskolestuderande
Varken arbete eller studier	Avsaknad av förvärvsinkomst aktuellt år Inte klassificerad som studerande

Källa: Skolverket (2022). Beskrivande statistik. Etablering på arbetsmarknaden och fortsatta studier år 2020 efter gymnasieskolan.

Inkomstgränserna för åren 2016, 2018 och 2020:

- 2016: Lägre inkomstgräns 162 300 kr, högre inkomstgräns 191 800 kr
- 2018: Lägre inkomstgräns 171 300 kr, högre inkomstgräns 202 400 kr
- 2020: Lägre inkomstgräns 178 800 kr, högre inkomstgräns 211 200 kr

Hänvisningar

Skolverkets statistik över elever och studieresultat hittar du på Skolverkets webbplats: www.skolverket.se

Arbetsförmedlingens yrkesprognoser hittar du på Arbetsförmedlingens webbplats: <https://arbetsformedlingen.se>

Arbetskraftsbarometern och regionala matchningsindikatorer finns tillgängliga i SCB:s statistikdatabas: www.statistikdatabasen.scb.se

Trender och prognoser om utbildning och arbetsmarknad finns tillgängliga på SCB:s webbplats: www.scb.se

Skolverket

www.skolverket.se